

NAŠA LUC

2
1969

Sorodniki

Umril je kmet Jože s planine. Pogreb je bil kar imeniten, kot se reče; bilo je veliko vencev in klepetulje so imele kaj preštevati in o čem govoriti. Zato je med možmi lahko nekdo rekel: „Ljudje pa res naredijo iz vsakega dogodka cirkus!“

Ljudje ali: Življenje se meri po ljubezni

Ženske so govorile o Jožetovi rajni, ki je odšla že pred leti na zadnjo pot, možje o Jožetu samem. Sam je živel zadnja leta, brez otrok je bil. Kmetija je bila velika, največ je bilo gozda. Včasih, se je nekdo spominjal, je bilo pri hiši veliko živine in tudi drugače je bilo vse obdelano. Takrat so še živeli njegovi starši. Jože pa je ostal sam in ni zmožel vsega. Bolehen je bil, nekaj še iz prve svetovne vojne, s koroške fronte, nekaj iz druge vojne. Gozd ga je pravzaprav zadnja leta redil; sicer ne tako kot druge, ker Jože ni sam sekal in vozil hlo dov. Zivotaril je. Nikogar pač ni imel.

Tako so se ga pač vsak po svoje spominjali.

Bolj kot vse drugo je seveda pogrebce zanimalo, če je imel Jože sploh kakšne sorodnike in kdo utegne priti na pogreb. Pa jih je prišlo več, kot so pričakovali največji optimisti. Nekaj se jih je pripeljalo z dokaj lepimi limuzinami. Celo tako blizu pokopališča so prišli z njimi, da je marsikoga motilo. V gosjem redu so ho-

dili po lestvici svoje sorodniške vezanosti za Jožetom. Red je pač red in kdo bo bolj vedel, kam kateri sodi, kot pravi ti sorodniki. Najbližnji so hodili bolj v črnem, bolj oddaljeni čedalje bolj sivi in vsakdanji. Manjkali pa niso, prišli so, in to je bilo zelo lepo, so menile ženske. „Ko bi si mislil, da je imel Jože toliko sorodnikov!“ se je slišalo nekje bolj zadaj.

„Za življenja pa je bil zmerom sam. In takšna kmetija, ki bi lahko pet ljudi preživljala!“

Po pogrebu so odšli ljudje vsak na svojo stran, gosji red sorodnikov pa se je nekaj časa motovilil okrog pokopališča, potem pa so zavili v gostilno in zasedli boljšo sobo.

V spodnjem prostoru je nekaj pogrebcev naprezalo oči in opazovalo tuje ljudi. „Ko je Jože živel, nisem nobenega videl,“ je rekel nekdo. „Le od kje so se vzeli?“

„Kaj se ne bi? Osem, deset hektarov ni tako majhna stvar!“

„Sedmina je sedmina. Delili bodo. Najbrž se že pogovarjajo, kaj bo kdo dobil in kaj ima pravico dobiti. Menda je med njimi bratranec...“

„Koliko žensk je v tem sorodstvu, komaj jih prešteješ! Jože pa si je na stara leta moral sam kuhati. Moja teta mu je hodila od časa do časa pospravljat.“

„Na občini sem se ničlikokrat dajal za Jožeta, da bi mu odpisali davek. Saj ni imel s čim plačati, komaj je živel, ker ni mogel delati. Nazadnje še krave ni imel.“

Sedmina je trajala pozno v noč. Sorodniki so odšli pogledat še kmetijo v planini. Naslednje dopoldne so se odpekljali. Kmetija je spet ostala sama, še bolj samotna, kot je bila pred meseci. Vendar pa se od časa do časa sliši iz mesta, da se sorodniki dajejo zanj, za gozd in njive, za paš-

nike, hlev in hišo. Slišati je, da bodo vse prodali in delili denar.

Delavka

„Na dan delam najmanj 12 ur za vsega štirinajst tisoč dinarjev mesečne nagrade!“ se je ondan potožila mlada gostinska delavka, ki je že dve leti vjenka v večjem gostinskem podjetju v Pomurju.

Gosti pravijo, da sedemnajstletno dekle vestno in neumorno streže od jutra do poznega večera in da še tako utrujena najde vljudno besedo, svetuje in posreduje na pritožbe obiskovavcev gostišča.

Kakšen je torej razloček med vrednostjo dela, ki ga opravi ta mlada moč, in drugim osebjem?

Morda v tem, da vajenci in vajenke nimajo opravka z denarjem in je zato njihova odgovornost manjša. Toda vajenci pravijo, da ni bolj prijetnega opravila, kot je delo plačilnega, saj se večina gostov še zdaj oklepa starega običaja in ne skopari z napitninami. Torej gre do tudi napitnine marsikdaj v druge roke.

Zlasti ob sobotah so gosti radodarni. Takrat je naša vjenka največkrat v službi od sedmih zjutraj do prvih popolnočnih ur naslednjega dne. Tudi do pol treh zjutraj jo pogostokrat priklepata delo in nerazumevanje vodstva gostinskega podjetja na naporno strežbo. Skupno torej devetnajst ur in pol!

Zjutraj ob sedmih je izčrpana vjenka spet na delu. Čeprav se ji tresejo noge od utrujenosti, ni nikogar, ki bi jo vprašal, ali si je v treh urah nabrala dovolj moči za ponovitev sobotnega delavnika.

Za štirinajst tisoč starih dinarjev na mesec!

Slovenija - samostojna metropolija

NAŠA LUC

1969

MESEČNIK ZA SLOVENCE

NA TUJEM

LETO 18

ŠTEVILKA 2

FEBRUAR 1969

Za božič je sprejel papež Pavel VI. enoglasni predlog jugoslovanske škofovske konference in ustanovil slovensko cerkveno pokrajino z metropolitnim sedežem v Ljubljani in s prideljeno škofijo Maribor. To je vesel trenutek v zgodovini slovenske Cerkve, saj doslej v vsej zgodovini ni bil naš narod še nikdar združen pod istim metropolitom.

V dobi dobrih 1.200 let, odkar so Slovenci v prvi lastni državi Karantaniji sprejeli krščansko vero, smo bili razdeljeni na pet metropolij. Vsa stoletja smo imeli višje cerkveno središče zunaj narodnih meja ali pa prav ob njihovem robu. Maribor je spadal pod Salzburg, Ljubljana pod Oglej, po njegovi razdelitvi pa v Gorico. Take nesrečne usode ni imel noben drug evropski narod. Razbitost nam je bila v versko in narodno škodo, zlasti na severu.

Od konca prve svetovne vojne so bile vse slovenske škofije neposredno podrejene Apostolskemu sedežu v Rimu. Med seboj niso bile pravno povezane in niso sestavljale skupne cerkvene province, ki bi jo vodil metropolit z naslovom nadškof.

Povsem naravno je, da ima vsak narod svojo cerkveno pokrajino in da ni v cerkvenem pogledu odvisen od sosednjih narodov. A tudi za to spoznanje je moral priti 2. vatikanski koncil, saj je ustanovitev slovenske cerkvene pokrajine v prvi vrsti sad le-tega.

Sedaj imajo slovenske škofije svoje naravno središče, po katerem smo hrepeneli tisoč let. Z ustanovitvijo so bile priznane naše narodne pravice: tudi Slovenci smo, čeprav majhni, upravičeni imeti svojo lastno cerkveno pokrajino. Metropolija bo omogočila še enotnejše delo slovenske Cerkve: ta bo v slovenskem narodu še bolj prisotna in budna. Ta dogodek bo zbudil in poživil notranje sile slovenskih katoličanov, da bodo v lastnem življenju in v delu za brate še bolj učinkoviti.

Vendar pa sreča ob tem zgodovinskem dogodku ni neskaljena: dve grenki kaplji sta ji primešani.

Prva je ta, da ostaja za sedaj apostolska administracija Slovenskega Primorja s sedežem v Kopru ali v Vipavi še ni ustanovljena. Slovenska Primorska škofija v Kopru ali v Vipavi še ni ustanovljena. Slovensko Primorje ji bo priključeno takrat, ko bo iz sedanjih administratur ustanovljena samostojna škofija. Upajmo, da se bo tudi to kdaj zgodilo.

Druga grenka kaplja je pa ta, da bo tudi v primeru, ko bo Slovensko Primorje postalo del slovenske cerkvene province, še mnogo Slovencev ostalo zunaj nje: v tržaški, goriški, videmski in krški (celovski) škofiji. Vsi ti Slovenci so vsaj narodno v nevarnosti. Bog daj, da bi bila nova slovenska metropolija Slovincem onstran meje moralna opora in dejanska pomoč, da bodo uživali vse pravice, ki jim po naravnem in cerkvenem pravu gredo.

Prvi metropolit nove cerkvene pokrajine, sedanji ljubljanski nadškof, je ob ustanovitvi izjavil: „Kakor mora vsa Cerkev biti misijonarska, tako mora biti tudi slovenska Cerkev. Vsi verni si moramo prizadevati, da tudi nevernim v ljubezni prinesemo blagovest in jih osrečimo z evangeljsko resnico. Zato je pa predvsem potrebno, da se tisti, ki v Boga verujejo, prizadevajo delati dobro, tako naroča sveti Pavel. Cerkev je v svetu zato, da ljudem služi — po zgledu svojega ustanovitelja Kristusa.“

Šele Slomšek je doumel, da se poslanstvo Cerkve na Slovenskem udéjuje v bogodanem, naravnem in zato tudi nadnaravnem okviru slovenskega naroda kot posebne enote v cerkvi.

Samo spregloboko religiozna osebnost, ki je hkrati rastla iz korenin slovenskega naroda in v svojem osebnem jedru prizadeta soživela njegovo usodo, je mogla rešiti problem razmerja med prebujajočim se slovenskim narodom in katoliško cerkvijo, posloveniti cerkev na Slovenskem in dati katoliški obraz prebujajočemu se slovenstvu.

Iz kroga ljubljanskih prijateljev „slovenskega apostola“, „drugega Metoda“, je leta 1861 izšla misel slovenske cerkvene province in ljubljanske nadškofije.

Slovenski raziskovavci Slomškovega življenja so gledali v njem „utelešenje najbolj plemenitih slovenskih lastnosti“, predstavnik eksistenčnih pravic majhnih narodov“, „posvetitelja značilnih slovenskih lastnosti“, zdi se pa, da vse te oznake povzema „oče slovenske cerkve“. (France Dolinar, Oče slovenske cerkve, Meddobje VII, str. 125 in 150)

za vse ljudi je prišel

Sveta družina verjetno ni dolgo ostala v betlehemiški votlini, morda nekaj dni. Ljudje so se vpisovali in odhajali, hiše so se praznile. V eno se je naselil Jožef z družinico.

Jožef in Marija sta izpolnila dolžnosti, ki jih je narekovala postava. Ta je določevala, da je bila žena po porodu nečista in je morala živeti sama zase 40 dni, če je rodila dečka, in 80 dni, če je rodila deklico. Potem je morala v tempelj in se postavno očistiti ter opraviti daritev, ki je bila za uboge par grlic ali par golobov. Če pa je bil prvorojenec, je po postavi pripadal Bogu, zato so ga morali starši odkupiti in plačati templju davek. Mlade matere so navadno nesle prvorojenca v tempelj, da bi mu izprosile božji blagoslov.

Po 40 dneh je šla Marija v tempelj, opravila očiščevanje in darovala, kakor je bilo določeno za uboge. S sabo je prinesla Jezusa, ga darovala Bogu in plačala davek — pet siklov. Par golobov ali grlic je bilo poceni, pet siklov pa je pomenilo za Jožefa vsaj dvanajst delovnih dni.

Skupinica treh ljudi, ki so stopili v jeruzalemski tempelj, ni zbudila pozornosti tistih, ki so tam postopali, poslušali razpravljanje farizejskih učениkov ali sklepali kupčije na dvoru poganov. Vsak dan je bilo tam vse polno mater, ki so prišle k očiščevanju in prinesle svoje prvorojence, tako da ta skupinica pač ni zaslužila posebne pozornosti.

A prav tisti dan je bil na tempeljskem dvoru nekdo, ki je imel drugačen pogled in je videl, česar drugi niso mogli opaziti, Simeon. Razodeto mu je bilo, da ne bo videl smrti, dokler ne bo videl Odrešenika.

Bil je precej star zasebnik, ki se ni vtikal v zadeve jeruzalemskih spletkarjev, ampak je le skušal vsem ljudem dobro delati. Tisti dan je prišel po navdihnjenju v tempelj. Ko so starši prinesli otroka, ga je tudi on vzel v naročje in rekel: „Moje oči so videle tvoje zveličanje: luč v razsvetljenje poganov in slavo Izraela, tvojega ljudstva.“

Zveličanje, ki je izpolnilo njegovo pričakovanje, je bilo v tistem štirideset dni starem otro-

ku, ki ni bil na pogled nič posebnega: a do sem naj še bo. Toda če bi bil tam blizu kakšen farizej pravega, značilnega kova, gotovo ne bi mogel prikriti svoje jeze, ko bi slišal, da bo Odrešenik zveličal vse narode in bo razsvetlil pogaane, ki niso pripadali k izvoljenemu izraelskemu ljudstvu. Take trditve so bile pohujšljive in prevratne! Res je bilo na koncu rečeno, da bo Zveličar slava Izraelovega ljudstva. A ta končni dostavek je bil preveč pičlo nadomestilo, revna skleda leče, za izgubljeno prvorojenstvo Izraela. Bodoči Odrešenik pa je moral vstati v Izraelu in samo za Izrael, drugi narodi bodo smeli biti ponižni podložniki in Izraelovi učenci v zmagoslavnih Odrešenikovih dneh.

Pri Judih je izključevalni nacionalizem zakril božjo besedo. Toda Simeon se je dvignil nad ljubosumno pristranost farizejev in je priklical v spomin vesoljni božji sklep.

Ko je starec to izpolnil in videl Odrešenika, ni imel nobene želje več in je mogel na pot brez povratka. Vendar sta se njegovim besedam čudila Jožef in Marija, zato je sveti mož nagovoril še njiju, pravzaprav le Marijo, ki ji je napovedal: „Glej, ta je postavljen v padeč in vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, ki se mu bo nasprotovalo — in tvojo lastno dušo bo presunil meč — da se razodenejo misli mnogih src.“

Pobožni starec je torej videl, da je Mesijeva luč sicer razsvetlila vse narode, ni pa pregnala vse teme. In celo v Izraelu bodo zaradi te luči mnogi padli, ker bo ločila duhove in bo znak neskončne zavisti in globoke pobožnosti, neugasnega sovraštva in nepremagljive ljubezni. In udarci, namenjeni njemu, bodo zadeli tudi njegovo mater.

V templju je bila tisti čas tudi prerokinja Ana, resnično božja žena. Ko je po sedmih letih zakona ovdovela, je potem prebila vse življenje v tempeljskih dvorih, v postu in molitvi, in je dosegla 84 let. In prav tisto uro je prišla tja in hvalila Boga ter o Jezusu pripovedovala vsem, ki so

pričakovali odrešenja v Jeruzalemu.

Poleg Simeona in Ane je moralo biti še mnogo drugih, ki so pričakovali Odrešenika. Visokim duhovniškim krogom niso bili znani, niso se mešali v politične spletke, niso se menili za dlakopcepe spore vprašanju vesti, vse njihovo življenje je bilo eno samo vneto pričakovanje: pričakovanje Odrešenika, ki ga je Bog že pred stoletji obljubil Izraelu.

Vendar pa je bilo v Jeruzalemu v tistih dneh veliko več ljudi, ki so napeto pričakovali, kaj bodo veliki učenci odločili o „strašno važnem“ vprašanju, ki je bilo na dnevnem redu: če je dovoljeno pojesti jajce, ki ga je kokoš znesla med svetim sobotnim počitkom.

J. R.

misli

Bolj zanimivo kot dokazovati krščansko vero bi bilo človeka vpeljati v skušnjavo, da bi zdrknil v to vero. Opisati jo z vsemi podrobnostmi, prikazati njeno čudovito skladnost s tako močjo, da bi nevernika zgrabila omotica in bi mu ne preostalo drugega, kakor da se vrže vanjo.

Jaques Rivière

Ne zdi se mi nespametno, če se ljudje ne poglobljajo v Kopernikovo mnenje. Toda življenjsko vprašanje je, ali je duša umrljiva ali neumrljiva.

Pascal

Včina ljudi odpre oči samo enkrat. To je v zadnjem zdihljanju... In bližnji se potrudijo, da jim jih zapro.

H. Bordeaux

Molitev v vesoljski ladji na sveti večer 1968

Gospod,
daj nam oči,
da kljub človeškim neuspehom vidimo v svetu tvojo ljubezen,
daj nam vero,
da bomo kljub nevednosti in slabosti upali v tvojo dobroto,
daj nam spoznanje,
da bomo še naprej molili z odprtim srcem,
razodeni nam,
kaj mora vsakdo izmed nas storiti, da bo pospeševal dan vesoljnega miru.
Amen.

življenje Cerkve

NA ČESKOSLOVAŠKEM je hotel mons. Tomašek nadomestiti društvo „Duhovniki za mir“ z „Društvom za preobnovo v koncilskem duhu“, a to zadnje ni bilo po mnenju oblasti v skladu z zakoni in je moralo biti razpuščeno.

ŠPANSKI ŠKOF iz Cadiza je ostro nastopil proti socialnim krivicam. Dejal je, da imajo mnogi delavci v njegovi škofiji tako nizko plačo, da jim ne zadošča za primerno življenje. Nastopil je proti tistim bogatim katoličanom, ki imajo papeževu toličanom, „Razvoj narodov“ samo okrožnico in ne storijo ničesar, na jeziku in ne prenesli v življenje.

Pripravljajo NOV KONKORDAT med Španijo in Sv. sedežem. Po njem ne bi imela po želji Vatikana španska vlada več pravice neposredno odločati pri

imenovanju novih škofov. Španska vlada pa želi, naj bi odpravili zakon, po katerem duhovnik ne more biti pripuščten pred civilno sodišče brez predhodne škofove privolitve.

ČESTITKE ČESKOSLOVAŠKIM ROMARJEM — Ob 50-letnici češkoslovaške republike je papež Pavel VI. češkoslovaškim romarjem v Rimu izrazil za njihovo deželo voščila miru in blagostanja.

Pri polnočnicah V PRAGI je bilo veliko mladine in duhovniki so bili presenečeni, ko so videli toliko fantov in deklet. Med masami je vladala tiha zbranost.

15.000 DELAVCEV od 38.000 je prisostvovalo papeževi polnočnici in pridigi v mestu Taranto. Okoli 500.000 oseb pa je stalo ob cestah, ko je šel z letališča v katedralo.

35 ČLANOV KATOLIŠKE AKCIJE je bilo zaprtih v mestu Santander (Španija). Obdolženi so bili nezakonitega sindikalnega delovanja. Škof Cirarda je protestiral. 9 jih je bilo potem izpuščenih.

ČESKOSLOVAŠKA VLADA je dala dovoljenje, da se zopet vzpostavi katoliška škofija bizan-

tinskega obreda v Presovu na Slovaškem. Ta škofija je bila leta 1950 dodeljena pravoslavni Cerkvi. Duhovniki in verniki niso s tem nikdar soglašali. Ta nova ureditev je nagnila pravoslavnega nadškofa v Pragi k odločitvi, naj se vrne cerkev sv. Klementa, ki je bila pred letom 1950 katoliška, zopet katoličanom bizantinskega obreda. Teh je v Pragi okoli 8000.

PAVEL VI. je sklical za letošnji 11. oktober v Rim izredno škofovsko zasedanje (sinodo). Udeležili se bodo te sinode le patriarhi, nadškofje, predsedniki škofovskih konferenc in nekaj vrhovnih redovnih predstojnikov. Razpravljali bodo o zdajšnjih pereh vprašanih v Cerkvi.

KOMISIJA ZA SOCIALNE ZADEVE češkoslovaške narodne skupščine je pohvalila zgledno službo, ki jo opravljajo redovnice po zavetiščih in drugih socialnih ustanovah. Ta izjava daje upanje, da bo po razgovorih med škofi in vlado prišlo do tega, da bodo samostanske skupnosti zopet vzpostavljene. Leta 1950 so bile razpuščene vse redovniške skupnosti, razen malega števila tistih, ki so se posvečale starčkom in duševno bolnim.

Francoski duhovnik Paul Gauthier je delal v Palestini kot ročni delavec. Iz njegovega dnevnika, ki je prežet s pravih Kristusovim duhom, objavljamo nekatere odstavke.

Kaj bo z Mahmudovimi rokami?

POSTATI DELAVEC med delavci, delati z njimi in kot oni, živeti kot oni v vsem, kar se da, to je abeceda. Abeceda delavskega apostolata. Brez tega ni ljubezni.

Delati drugače, bi pomenilo hoditi po napačni poti. Moji duhovniki in redovniki tukaj bridko čutijo, da smo prehodili napačno pot. Eden izmed njih mi izpove svojo bolečino:

„Z misijskega vidika smo tukaj prehodili napačno pot. Mi smo ob robu življenja ubogih ljudi. Stanujemo v velikih hišah, oni pa nimajo niti stanovanja. Komaj za silo tolčemo njihov jezik. Mladi delavci iščejo duhovnega voditelja, pa ga ne dobijo pri dvajsetih duhovnikih, kolikor nas je v Nazaretu. Mi predstavljamo tem ljudem tujce, ki jih varujejo in podpirajo tuji narodi. Razdeljeni smo med seboj, kritiziramo in podcenjujemo se, en obred drugega. Da, prehodili smo napačno pot, ker nam je manjkalo uboštva in ljubezni.“

Občudujem ponižnost in vedrino tega redovnika. Brez dvoma pretirava, kajti zunanje delovanje Cerkve je mnogolično kot milost in vedno je potrebna dušnopastirska in dobrodelna dejavnost, ki potrebuje svoja sredstva: dobro zgrajene hiše in trdno snovane dobrodelne ustanove.

Tožba tega redovnika ima nedvomno svoj vir v pomanjkanju direktnega apostolata, ki bi bil bolj ubog. Njegove misli se nekako skladajo z besedami kitajskega ministra, ki jih je izrekel patru Lebbeju, ko je dobil dovoljenje za kitajski misijon:

„Doslej ste sadili v cvetlične lončke, odslej pa boste v pravo zemljo.“

Kristus je postal človek in bival med nami na pravi zemlji kot pravi človek: Jud s podeželske vasi, delavec, stanoval, jedel in delal je kot ubog človek iz ljubezni do ubogih. Svojim apostolom je dal misijske napotke: „Ničesar ne jemljite s seboj na pot... Ne zlata ne srebra... Pošiljam vas kakor jagnjeta med volkove... Jejete, kar se pred vas postavi... Oznanjujte: približalo se vam je božje kraljestvo.“

MAHMUD streže mešavcu betona. Musliman je. Atletske postave. Zdi se, da dela igraje. Prijemlje vedra kamenja, vode, peska, cementa in jih stresa ter z njihovo vsebino polni žrelo nenasitnega stroja. Sedem veder kamenja, pet peska, tri vode in spet tako znova.

Oplemenitena snov bo še marsikaj doživela: čvrsti beton bodo občudovali tisti, ki bodo hodili ob zidu. Toda kaj bo z Mahmudovimi rokami, njegovimi očmi, njegovimi pljuči? Gospodar mu ni preskrbel ne zaščitnih rokavic, ne očal in nihče se ne vznemirja, ko je delovno mesto od mešavcu polno prahu, ki ga vsak dan okrog poldneva začne veter dvigati, povrh vsega pa Mahmuda zagrne oblak cementa vsakokrat, ko strese vedro v mešavco. Na srečo delo ne bo trajalo dolgo, toda koliko delavcev bo šlo v sanatorij, ker so pri delu dobili vnetje pljuč?

Mahmudove dlani so vse

razjedene od cementa, zgrizene so, nagubana koža razpada in videti je več črnih ran... Te omrtvičene roke so postale nesposobne za človeške kretnje. Kako bi mogel Mahmud, če bi bil poročen, zvečer pobožati otroke in ženo? Zdaj je še samski. Ali bo zaročenki ponudil tako roko?

Opozoril sem na to Jožefa: „O tem se sploh ne spleča govoriti,“ pravi on.

Nenadoma pa opazim, da je Jožef za svojo barako naročil nekaj zdravil, med njimi neko arabsko mazilo za roke, ki je zelo dobro proti cementu. Videl je, kako si jaz mažem roke s kremo. Toda kaj bo pomagalo to mazilo, ko pa Mahmud nima rokavic? Čeprav vsak dan opozarjam na to, rokavic ni in dnevi tečejo. Vsako noč me v sanjah mučijo uboge roke, ki jih cement vsak dan razjeda.

Ko vidim Mahmudove roke, se mi ne prikažejo razjedene od cementa, ampak ranjene od tega greha sveta: izkoriščanja človeka po človeku. Kakor nosači kamenja nosi tudi on težo krivic in socialne sebičnosti.

GRADIMO ZID, ki bo daljši kot 200 metrov, visok dva metra in pol in trideset centimetrov debel, zunaj kameenje, znotraj beton. Varoval bo področje nekega samostana redovnic pred nepoklicanimi očmi in rokami. Škoda, zaprle si bodo ta čudoviti pogled na vrh, ki kraljuje na vzhodni strani nad Nazaretom.

Nova redovna hiša bo kraljevala sredi Nazareta.

Morda sem hudoben, toda nikakor se ne morem strinjati s to gradnjo. Nimam nič proti, da prebivajo in gradijo v Nazaretu. Toda zakaj ne bi zid za ta samostan naredili vse bolj preprosto, po domače?

Ta zid mi da misliti na neki zid v Marseillu, ki ga je tamkajšnji župnik — pristaniški delavec lepega dne predrl, da

bi vsaj ljudem tistega okraja omogočil svoboden dostop pred samostanska vrata. Iz tistega predrtega zidu je neka revija naredila simbol: vsaj majhna luknja v zidu, ki loči Cerkev od delavskega razreda.

Sveti Pavel je že v svojem času govoril o zidu ločitve med Judi in pogani. Kristus ga je prišel razbit. Danes so postavljeni novi zidovi med Cerkvijo in delavskim svetom.

Razumljivo je, da morajo biti po pravilih nekateri samostani obdani z zidom. Gotovo je tudi dobro, da je Cerkev zastopana tukaj na različne načine. Dobro pa bi bilo tudi, da bi tukaj in povsod pazili, da ne bi gradili novih zidov ločitev, ampak bi rajši podirali tiste, ki že stojijo.

VSAKO JUTRO ko grem na delo, grem mimo salezijanske kuhinje, da dobim malico za dopoldne. Sestra kuharica je še pri maši. Ob pol sedmih sta tam pri delu samo dve dekleti, stari svojih sedemnajst let. Oni mi dasta malico v košarici. Eni je ime Marija, drugi Regina. Z veliko muško izmenjamo kako besedo, kajti onidve ne govorita francosko, jaz pa ne znam več kot štiri arabske besede... Toda to je dovolj.

Ti dve veliki dekleti, s kretanjami, ki so mehke in okorne hkrati, z velikimi in zaupnimi očmi, vedno nasmejnani, bosni na tlakovanih tleh, vedno pri delu v tej kuhinji, mi dasta misliti na drugo Marijo iz Nazareta, na tisto, ki jo menihi po svojih kapelah vsak večer pozdravljajo s „Pozdravljena, Kraljica“.

Preden je bila tako opevana in proglašena za blaženo med ženami, je bila navadno dekle iz Nazareta. Morala je po okolici iskati drva ali dračje za ogenj, kakor te žene, ki jih vsako jutro srečujem v okolici Nazareta. Morala je mleti žito s temi velikimi kamni, ki jih

rabijo še danes, točiti vodo pri vaškem studencu in nositi vrč na glavi, mesiti kruh in ga speči v skupni peči, tkati in šivati, kot delajo še danes žene iz Nazareta.

Morala je tudi pomagati Jožefu pri hiši in opravljati še druga sezonska dela, kot delajo vse žene tukaj. Povrh vsega je morala še misliti na otroka, ki ga nikoli ne bodo razumeli... Marija je dobro poznala vsa ta ponižna in večkrat trda opravila.

Marija in Regina delata kot ogromna večina žena po svetu. Sta povsem navadni dekleti in živita čisto navadno življenje. Prav to se nam vedno zdi nenavadno: da je božji Sin hotel, naj njegova Mati živi tu doli na videz čisto navadno življenje, da je žena med ženami, „blagoslovljena med ženami“.

TO JUTRO me je Jožef peljal na drugo gradbišče, ki so mu ga zaupali: trije zidarji in dva delavca, ki sta delala že na prejšnjem gradbišču. Oba sta mlada: Peter — 20 let in Farid — 17 let. Najprej izravnamo dvorišče, nato podremo ostanek zidu. Farid se pri delu hitro utruji. O Veliki noči je nehal hoditi v šolo. To je njegovo prvo delovno mesto. Njegove roke so vse ranjene z velikimi žulji. Povrh vsega je od včeraj bolna še njegova starejša sestra in to ga tlači.

Med opoldanskim odmorom sem iz svoje vreče potegnil časopis, ki sem ga prejel tukaj: v njem je bila slika, kako romajo vseučiliščniki v neko romarsko cerkev. Peter in Farid sta hotela vedeti, kaj predstavlja slika, zakaj ti mladi ljudje delajo to. Razložil sem: romanje, molitev, maša.

Farid je nekaj časa razmišljaj, nato pa dejal:

„Za nas je maša naše delo.“

Ta mali fant z žuljavimi rokami in razbolelimi mišicami

jé svoj črni kruh, obložen s kumaro in paradižnikom. Ta delavec z otroškim obrazom si trdo služi življenje že v teh letih, ko drugi še nadaljujejo študije in zahajajo v elegantno družbo, kjer pomeni del lepega vedenja to, da znaš pri osemnajstih letih reči: „Dober dan, žalost!“ On, Farid, mali Nazarečan, ima za seboj resne študije, ki mu ne bodo nič koristili, razen da bo znal pravično misliti — in to je glavno. Pozna, česar mnogi drugi ne poznajo: smisel življenja in vrednost napora. On ve, kaj je žrtev. V tem dosega in brez dvoma tudi presega svoje tovariše z univerz, ki gredo v duhu žrtve peš na romanja. Za Farida je tukaj vsak dan maša z lopato in krampom.

Farid me je spomnil na ta največji in najbolj skrivnostni vidik dela. Delo ustvarja med ljudmi neko vzajemnost, brez katere tudi duhovniki ne morejo biti: po Kristusovem zgledu vzamejo nase usodo delovnega človeka. Tudi delo je odrešilna žrtev. Vloga duhovnika je darovati to žrtev na oltarju. Ali ni torej primerno, da vsaj nekateri duhovniki živijo med delavci?

Slovinci ob meji

Vprašali ste . . .

Zadnje čase me mučijo verski dvomi. Bojim se, da to, kar Cerkev uči, ni vse resnično ali da vsaj ni trdno, gotovo. Tudi nekateri moji znanzi imajo podobne težave. Učili smo se, da je verski dvom greh. Kaj je na tem in kaj naj storim? — L. B. iz A.

BENEČIJA — V domu Ivana Trinka v Čedadu so se srečali izseljenci iz Slovenske Benečije. Za veselo vzdušje je poskrbel trio „Beneški fantje“. — Novogoriško gledališče je v mestni dvorani priredilo „Test po sili“. — V razpravi o resolucijah na zasedanju deželnega sveta je slov. svetovavec dr. Štoka odločno zahteval, da se priznajo vse narodnostne pravice slov. prebivavcem videmske pokrajine, kot jih predvidevata državna ustava ter listina človečanskih pravic.

GORIŠKA — Slovenska Marijina družba v Gorici je proslavila 60-letnico svojega delovanja s slavnostno akademijo. — Slovensko kat. akademsko društvo je imelo v Kat. domu občni zbor. — Cankarjeve proslave so se vršile v slov. društvih kar zaporedoma: v Pevmi, Števerjanu, Štandražu. Tudi dijaki slovenske višje in srednje šole so proslavili našega velikega pisatelja.

TRŽAŠKA — Prva slovenska šola pri Sv. Jakobu je proslavila osemdesetletnico Ciril-Methodovih šol. — V Marijinem domu pri Sv. Ivanu je bil 21. tabor Slovenske prosvete. Nastopili so pevski zbori iz Mačkovelj, „Fantje izpod Grmade“, slov. skavtinje in cerkveni zbor Svetega Ivana. Slovenski oder je uprizoril Pregljeve „Božje mejnike“. — Glasbena Matica v Trstu je priredila vokalno-instrumentalni koncert. — V Šknednju pa so proslavili 100-letnico Kmečke čitalnice.

KOROŠKA — V Pliberku so 5. januarja uprizorili Sneguljčico. Še isti večer so bili predstave deležni tudi v Vogrčah. — Slovensko prosvetno društvo Rož je pripravilo igro „Izpod Golice“. — V Bilčovsu pa so naštedirali „Dom“. — Farna mladina v Dobrli vesi je prikazala igro „Mlinar in njegova hči“. — Vombergerjeva „Vrnitev“ je zaživela pri predstavi farne mladine iz Šmihela, „Henrik, gobavi vitez“ pa je vzbudil zanimanje v Žitari vesi. — 8 a razred študentov slovenske gimnazije se je v Kazazah predstavil z „Veselim študenti“.

Skušal Vam bom dati kratek odgovor, čeprav bi to vprašanje zahtevalo daljšega razpravljanja. Ker bo skrčen, ga, prosim, počasi in pazljivo preberite.

Gre najprej za to, kaj je pri Vas umeti pod besedo verski dvom.

Morda gre za to, kar pravilno imenujemo versko težavo. Taka težava je npr. tale: ali je mogoče spraviti znanstvena dognanja o starosti človeškega rodu v sklad s tem, kar piše o tem sveto pismo Stare zaveze? Človeštvo je po mnenju znanstvenikov staro nad petsto tisoč let, po svetem pismu pa okoli šest tisoč let. Ali: ali so čudeži sploh mogoči, ko jih toliko trdi, da niso? Itd. Je težava v mojem umu, v mojem spoznanju, v moji nevednosti. Kadar morem svoj dvom jasno in določno izraziti, gre navadno za versko težavo. Kaj je storiti v takem primeru?

Najprej: tak dvom sam na sebi ni grešen.

Priprčan pa moram biti, da med vero in znanostjo ne more biti nasprotja. Obe učita resnico in resnica resnici ne more nasprotovati.

Če je nasprotje jasno videti, potem je dvoje mogoče: ali da znanstvena trditev ni dokazana, da je napačna (veliko takih „trdnih“ dognanj je znanost pozneje sama zavrgla), ali pa razlaga verskih resnic ni bila prava. Tako npr. vemo sedaj, da sveto pismo noče podajati zgodovine človeškega rodu, marveč je verska knjiga, kjer letnice nimajo pomena.

Versko težavo je treba premagati, ne pa potlačiti t. j. težavo pustiti nerešeno. Baviti se z verskimi težavami zato torej ni greh, ampak dolžnost, kadar bi bila naša vera sicer v nevarnosti. Treba je vprašati strokovnjake, vzeti v roke knjigo, ki o tem govori, kadar to moremo. Najmanj pa, kar se zahteva, je to, da ostanemo prepričani, da rešitev gotovo obstoji, čeprav je morda mi ne vidimo ali je še nismo našli. Našla jo bo vsaj v bodočnosti znanost, naravoslovna ali verska.

Drugo so verske skušnjave. Je to neki splošen, nedoločen nemir, čut negotovosti, neko notranje razpoloženje, strah, da je verska resnica dvomna ali kriva. Verska skušnjava na splošno ni ostro začrtana. Na vprašanje, o čem pravzaprav nekdo dvomi in zakaj dvomi, ta ne ve takoj jasnega odgovora. Dvom nima določene vsebine. Ni neki določen ugovor proti veri kakor pri verski težavi, marveč neki splošen nemir, nagnjenje k dvomu. Ni določena težava v umu, v spoznanju, marveč v nagnjenju; nagiba voljo, da bi nehala verovati.

Take verske skušnjave se lotevajo malone vseh ljudi. Ni slabo znamenje za vernika, če se ga lotevajo. V duši nastajajo iz mnogih razlogov: živimo v veri neprijaznih časih. V naši okolici je morda več zancev, prijateljev ali sorodnikov, ki ne verujejo, pa so mogoče dobri ljudje. Vse to vpliva na nas. Naša doba je doba naravoslovnih ved in tehnike. Izumi in odkritja nas prevzemajo. Nevede in nehotе se navzemamo občutka, da je le to resnično, kar one odkrijejo, da obstoji le to, kar se da meriti, tehtati, izračunati. Drugačno spoznanje, po veri, se nam izmika. Časopisi, revije, knjige,

filmi, televizija rešujejo življenjska vprašanja brez vere, kakor da bi nam božje razodetje in nauk Cerkve ne bila več potrebna. Tudi zanemarjanje verskih dolžnosti, pomanjkanje verskega znanja, verske poglobitve budi v nas nagnjenje v dvom. Kadar človek ne živi po veri, bi se vere rad otresel. Itd.

Kako naj ravnamo v verskih skušnjavah?

Ker in dokler skušnjave niso določene umske težave, se z razpravljanjem in utemeljevanjem ne dajo pregnati. Treba jih je prezirati, odklanjati, misliti na druge reči, obujati dejanje vere, zavedati se nenadomestljive vrednosti vere in njenega bogastva, poživljati versko življenje in izogibati se, kadar gre, nevarnosti za vero.

Dokler imate strah zaradi dvomov, kadar vas ti „mučijo“, toliko časa se Vam ni treba bati. Prav ta muka je znamenje, da vere nočete zgubiti, da hočete verovati.

Kaj pravite?

PETER

Peter je zidar. Ima ženo in pet otrok. Od jutra do večera se trudi, da bi preživel svojo družino. Nima časa, da bi mislil še na kaj drugega kot na to, kako bo družino preživel.

So tudi taki pošteni ljudje, ki so morda sprejeli nezadosten krščanski pouk in so izgubili vero, ker je skrb za življenjski obstanek pogoltnila ves njihov čas. Koliko delavcev je v tej skupini! To ni lahkomišljenost. Niso odklonili vere zaradi spoznanja kakšne resnice. Boj za obstoj jim ne da, da bi ohranili vero živo.

TOMAŽ

Tomaž je akademik in je glede vere naslednjega mnenja: „Najrazličnejših nazorov ljudje trdijo, da je možno dati rešitev na vprašanje o človekovem bivanju: katehizmi, protestanti, brezverci, eksistencialisti, budisti, muslimani... Vsi ti nauki si med seboj nasprotujejo, a resnica je samo ena. Kateri nauk naj izberem kot resničen?“

Resnična rešitev mora izpolniti nekatere zahteve; če jih katera od predlaganih rešitev ne izpolni, ta gotovo ni resnična.

Zahteve so tele:

Rešitev mora prinesiti odgovor na vsa važna življenjska vprašanja: o smislu življenja pa tudi o trpljenju in smrti, o osebnih in socialnih vprašanjih, o zlu. Ne

sme nas okrniti, ampak celo dvigniti vse tisto, kar je v nas lepega in dobrega.

Ta rešitev mora veljati za vse ljudi: za bogate in revne, izobražene in manj nadarjene, mlade in stare, za ljudi vseh barv, za zdrave in bolne.

Pristajati mora vsem življenjskim okoliščinam: v celoti mora biti sprejemljiva tako v vojni kakor v miru, v blagostanju in v nezgodah, na svobodi in v zaporu.

Krščanska rešitev zmagovito prenese preizkušnjo.

JASNA

Jasna je uradnica v nekem trgovskem podjetju. Mučijo jo vprašanja o življenju, rada bi našla resnico, rada bi tudi vse žrtvovala za to resnico, a pravi, da resnice ne more najti ali vsaj da je doslej še ni našla. Sicer je pa poštena, delavna in ljubezniva.

Take duše, kot je Janja, zaslužijo vse naše spoštovanje. Včasih prav verniki zaradi svojega z vero neskladnega življenja zadržujemo te „iskavce resnice“ v dvomu. Duša, ki išče, pa čeprav je njeno stališče popolnoma nasprotno našemu, je mikavnejša kakor duša tistega človeka, ki si je uredil zaradi okoliščin majhno, pošteno življenje, pa bi ne imel poguma, da bi ga predružačil. Drugi je podoben stoječi vodi, prvi pa tekoči. Valovi tekoče vode so morda trenutno blatni. Toda sčasom bo postala voda čista, ker dolbe mehko dno in si pri tem išče trdno skalo resnice.

Slovinci po svetu

ARGENTINA — Pri zaključni proslavi slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši v Bs. Airesu so abiturienti sprejeli diplome od ravnatelja Kremžarja. — Otroci slovenskih šolskih tečajev (nad 700) so ob sklepu šolskega leta priredili celo vrsto nastopov. — V vseh slovenskih društvenih domovih (7) je po slovesnem praznovanju božičnih praznikov sledilo še veselo silvestrovanje. — Po skupni maši sta Slovenska dekleška organizacija in Slov. fantovska zveza priredili skupen izlet v Chascomus. — Slov. kulturna akcija se je oddolžila spominu I. Cankarja s skupno mašo in predavanjem: Cankar, Krek, Korošec. — Skupina 72 otrok je odpotovala v slovensko letovišče v cordobskih hribih, ki je delo duhovnika dr. R. Hanželiča. — 18. veljebola je imela Slov. misijonska zveza 5. jan. — Na Pristavi pa so se zbrali 12. jan. na „II. pristavski dan“. Maša, pevске in folklorne točke s prsto zabavo so izpolnile celodnevni program. — Zedinjena Slovenija je povabila svoje člane na občni zbor 31. jan. v Slovenski hiši. — V Carapachaju je pravljica igra „Jurček“ razveselila mlade in stare.

KANADA — Čeprav je slovenska župnija v Winnipegu bolj maloštevilna, je s ponosom že v letu 1968 plačala ves dolg za svojo cerkev. Ob proslavi materinskega dneva in miklavževanju pa so najmlajši pokazali uspehe slovenskega tečaja.

VENEZUELA — Slovenci so se zbrali na romanju v La Victoria, v Caracasu pa so na prijateljskem sestanku poudarili zavest slovenske skupnosti.

USA — Miklavževanje, božič in slovo od starega leta so zopet združili rojake v praznovanju naših starih navad v večjih krajih nove domovine. — Cerkevni pevski zbor „Ilirija“ je pripravil koncert božičnih pesmi. — Januarja na so društva in klubi pripravili nekaj prireditev za dobro voljo in razvedrilo.

da bo dom dom

GLAVO JE ZGUBILA

Gospa I. J. iz F. piše: „Naša dva otroka sta nam doslej delala le veselje. Sedaj me prvič resno skrbi naša starejša hči. Obiskuje deveti razred višje šole. Na neki plesni prireditvi je pred nekaj tedni spoznala fanta in se vanj do smrti zaljubila. Na mojo prošnjo mi ga je predstavila, a tisto srečanje je prekoslilo moja najslabša pričakovanja. Gre za nezobraženega, slabo vzgojenega fanta iz zares čudnih razmer. Tudi prijatelji moje hčere zmi-gujejo z glavo in si ne znajo pojasniti njenega početja. Ona govori že o poroki, hoče pa prej narediti maturo. ‚Izvoljenec‘ se ni nobenega poklica izučil. Kaj naj storim?“

Kaj Vašo hčer vleče k tistemu fantu, je težko reči. Morda nare-ja nanjo vtis popolnoma drugačen način življenja, „življenje tjavdan“. Mladi ljudje prihajajo danes pogosto s svojim okoljem v nasprotje in si čisto določno predstavljajo svet, v katerem hočejo živeti. Tako se znova in znova ponavlja, da „dolgočasno, ker je mirno“ življenje odklanjajo. Večkrat traja precej, do-

OTROK PRED ZASLONOM

Povsod po svetu učitelji že v 1. razredu ugotavljajo, da vsaj slaba polovica učencev bolj ali manj redno v poznih večernih urah gleda popolnoma neprimerne oddaje, ki jim povzročajo nemajhno škodo v duševnem razvoju in življenju. In ti otroci na učiteljeve pomisleke o neprimer-nosti takšnega početja odgovarjajo, da so tega že dolgo vajeni. Skozi njihova usta torej govori zgrešeno početje staršev, ki že predšolskemu otroku dovoljujejo pred televizorjem ob času, ko bi moral že davno spati.

Ni malo staršev, ki se pustijo v nekakšni absolutni ljubezni do otrok zavesti tako daleč, da jim otroci zagospodujejo. Nekdaj smo tako čustvo preprosto imenovali slepa ljubezen.

Trmastemu otroku, ki noče zaspati, popustijo, češ pa naj bo še malo z nami, saj smo čez dan tako in tako premalo skupaj. In otrok ostaja s starši, čedalje pogostejše in zmeraj dlje. Starši, ki se veselje živahne budnosti svojega otroka, ga začno opravičevati: naj gleda, saj tako ničesar ne razume, skupaj smo pa le... Komentarji odraslih se križajo levo in desno in nekega dne začno deževati tudi iz otroških ust. Takrat se nekoliko iznenadeni starši potolažijo s krilatico: „Nič zato! Čim prej dozori, tem bolje zanj!“ (Nekateri pa si zraven še mislijo: Tako nam bodo vsaj prihranjeni nekateri delikatni pogovori o stvarih, ki jih otrok ob naši navzočnosti dojema kar mimogrede...)

Tako „razgledanih“ in „zrelih“ otrok učitelji niso prav nič veselili. Njihova duševnost je neurejena, mlada in starikava hkrati, kakor z alkoholom in nikotinom zastrupljena. V zavesti takega otroka je istočasno vsega preveč in vsega premalo, zato se spremeni v coklo, ki samo ovira uspešno napredujoče sožitje v urejenem razredu.

Starši, ki svojim otrokom resnično žele, da bi mirno in srečno preživljali svojo mladost, naj jim prihranijo pretrese, ki jih skrivata za svojo vabljujostjo veliki

in mali ekran — ob nepravem času.

IGRAČE ZA OTROKA V PRVEM LETU

Da, to so že prastare ropotuljice! S svojo barvo, obliko in zvokom vzbujajo otrokovo zanimanje in mu že v prvih mesecih razvoja omogočajo prvi stik z zunanjim svetom. Primerna ropotuljica pomaga tudi razvijati razne kretnje in občutke. Paziti pa moramo, da ni pretežka in preokorna. Nekateri so opremljene z obročki, od katerih vsak „po svoje“ žvenketa. S tem kolobarčkom si lahko dojenček drgne tudi dlesni. V trgovini prodajajo v te namene tudi obročke iz plastike, spete s srebrno vrvice.

Zelo pomembne so v tem obdobju tudi igračke za tipalne igre: to so živali, enostavne lutke in kocke iz gume ali zelo mehke plastike.

Ko otrok igračko s prsti ali ročicami stiska, živalca ali kocka dajeta od sebe zvok. S temi igračkami se malček rad igra tudi v banji. Kolikokrat je materi na ta način olajšano kopanje otroka. Velik pomen imajo v tem času tudi razne enostavne vlaganke, vodile kocke raznih oblik in barv. Z njimi se lahko otrok igra v košari, na postelji in v stajici. Ob taki igri se mora otrok že potruditi, biti pozoren in misliti.

„ŠE ŽLIČKO ZA BABICO...“

Zelo veliko ljudi je, ki imajo težave s telesno težo, ko prenehajo s tekmovalnim športom, si uredijo družinsko življenje ali ko si omislijo avtomobil. V bistvu gre za posledice napačnega odnosa do hrane in pijače. Dejan-sko bi morali použiti le toliko, kolikor telo potrebuje za življenjske funkcije, za delo, šport in podobno. Ne bi smeli jesti vsega, kar je na mizi, ne bi smeli jesti še in še, ker je jed tako okusna, in ne bi smeli popiti kar cele steklenice piva, ker je tako prijetno, ko teče po grlu. Tudi otrok ne bi smeli učiti: „Še žličko za babico, žličko za dedka“ itd. in go-

stu nikakor ne bi smeli zameriti, če se drži mere v hrani in pijači. Ker pa ne vemo točno, kakšne količine so potrebne organizmu, bi bilo za vse tiste, ki imajo preveliko težo, prav, da použijejo kdaj pa kdaj rajši košček manj kakor preveč.

In če že moramo želeti „dober tek“ tudi tistim, ki že tako radi jedo preveč in imajo težave s telesno obilnostjo, bi bilo bolj prav, da si besedo „tek“ razlagamo po športno. Kakor znano, pomeni slovenska beseda „tek“ apetit, slast, poželenje pa tudi atletske in smučarske disciplino. Vsem tistim, ki preveč jedo, naj pomeni prijazno voščilo „dober tek“ več veselja pri resničnem teku v naravi, pri sprehodu ali športni igri.

PLESKANJE

Pleskanje, barvanje ali tapeciranje stanovanja je navadno zvezano z večjimi denarnimi izdatki in s precejšnjo zamudo časa.

Vendar — kljub vsemu so najboljše tapete. Predvsem zato, ker vam po končanem tapeciranju sten ne bo treba nekaj dni čistiti parketa in oken, kar sicer nujno pri vsakem beljenju stanovanja zamazate.

Nekoč je veljalo pravilo, da je za prvo nameščanje tapet nujno potrebno spraskati s sten staro barvo, zravnati luknjice in vdrtine s sadro ali pa vsaj z milnico sprati stari sloj barve. Danes to ne velja več: ne glede na to, kakšen je zid, ga je treba najprej oblepiti s plastjo časopisnega papirja, na katerega je mogoče nalepiti kakršne koli tapete.

Če se boste torej odločili za tapete, vam tudi pohištva ne bo treba premeščati v druge prostore. Dovolj bo, da ga boste odmaknili kak meter od zida, kolikor potrebujete za neovirano delo.

Končno lahko spregovorimo še o zadnjem pomisleku tistih, ki za tapete, niso navdušeni. Namreč menijo, da niso dovolj higienske. To pa ne drži, saj lahko kupite celo na videz popolnoma papirnate tapete, ki pa so kljub temu dovolj impregnirane, da lahko zdržijo tudi večkratno pomivanje z vodo in detergenti.

Seveda je odvisno popolnoma od vas, če se boste odločili za tapete ali za klasičen način beljenja stanovanja. Če pa se boste samo enkrat opogumili in preizkusili lepljenje tapet — morda celo na eni sami steni — se bržkone nikoli več ne boste ogrevali za klasično beljenje.

KUHANJE BREZ MAŠČOBE

Nova je posoda za kuhanje brez maščobe. Njena posebnost je v tem, da se jedi, ki jih kuhamo, ne primejo. Potrebno pa je pravilno ravnati z njo: škoduje ji hitro menjavanje temperature, mešanje je dovoljeno le z lesenimi žlicami, pomivanje pa le z blagimi sredstvi.

SVEČE NA MIZI

Pogrnjena miza pri priči spremeni videz, če ji da poudarek cvetje. Za svečane praznike se mu pridružijo sveče, morda ena sama močnejša ali več drobnih, toliko, da bodo same osvetljevale prostor.

Cvetje za krašenje je lahko preprosto, navadno, poljsko, kadar je to na razpolago. Toliko ga je in tako različno, da bo vedno možno izbrati pravega, ki se bo skladno ujemalo s prtom ali pogrinjki, posodo in svečami. Kombinacije ne bodo zgrešene, če bo gospodinja izbrala bele sveče, vse druge barve so zahtevnejše.

Cvetje in sveče bo gospodinja razporedila v najrazličnejše posode. Poiskala bo v domači omari take, ki ji najbolj ugajajo.

Če bo med cvetje zasadila več sveč, bo treba skledo napolniti z zemljo, da bo dala svečam oporo. Morda jih bo morala še nekoliko obdati z zemljo, da bodo trdneje stale. Cvetje se bo v posodi z vodo dalje ohranilo kot v zemlji.

Cvetna skleda ali vaza pa ni namenjena samo pogrjnjeni mizi. Po končanem obisku jo postavimo na omaro, plico ali na tla, da se bodo pogledi še nekaj dni ustavljali ob njej.

Rože in sveče sodijo tudi med pisane sendviče, raznovrstne solate, drobno pecivo in koktelje v hladnem bifeju.

kler ne priznajo, da so se morda motili. Možno je, da tudi Vaša hči tako misli. Na vsak način ne smete z njo sedaj postopati ostro, ampak obzirno. Pomirjuje Vas lahko to, da ima še vedno maturo pred očmi. Misel in priprava nanjo že lahko vpliva na zmanjšanje navezanosti. Važno je, da nima pri tem Vaša hči nobene podpore pri svojem prijatelju. Z lastnim opazovanjem mora odkriti to in ono napako pri njem: neotesano vedenje, pomanjkljivo prilagodljivost v domači hiši in pri prijateljih, osmešenje v javnosti. Vsako mlado dekletko bi se končno rada s svojim izvoljencem tudi med ljudmi pokazala. Zato mislim, da se bo Vaša hči sčasoma od njega toliko oddaljila, da bo to zvezo kot preveč tvegano pretrgala.

JE KOT SPREMENJEN

Gospa A. S. iz G. piše: „Naš šestnajstletni sin se je sedaj po končani realni šoli začel učiti za strojnega inženirja. Odkar je v poklicnem življenju, se je popolnoma spremenil. Medtem ko prej deklet sploh pogledal ni, je sedaj čisto neumen nanje. Najljubše bi mu bilo, da bi mu ne bilo treba staršev sploh nič več vprašati, ampak da bi živel po svoji volji. Že tolikokrat je pripovedoval, kaj vse si smejo drugi vajenci privoščiti in koliko več denarja oni doma dobijo. Pred kratkim je prosil, da bi smel z nekim dekletom iz istega podjetja na letni semenj v bližnje mesto. Dekle tam živi. Zaradi slabih prometnih zvez je prišel šele ob enajstih zvečer domov.“

Drugič je prišel prej, je pa rekel, da hoče vedno na sprehode s tem dekletom. Moj mož se smeje njegovemu navdušenju, jaz si pa delam skrbi, ker naju je sin prav zaradi tega dekleta že enkrat nagugal. Čaka ga še leta dolgo učenje in ne more se že sedaj vezati na dekle.“

Razvojna starost, v kateri je Vaš sin, ne prinaša s seboj težav le mladostnikom, ampak tudi staršem. Pri Vašem sinu je poleg tega še prehod od šole na poklicno življenje: v okolje, ki v vsakem pogledu postavlja nove zahteve. Tu ni lahko najti pravo mero in predvsem pravo razmerje do delovnih tovarišev. Tudi ne Vam kot svetovavki. Če mu preveč prepoveste, ga bodo imeli njegovi tovariši za otroka. Ravnotežje med dovoljevanjem na eni in strogostjo na drugi strani mora biti začetek in konec Vaših vzgojnih prizadevanj. Zdi se mi prav, da mu do neke mere pustite prijateljske stike z dekletom. Točno prihajanje domov bi pa seveda moralo biti samo po sebi umevno. Če zalotite sina pri laži, ga morate trdo prijeti. Naj ve, da more računati z Vašim privoljenjem le, če bo odkritosrčen, da si pa lahko z goljufijo vse zapravi. Stalne navezanosti na dekle se Vam, vsaj jaz tako mislim, ni treba bati. Vaš fant se je, kot se zdi, prvič zaljubil in v tem stanju bi rad občutje sreče raztegnil čez vse čase.

BILA SEM LAHKOVERNA

Gospodična S. A. iz P. piše: „Pri bližno pred tremi leti sva najeli moja sestra in jaz stanovanje v novozgrajeni hiši. Dodatek za gradnjo sva plačali vsaka pol. Ker je mogla pogodbo podpisati le ena od naju, tako mi je sestra rekla, sem ji jaz v dobri veri pustila, da jo je ona sama podpisala. Potrdil o plačevanju nisem imela jaz niti enkrat v rokah, ker sem mislila, da smem svoji sestri toliko zaupati. Medtem sem pa prišla do novega spoznanja. Sestra se ima sedaj za edino najemnico. Če npr. dobim jaz obisk, ki njej ni všeč, teka ona neprestano skozi mojo sobo v

PODLOGA ZA LIKANJE

Posebna podloga za likanje je novost na trgu: je pomemben korak naprej od navadnih podlog, ki so jih do sedaj uporabljale gospodinje, šivilje in krojači.

Podloga je na vrhnji strani, na kateri likamo, metalizirana. Metalna plast odbija toploto v likalni predmet, zato se lika predmet hkrati z obeh strani, gube se hitreje izravnavajo. Likalnik lahko nastavimo eno stopnjo nižje kot pri navadni bombažni podlogi: s tem prihranimo precej časa, dela in stroškov za električni tok.

Ta podloga je mehka, ker je na spodnji strani kaširana s penasto maso; zato pri likanju ne potrebujemo dodatne podloge.

Podloga je pakirana v tulcu. Po vsakokratni uporabi jo moramo zopet shraniti v tulec, da tako obvarujemo njeno gladko površino.

NASVETI

Sadje ne umaže prstov, če pred lupljenjem namočimo prste v vinski kis in jih osušimo.

V prekisle marmelade vmešamo malo jedilne sode.

Krema se ne sesede, če jo postavimo v lonček z vročo vodo. Tako lahko čaka, dokler je ne damo na mizo.

Dober tek!

PONEDELJEK

Kosilo: krompirjeva juha s suhimi gobami, koruzni narastek, češnjev kompot.

Večerja: zeljni zrezki, zelena solata, mleko za otroke.

TOREK

Kosilo: kislo zelje, kuhana prekajena svinina, dušen krompir.

Večerja: jajčni omet, zelena solata, mleko za otroke.

SREDA

Kosilo: korenjčkova juha, francoski krompir, motovilec v solati.

Večerja: testenine z drobtinami, solata, za otroke mleko.

ČETRTEK

Kosilo: ribja juha z rižem, ku-

hana riba, krompirjeva solata z jajčno omako.

PETEK

Kosilo: špinača, jajca na oko, krompirjev pire.

Večerja: žganci s kislo smetano in suho slanino, mleko za otroke.

SOBOTA

Kosilo: dušena jetra, krompirjevi cmoki, zelje v solati, rožada.

Večerja: pečen krompir, motovilec v solati, mleko za otroke.

NEDELJA

Kosilo: zeljna juha, naravni zrezki, krompirjev pire, mešana solata.

Večerja: hladna nadevana jajca z jajčno omako, motovilec v solati, mleko za otroke.

Krompirjeva juha s suhimi gobami: četrt kg krompirja (2 velika gomolja), 2 dkg suhih gob, 4 dkg maščobe, 3 dkg moke, 1 dl kisle smetane, sesekljana čebula, zelen peteršilj, rdeča paprika in sol.

Opran in olupljen krompir zremo na kocke in ga skuhamo. Suhe gobe poparimo, dobro speremo in sesekljamo. Potem jih dodamo krompirju. Ko so gobe in krompir mehki, dodamo prežganje, na katerem smo prepražili sesekljano čebulo. Predno prežganje zalijemo s hladno vodo, dodamo še rdečo papriko. Pred serviranjem juho izboljšamo z dodatkom kisle smetane in sesekljanega zelenega peteršilja.

Koruzni narastek: pol litra mleka, 30 dkg koruzne moke, 1 jajce, 4 dkg sladkorja, 25 dkg skute,

4 dkg maščobe, 1 dl kisle smetane, sol in limonina lupinica.

V mleku razžvrkljamo rumenjake, sladkor, nastrgano limonino lupinico, sol in moko. Potem pustimo počivati pol ure, da moka nabrekne, nakar dodamo trd sneg 2 beljakov in pretlačeno skuto. Zmes vlijemo na vročo mast v kozici. Pečemo približno pol ure.

Zeljni zrezki: 1 kg zelja, 2 žemlji, 4 dkg sesekljanje suhe slanine, 2 slani sardelici, 1 jajce, sol, poper, 4 dkg drobtin, 15 dkg maščobe za pečenje.

Zelje očistimo, operemo, zrežemo in skuhamo v vreli slani vodi. Medtem namočimo žemlji, seskljamo sardelici in suho slanino. Kuhano zelje odcedimo in ga drobno zrežemo, dodamo mu razdrobljeni žemlji, sardelici, slanino, poper, sol in jajce. Dobro premešamo, potem pa s pomočjo drobtin pripravimo zrezke, ki jih opečemo na vroči maščobi.

Krompirjeva solata z jajčno omako: poldrugi kg krompirja.

O m a k a : 2 rumenjaka, pol dl olja, 1 dl goveje ali kostne juhe, limonin sok, sol, poper, gorčica.

Kuhan krompir olupimo in zrežemo na ploščice. Rumenjake zmešamo z oljem, juho in limoninim sokom. Potem jih na kuhalni plošči stepamo, da se zgostijo. Ko so se zgostili, jih stepamo še na hladnem toliko časa, da se ohladi. To omako primešamo krompirju.

Omako ponudimo k hladnemu mesu, h kuhani ribi ali kot samostojno jed za večerjo.

Večerja: žganci z mlekom.

Rožada: (za 4 osebe): 4 jajca, 4 dl mleka, 3 žlice sladkorja, sladkor za karamel.

Cela jajca in sladkor penasto umešamo. Dodamo mleko. V loncu ali modelu za puding pripravimo precej temen karamel. Stene modela oziroma lonca oblijemo s karamelom, potem v model vlijemo jajčno zmes in pokrijemo. Pokrito posodo postavimo v drugo večjo, v kateri imamo vrelo vodo. Rožado kuhamo v sopari toliko časa, da se povsem strdi. Ohlajeno stresemo na krožnik.

Hladna nadevana jajca z jajčno omako: 4 jajca, 4 dkg surovega masla, pol žlice sesekljanega zelenega peteršilja, 2 slani sardelici, pol žemlje, gorčica in poper.

Jajca skuhamo v trdo, olupimo, razpolovimo po dolžini in odstranimo rumenjake. Vdolbine v beljaku napolnimo (s kupčkomo) z nadevom. Nadevana jajca polagamo na oval in jih prelijemo z jajčno omako.

N a d e v : surovo maslo penasto umešamo, dodamo z vilicami zmečkane rumenjake, zmešamo žemljo, ki smo jo prej namočili v mleku. Potem dodamo sesekljanje sardelice, zelen peteršilj, gorčico in poper. Nadev dobro premešamo in nadevamo z njim jajca.

S u r o v a j a j č n a o m a k a : 2 rumenjaka, poldrugi dl olja, sok pol limone, sol, poper, gorčica.

Rumenjake mešamo, pri tem po kapljicah dodajamo olje. Ko smo vse olje umešali med rumenjake, dodamo limonov sok, sol, poper in gorčico.

Uganke

MOŽ V DVIGALU

Nekdo se vozi v svoje stanovanje vedno tako, da pritisne, ko vstopi v pritličju, v dvigalo, na gumb za v 15. nadstropje. Zadnjih pet nadstropij prehodi vedno peš.

V obratno smer se pelje vedno iz 20. nadstropja, v katerem ima stanovanje, prav do pritličja.

Zakaj tako ravna?

V KAKŠNEM JEZIKU?

Nekje je bil napisan tale stavek: **TUDI SUHU KURIUM.**

V kakšnem jeziku je bil napisan in kaj pomeni?

KDO?

Imajo bele hiše in najbolj tiha prometna sredstva. Kdo?

REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE: Kregar sam je rekel, da je bilo temno kot v rogu, torej luna ni sijala. Mesečniki ne čutijo vpliva lune, če ta ne sije. Kužnik torej tisto noč ni mogel bloditi okrog in tudi ne tuliti.

kuhinjo in kaže svojo nevoljo. Najrajši bi mi stanovanje odpovedala. A jaz nisem nikakšna podnajemnica. Skupno najemnino pošiljam po svojem čeku, sestra pa potem meni plača svoj del. Kaj sem nápak storila? Kaj lahko spremenim?"

Vem, da se mnoge družine v ozkem krogu odpovedo vsakemu pismenemu pogodbenemu jamstvu, a to ni prav. Celó med zakonci in med brati in sestrami bi morale biti določene zadeve urejene s pismenimi pogodbami. Sem spada tudi Vajina skupna najemniška pogodba. Ali ste po vsem tem, kar ste zadnji čas sestro doživeli, sploh kdaj o tem govorili z gospodarjem? Kakšno stališče ima on do tega? Če imate priče, da ste s sestro skupaj prevzeli stanovanje in da ga tudi skupno plačujete, bo stvar lahko urediti. S tem, da vedno s svojim čekom plačujete vso najemnino, tudi lahko dokažete svoj prispevek pri plačevanju stanovanja. Če bi Vaša sestra ne bila pripravljena kljub jasnim dokazom vso zadevo urediti na prijateljski način, se boste morali pač zateči k odvetniku. Zlasti v družini je urejevanje s pomočjo odvetnika vse prej kot lepo, a kako naj sicer pridete do svoje pravice?

o

S sokom rdeče pese lahko po-barvamo nastrgan hren, zeleno v solati in žolico.

Trdo meso se pri parjenju hitreje omehča, če prilijemo malo kisa.

Solate lahko serviramo kot začetno jed, kot glavno jed, najčesteje pa kot prilogo k raznim mesnim, močnatim, krompirjevim in podobnim jedem. Zelo izdatne solate so zabeljene z različnimi majonezami.

kaj pravijo doma in po svetu

Z izvlečki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljnost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bravci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

SVOBODNA SLOVENIJA ESLOVENIA LIBRE

DJILAS O SOVJETSKI POLITIKI IN TITU

Milovan Djilas se je pomiril s Titom. O tem priča svoboda, ki jo uživa, in možnost za potovanje v inozemstvo. Trenutno je v ZDA. Tja ga je povabilo vseučilišče Princeton, da mu podeli diplomu članstva Društva za zunanje zadeve.

Po prihodu v ZDA je imel Djilas daljši razgovor z urednikom lista Times. Ameriškega časnikarja je zlasti zanimalo Djilasovo mnenje o sedanjem sovjetskem zunanjepolitičnem kurzu v zvezi s sovjetsko zasedbo Češkoslovaške. Djilas mu ga je označil takole: Sedanja Rusija je ista Rusija, kot je bila vedno, Rusija Ivana Groznega, Petra Velikega, Katarine II. in dinastije Romanov. Razlika med rusko politiko v 19. stoletju in med politiko sedanjega moskovskega režima do zahodne Evrope, Srednjega vzhoda in v Sredozemlju je skoro nepomembna. V prejšnjih časih so širili panslavizem in rusko pravoslavje, sedaj pa nastopajo z leninizmom. Toda v bistvu je ta samo nadaljevanje prejšnjega imperializma. Komunistična birokracija je samo nadaljevanje carske birokracije.

Po Djilasu nobena revolucija ne more spremeniti bistva kakega naroda. Lahko spremeni zgradbo oblasti, režim lastnine, ne more pa spremeniti naroda samega. Rusija sedaj koraka nazaj. Vrača se na klasične oblike svojega prejšnjega imperializma. Vsak dan je vedno manj in manj ideološka sila, da postaja vedno bolj in bolj vojaška. V bodočnosti bo verjetno postala tudi gospodarska.

Po Djilasu je sedaj leninizem v bistvu ideologija za izvoz; ni nič drugega kot potni list ruskega nacionalizma za zunanji svet.

Glede Tita je Djilas dejal, da je zelo kontradiktoren človek. Danes misli tako, jutri drugače. Toda v usodnih trenutkih navadno ravna pravilno. Sedaj je Tito proti zasedbi Češkoslovaške. In če bi Rusija napadla Jugoslavijo, se bodo Tito in Jugoslovani borili proti napadavcem.

Končno urednik Timesa za Djilasa pravi, da Tita dobro pozna in da sedaj ni proti njemu. Sam Djilas

je svoj odnos do njega označil z besedami: „Ne morem reči, da bi bil njegov prijatelj, pa tudi ne njegov sovražnik.“

Ob sedanjem bivanju v ZDA je Milovan Djilas prejel tudi trofejo svobode. Izročil mu jo je bivši šef tiskovnega urada predsednika Johnsona Bill Moyers, ravnatelj revije „News-day“. Bronasta plaketa ima naslednji napis:

„Voditelju in junaškemu uporniku, ki se je s svojim razumom in vestjo uprl diktaturi.“

Tako plaketo so v zadnjih letih dobili med drugimi Winston Churchill, Jean Monnet in bivši ameriški predsednik Truman.

Po izročitvi plakete je Milovan Djilas izjavil, da je napisal novo knjigo, ki je nekako nadaljevanje njegove prve knjige Novi razred, pred 12 leti, zaradi katere je bil obsojen na 10 let zapora. — Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 12. dec. 1968, str. 2.

NAŠI RAZGLEDI

IZVIRNA IZDAJA ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA PRAŠANJA

RESNIČNOST ALI SANJE?

Zadrega, ki so jo pokazali nekateri (vsaj vtis je bil tak), ko se šesti kongres slovenskih komunistov ni odvijal po vnaprej določeni shemi in šabloni, me utrjuje v prepričanju, da so težnje k manifestativni enotnosti v slovenskem komunističnem gibanju še vedno navzoče in žive. Zdi se, kot da bi bilo nekaterim žal, da slovenski komunisti geslo o demokratizaciji Zveze jemljejo resno. Povrnitev k Zvezi kot strogo urejeni hierarhični organizaciji je nemogoča. Komunisti, člani organizacije, nočejo več „igrati“ samo stroge, vnaprej določene vloge v centralno vodenem mehanizmu. V okviru temeljnih vrednot programa Zveze komunistov hočejo biti samostojni iskavci poti k novemu in boljšemu. Tako kot ima umetnost eno samo svoje bistvo, tako je temeljno bistvo socializma humanizem. Pluralizem (mnoštvo) stilov iskanja in uresničevanja socialističnega humanizma v življenjski praksi komunistov je edina možnost za veljavo Zveze kot organizacije in gibanja. Enotna je lahko le „generalna linija“, ki pa jo komunisti soustvarjamo in uresničujemo kot svobodni ljudje. „Prave vere“ in „pravovernosti“ ne moremo več trpeti. „Pravovernost“ zahteva namreč natančno predpisano mišljenje in obnašanje človeka v zasebnem in družbenem življenju, ki ga vodi in usmerja hierarhična organizacija, katere vodstvo ima o sebi predstavo, da je a priori v poseti prav vseh resnic. Da opravlja posebno poslanstvo in da je zato zmožno v vsakem trenutku presoati in razsojati, kaj je „dobro“ in kaj je „zlo“. Vodstvo tako „pravoverno“ naravnane organizacije individuuo določa povsem natančno mesto v družbi in predpisuje, kaj sme in česa ne sme misliti in delati. Kolikor se človek ne vključuje tako v organizacijo in si dovoli podvomiti o ukazu, navodilu ali „resnici“, je izpostavljen možnosti suma

ali obsodbe „krivoverstva“, reformatorstva, dejanja, ki lahko priključijo nadenj prekletstvo in izobčenje itn., itn. Ta vrsta „pravoverništva“ še vedno ni docela izginila iz našega življenja. Res da ni več tako kričava, da si ne nadeva več oblike uradne navzočnosti v Zvezi, toda izginila še ni povsem. — Naši razgledi, Ljubljana, 21. dec. 1968, str. 734.

Teorija in Praksa

IZVOZ STROKOVNJAKOV

Letošnji podatki republiškega zavoda za zaposlovanje kažejo, da je v desetih mesecih letošnjega leta prek zavodov za zaposlovanje odšlo iz Slovenije na tuje 12.550 delavcev (lani v istem času 8.340), kar je za 50,4 odst. več kot lansko leto. Med temi 66,7 odst. s poklicno šolo in 394 (3,1 odst.) s srednjo in višjo izobrazbo. Posebej pa poudarjajo, da ti podatki ne zaobsegajo vsega števila strokovnjakov, ker se jih veliko dogovarja za službo neposredno, mimo zavodov za zaposlovanje.

Torej smo morali kljub utvaram in željam, brez analiz realnih ekonomskih tokov, razvoja gospodarstva in odpiranja delovnih mest, besede, da Slovincem ne bo treba več na tuje za kruhom — pogoltniti. Zdaj govorimo o moralnih migracijskih procesih z Jugo na Sever, z nerazvitih področij na razvita, iz Slovenije v Avstrijo, Švico, Francijo, Švedsko, v Zahodno Nemčijo. Iz Zahodne Nemčije v Ameriko, ker imajo tam strokovnjaki najboljše pogoje za delo in najvišje osebne dohodke. Pristavljamo še — bolje, če gredo na tuje strokovno usposobljeni delavci kot strokovno neusposobljeni.

Vse te ugotovitve nedvomno odsevajo del resnice, vendar le — del! Pri tako majhnem narodu, kot je slovenski, nam ne bi smelo biti vseeno, ali na tuje izvažamo delo, govorili smo tudi o visoko opredmetenem delu, ali pa mora tja — delovna sila. Res je, da s tem pridobimo nekaj deviz, večidel za predmete osebne potrošnje, vendar se moramo z vso resnostjo vprašati, ali naj bi bilo tako pridobivanje deviz naš cilj — ali mora biti cilj mednarodna menjava visoko opredmetenega dela? Načeloma bomo hitro pristali, da smo za drugo obliko menjave, vendar odločilen pri tem ni načelen pristanek, marveč jasen, dolgoročen načrt in konkretni ukrepi. Oportunizem trenutka, pristanek na danost, poudarjanje enostranskih, trenutnih ugodnosti — vse to ima lahko daljnosežne škodljive posledice za ves slovenski narod.

Če že morajo na tuje delavci, potem je res bolje, da gredo tja taki s poklicno šolo, kot pa, če gredo neusposobljeni. Vseeno pa kaže ob tem opozoriti na izredno pomemben vidik, na odliv izredno zmognih, visokokvalificiranih strokovnjakov. Le-ti so ne glede na to, koliko strokovnjakov s tako izobrazbo imamo, lastnemu narodu najbolj potrebni.

Koliko je takih strokovnjakov, kje so, kako uspešno so se uveljavili, o tem lahko le domnevamo,

ugibamo, ker teh podatkov preprosto nimamo. Če bi jih imeli, bi lahko dosti bolj konkretno obravnavali škodo, ki jo zato imamo.

Najslabše, kar nas lahko doleti, je — brezbriznost. Nekateri od teh strokovnjakov bi se vrnili, drugi ne bi odšli, če bi domovina njihovo delo drugače vrednotila. Pri tem je pomembno troje stvari: delovno mesto, kjer bi lahko razvijali svoje zmožnosti, primernejši osebni dohodki, urejeno stanovanje. Vse te možnosti bi pri nas v veliki meri lahko omogočali. Seveda — z organizirano družbeno akcijo. Organizirano v tem smislu, da bi ustvarili „prostor pod soncem“ dobrim strokovnjakom, ki bi zasedli odgovorna, strokovno zahtevna delovna mesta. Doslej, izkušnje tako kažejo, se nam to ni posrečilo. Vsa delovna mesta so (ustrezno ali neustrezno) zasedena. Po dosedanji praksi tega problema očitno ne bomo uspešno razrešili.

Primernejši osebni dohodek, to je res zelo raztegljiv pojem. Pod to besedo mislim večje, boljše osebne dohodke, kot jih ima zdaj večina zmognih strokovnjakov v podjetjih. Razmere, ko ima npr. direktor Litostroja ali Zasavskih premogovnikov za približno polovico manjši osebni dohodek kot upravnik posredniške trgovine v Ljubljani (ca. 2.500 proti 5.000 N din), ne morejo materialno spodbujati sposobnih strokovnjakov, saj pomeni to za večino imeti mesečne osebne dohodke pod 2.000 N din. Torej le približno za 100 odst. več, kot je slovensko povprečje. Znano je, da se osebni dohodki v podjetju oblikujejo po položajih, po hierarhiji delovnega mesta. Je potemtakem naše dosedanje nagrajevanje, uveljavljeni sistem, lahko spodbuda za zmognega strokovnjaka?

Bolje je s stanovanji za strokovnjake, čeprav imajo, zlasti mlajši, tudi težave.

Znanstvenotehnična revolucija je stvarnost; moderni elektronski računalniki, ki hranijo v „spominu“ že na milijone podatkov, trkajo na vrata. Kdo jih bo uporabljal, kako, to je vprašanje današnjega, jutrišnjega dne! V svetu zato snubijo, kupujejo sposobne, najboljše strokovnjake. To se jim očitno splača.

Zakaj bi se to ne splačalo tudi nam? — Teorija in praksa, Ljubljana, december 1968, str. 1828—1829.

DELO Ljubljana, petek, 20. dec. 1968

ZA DELAVCE SE JIM NE MUDI

Včeraj se je razvedelo, da je več sto naših delavcev 24 ur zmrzovalo na letališču Schönefeld v vzhodnem Berlinu, ker so morali čakati na letala JAT. Turistični biro „Yugoslavia-Reisen“ iz zahodnega Berlina je že pred tremi meseci naročil pri JAT 14 letal za prevoz jugoslovanskih delavcev domov na praznike. Kljub temu je prišlo do že naravnost kronične zamude letal, o čemer nam je dal

komercialni direktor JAT Mihajlo Petrović danes naslednjo izjavo (potem, ko smo prej klicali celo vrsto pristojnih direktorjev):

„Pravočasnega prevoza nismo mogli zagotoviti zaradi megle, ki je bila na letališčih v Berlinu, Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.“

Na vprašanje, ali je JAT odklonil ponujeni dve letali Interfluga, je Petrović odgovoril, da je ta družba hotela izkoristiti težave JAT in je ponudila pomoč po znatno višji ceni, ki pa je JAT ni sprejel. „Potem smo vendarle prepeljali 101 delavca z letalom te družbe, toda nismo jih mogli prepeljati ne v Zagreb ne v Ljubljano, temveč so opolnoči pristali v Beogradu. Tu pa se je pokazalo, da so pripeljali prtljago, ki ni bila od teh delavcev, tako da smo imeli še posebne dodatne težave — uslužbenca na letališču je pred razjarjenimi delavci moral varovati milica.“ — Delo, Ljubljana, 24. dec. 1968, str. 6.

cerkev v sedanjem svetu

ALI VERNOST RES UPADA?

Raziskovanja po svetu so prinesle glede religioznosti katoličanov več ali manj iste podatke: sorazmerno nizek odstotek udeležbe pri obredih — predvsem pri nedeljski božji službi in predvsem v mestih — in visok odstotek katoličanov, ki zanikajo to ali ono centralno versko resnico. Raziskave pri nas kažejo podobna dognanja. Ob tem nastajata med katoličani dve vprašanji: ali je mogoče vernost statistično ugotavljati in ali ti podatki pomenijo, da vernost upada.

1.

Vernost obsega pri posameznem verniku tri sestavine: njegovo zadržanje do zaklada vere, zunanji izraz tega zadržanja in vzročno povezavo med obojima. Direktno (statistično) moremo ugotavljati in raziskovati le drugo sestavino, to je tiste zunanje, vidne in zaznavne akte, ki jih človek kot vernik stori: udeležba pri maši, obhajilu, sprejem drugih zakramentov in zakramentalov. Ta dejanja pa sama po sebi še ne povedo vsega o religioznosti ljudi; pač pa le opišejo njihovo povezavo s Cerkvijo. Pokažejo nam torej cerkvenost, ne pa vernost ljudi. Zato ne smemo zaključiti, če imamo pri fari 20 % nedeljnikov, da imamo tudi 20 % vernikov. Pri današnjem položaju jih moremo imeti namreč več ali manj kot 20 %. Motivi, zaradi katerih gre npr. krščeni k maši ali ne gre, so verski ali neverški. Prav teh poslednjih danes ne smemo zanemarjati ali omalovaževati. V mestih je poudarek na verskih motivih. To pa pomeni padec kvantitete in — upajmo — porast kvalitete.

Iz sedmih nemških in avstrijskih raziskav religioznosti izvaja N. Greinacher naslednje (Lebendige Seelsorge 1968/3, 121 sl.):

1. da moremo nemške katoličane deliti v 4 vrste: — tiste, ki redno obiskujejo sv. mašo, grede vsak

mesec k obhajilu, se zanimajo za verska vprašanja in so člani verskih organizacij. Takih je okoli 25 %.

— tiste, ki trdijo, da so verniki, ne hodijo pa redno k maši, imajo zakon za nerazvezen, sveto pismo za božjo besedo, priznajo greh, večinoma molijo vsak dan, le en del njih pa veruje v posmrtno življenje. Tudi takih je okoli 25 %.

— tiste, ki grede le ob velikih praznikih v cerkev, le deloma verujejo v Kristusa-Boga in v posmrtno življenje, dajo pa svoje otroke krstiti, toda s Cerkvijo ne vedo kaj početi, čeprav ne izstopijo. Teh je okoli 30 %.

— tiste, ki deloma še verujejo v neko višje bitje, ne verujejo pa v posmrtno življenje in ne priznajo greha. Praktično ne grede nikoli v cerkev in so prepričani, da more biti človek veren tudi zunaj Cerkve. Takih je v Nemčiji okoli 20 %.

2. Tako imamo v Nemčiji okoli 50 % cerkvenih katoličanov in okoli 50 % necerkvenih katoličanov. Ti poslednji živijo dejansko brez zveze s Cerkvijo, čeprav so mnogi med njimi še verniki. To pomeni, da se danes ne odvijata več vsa religioznost v Cerkvi, kot je to bilo včasih. Če pa v Salzburgu 30 % nedeljnikov ne veruje v posmrtno življenje, je to dokaz, da je tudi znotraj Cerkve zelo heterogeno stanje.

3. V Nemčiji je torej od vseh krščenih vernih in cerkvenih le $\frac{1}{3}$ (v mestih $\frac{1}{4}$).

2.

Ali pomenijo ta dognanja socioloških raziskav, da vera upada? Sociolog ugotavlja vedno le trenutno stanje na nekem področju življenja. Sociolog sam ne more ničesar prerokovati, posebno ne, ker je religioznost del življenja, življenja pa ni mogoče spraviti v formulo. Vsa naša raziskovanja so bila izvršena v zadnjih letih in v Evropi. Zato morejo biti le legitimacija človekove vernosti v začetku druge polovice 20. stoletja v Evropi. Pa še temu pritrdimo samo z rezervo, kajti življenje se danes hitro razvija.

Zgodovina pravi, da je Cerkev vedno imela težave z vernostjo svojih, četudi je v človeški družbi dosegala take in take zunanje uspehe in zmage. Že apostol Peter je moral zavriniti Simona Čarovnika, ki je hotel vstopiti v Cerkev iz neverških razlogov. Koliiko Simonov pa je bilo šele po Konstantinu, ko je bila prednost biti kristjan, in po Teodoziju, ki je poganstvo kratko in malo prepovedal. Teško je verjeti, da so vsi tisti, ki so zaradi take prisile postali kristjani, bili 100-odstotno verni! Množičen priliv v Cerkev je imel vedno negativne posledice za vernost.

Pokristjanjenje barbarov — Germanov in Slovanov — je bilo izvršeno na različne načine: ponekod je bilo spreobrnjenje množično in brez priprave, drugod so prišli misijonarji z zelo pomanjkljivim znanjem jezika itd. Tudi sicer dobra in blaga misijonska metoda, kakršno so imeli pri svojem delu irski misijonarji pri nas, je skrivala veliko nevarnost v sebi. Običaji in navade pri ljudeh, ki so jih krstili, so mnogokrat ostale res samo krščene.

krščanski duh pa ni prodrl vanje. Tako so poganske verske in magične predstave, ki so same po sebi zelo trdožive, ostale žive skozi stoletja vse do današnjih dni. V zgodovini našega prostora imamo vse polno dokazov za to. L. 1094 so ustanovili škofijo v Zagrebu, da bi izkoreninili poganstvo. Bogomili so se opirali na poganske ostaline. Statut sv. Save iz 13. stoletja je naročal duhovnikom, da morajo vprašati spovedance, ali molijo k Perunu, Krsu in Moški. Ta predpis ponavljajo še v 16. stoletju — je bilo pač potrebno! Še l. 1331 so v Kobaridu malikovali pred nekim drevesom in studencem. L. 1607 je škof Hren blagoslovil temeljni kamen za novi kapucinski samostan v Ljubljani z željo, da preženejo menihi češčenje Plejna in Poberina. Še v 19. stoletju molijo pastirji v Vitanju pod gabrom k sv. Veljku (Veles), da bi jim čuval črede.

Ob obilici tega gradiva (pa je še zelo malo raziskanega v tej smeri!) se moramo vprašati, ali je pokristjanjenje pravzaprav že končano. Pokristjanjenje ima dve komponenti: zakramentalizacijo in evangelizacijo.

Prva je bila dokaj dobro opravljena: vse je bilo krščeno, birmano, cerkveno poročeno in cerkveno pokopano. Toda še tu se je zatikalo! Za obisk maše, obhajila (spovedi) in za post so bile potrebne posebne zapovedi, čeprav je bilo to dolga stoletja samo po sebi umevna stvar. Še mnogo kasneje je imel vsak župnik dolžnost prijaviti svetni oblasti vse tiste, ki niso opravili velikonočne dolžnosti, da jih je ta prisilila.

Evangelizacija (to je prodor evangeljskega duha v človekovo mišljenje) pa je še toliko bolj šepala. Skrb za prejem zakramentov je prekrila nujno po njej. Včasih je to sicer tudi zadoščalo, včasih pa Cerkev ni imela prilike ali moči za to delo. Če vemo, kake težave imajo še danes tudi dobri verniki z ljubeznijo do sovražnikov in kako radi se zatekajo v praksi k poganskemu načelu: Zob za zob, potem moramo priznati, da je evangelizacija zelo zaostala in da pokristjanjenje še ni končano.

Čeprav ne gre gornjih primerov iz zgodovine preveč posploševati, pa nam vendar povedo, da Cerkev še nikoli ni bila popolna: da vernost v njej še nikoli ni bila 100%. Cerkev je drevo, ki raste iz gorčičnega zrna, toda drevo bo postala šele ob koncu sveta, kakor poudarja tudi koncil. Kaj, če je drevo Cerkve danes še vedno samo drevesce? Zgodovinar tudi ve, da rast tega drevesa ni premočrtna, ampak da doživlja tudi zgebe poleg poletij, ko njegova rast zaostaja.

Zaključimo z mislijo K. Rahnerja (Sendung und Gnade, Innsbruck 1959, 13. sl.). Danes moramo priznati, da živi Cerkev v diaspori. To ni resignacija, pač pa odstranjevanje fasad, za katerimi ničesar več ni, to je osvoboditev krščanstva, da ne bo več odgovorno za vse, kar se dogaja za temi krščanskimi fasadami. Zrušiti je treba predsodek, da je krščanstvo verski firnež za vse in vsakogar. Šele tedaj bomo prosti za pravo misijonarstvo in apostolsko osveščenje. Potem ne bomo več rekli: Imamo samo še 15%, ampak: Imamo že 17%. Kje pa piše, da moramo imeti 100%? Samo Bog mora imeti vse!

Mar ne velja tudi danes tisto, kar je rekel sv. Avguštin: Mnogih, ki jih ima Bog, Cerkev nima, in mnogih, ki jih ima Cerkev, Bog nima. — Cerkev v sedanjem svetu, Ljubljana, november-december 1968, str. 214—215.

družina

„DRUŽINA“ izhaja dvakrat na mesec. Izvod stane 50 par. letna naročnina 12 din. za inozemstvo

„KAPLJE“ POMENIJO NEKAJ POSEBNEGA

Kot kulturno mesto je slovela Idrija že nekdaj. Tudi sedanji idrijski rod ohranja izročilo prednikov in se živahno kulturno udejstvuje. Od gimnazije in še nekaterih drugih srednjih šol, glasbene šole do izdajanja dveh revij: IDRIJSKI RAZGLEDI in KAPLJE. V slovenskem revijalnem tisku zavzemajo Kaplje po svoji delovni zamisli posebno mesto. V to revijo lahko piše vsakdo, ne glede na svetovni nazor. Revijo prevevata duh odprtosti za vse in vsakogar in načelo pluralizma svetovnih nazorov. Prav v tem se nama zdi njena moč in privlačnost. Na eni strani daje možnost za dialog med vsemi nazori, zastopanimi v naši družbi, na drugi strani pa se skuša izogniti kakršnemu koli pokroviteljstvu oblasti ZK in Cerkve.

Revija je začela izhajati na pobudo skupine idrijskih izobražencev. Uredniški odbor je sam koalicija raznih svetovnoznanstvenih pogledov. Za skupno delo so se odločili ne po enotnosti osebnega prepričanja, temveč po skupni dobri volji. Sprejemljivi hočejo biti za tuja mišljenja, ne da bi se pri tem odpovedali lastnemu nazoru, v vsem pa jih vodijo načela medčloveške solidarnosti in medsebojnega spoštovanja.

V hotelu Nanos sva se srečala z nekaterimi člani uredniškega odbora Kapelj, prof. Vinkom Cudermanom, zdravnikom dr. Jožetom Felcem in inž. Jožetom Čarom (on je tudi član uredništva Idrijskih razgledov). Odkrito in prijetno smo se dalj časa razgovarjali. Prevladovala je misel: pristaši raznih nazorov naj bodo strpni drug do drugega, rajši si med seboj pomagajmo, kakor da iščemo drug na drugem napake. Dialog je v današnji pluralistični družbi nujnost.

Zanimalo naju je, kaj ti mladi izobraženci mislijo o vlogi krščanstva v našem prostoru in času. Začel je prof. Cuderman, marsikaj pa sta vmes povedala tudi druga dva:

— Krščanstvo se mora v današnjem svetu znebiti predvsem teženj po nekem oblastništvu, kar ni bil redek pojav v zgodovini Cerkve. Krščanstvo kot etično-moralna sila naj oblikuje človeka kot človeka. Cerkev lahko odigra posebno vlogo pri osveščanju mladine. Posredovala naj bi nosivcem jutrišnjega sveta naravne vrednote in jim pomagala, da bi po njih živeli. Brez krščanstva bi bila naš prostor in čas revna. Cerkev naj se znebi vsake strankarske navlake in po koncilu očiščena naj išče najboljše v vsakem človeku. — Družina, Ljubljana, Božič 1968, str. 8.

novice novice novice novice novi
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice
novice novice novice novice novi
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice
novice novice novice novice novi
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice

od doma

BELA KRAJINA — V vsej Beli krajini se v letošnji zimski sezoni obeta vrsta dramskih, folklornih in glasbenih prireditev, ker bodo amaterske skupine s podeželskih odrov tekmovale v Župančičevem natečaju. Lanski uspeh — predstave na domačih odrih si je ogledalo več kot 10.000 občanov — je spodbudil organizatorje k ponovnemu razpisu natečaja v sezoni 1968-69. K sodelovanju so pritegnili še metliško občino. Natečaj bo zaključen s kulturno revijo maja. Na njej bodo v Metliki in Črnomolju nastopile najboljše dramske, folklorne in zabavno glasbene skupine iz Bele krajine.

BOVEC — Tukajšnji Alp-hotel je dobil nov prizidek, v katerem je 69 postelj ter 119 kavarniških in 70 restavracijskih sedežev. Prizidek je opremljen tudi z drugimi potrebnimi pomožnimi prostori ter avtomatskim kegljiščem. Zgrajen je v značilnem alpskem slogu, kakor glavna stavba. Gradnjo so narekovali zlasti tuji turisti, ki z zastarelimi prenočišči v drugih gostiščih niso zadovoljni.

CELJE — Ljubljanska „Obnova“ je začela graditi v Celju ob cesti v Trnovlje veliko hladilnico za 400 vagonov sadja. Celjska hladilnica je na tem območju prvi primer skupne naložbe kapitala štirih različnih kmetijskih organizacij iz štirih občin: Slov. Konjic, Žalca, Sv. Jurija in Šmarja pri Jelšah. Stroški za hladilnico bodo znašali več kot 9 milijonov dinarjev.

ČRENŠOVCI — Pekovski mojster Sobočan je zaslovel v bližnji okolici po tem, da peče zelo dober kruh. Njegov dober glas je segel celo do Lendave in veliko Len-

davčanov kupuje kruh pri njem v Črenšovcih. Praviijo, da bo zaradi velikega povpraševanja odprl prodajalno kruha tudi v Lendavi.

DRAVOGRAD — Po ukinitvi vlaka Dravograd—Velenje so si tudi avtobusna podjetja privoščila ukinitve nekaterih avtobusov. Tako je ukinjen avtobus, ki je vozil iz Radelj do Dravograda, s katerim so potniki lahko dobili avtobus, ki je vozil v Ljubljano. Ukinili so avtobus, ki je vozil direktno iz Maribora skozi Dravsko dolino v Slovenj Gradec. Ukinili so tudi avtobus, ki je popoldan vozil direktno iz Slovenj Gradca v Dravsko dolino. Ljudje se hudo razburjajo, kako lahko avtobusna podjetja, ki so po ukinitvi vlaka dobila popolen monopol v tem koroškem kotu, vidijo samo svoje koristi.

DRAVOGRAD — Pred dnevi so na Mariborski cesti odprli nov avto servis. Doslej je bil v kraju samo en tak servis.

DRAVOGRAD — V štirih koroških občinah posluje 17 rednih pošt, ena pa je pomožna. Največ jih je v radeljski občini — 8. Računajo, da bodo v naslednjih letih uredili tudi pošto v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu in Trbošnjah.

DIVAČA — Znamenite Škocjanske jame pri Divači je letos obiskalo okrog 30.000 ljudi. Čeprav zanje ni velike reklame in živijo pravzaprav v senci svoje velike „sestre“ Postojnske jame, je obisk prav presenetljiv. Škocjanske jame se po svojstveno oblikovanem podzemeljskem svetu v marsičem razlikujejo od drugih jam. Skrajni čas je, da bi jih končno bolj uredili.

DOBROVNIK — V veliki ravninski vasi Dobrovniki pri Lendavi so pred kratkim uredili sodobno ulično razsvetljavo, ki je stala nad 30.000 dinarjev. Tudi zanjo so vaščani prispevali ves denar sami.

GENTEROVCI — Trgovsko podjetje Univerzal iz Lendave namerava zgraditi v tej vasi samo-

postrežno trgovino. Odločili so se sicer, da bodo zaenkrat priredili lokal za navadno prodajo, vendar ga bodo lahko v vsakem času preuredili v samopostrežno trgovino.

GORNJI PETROVCI — V tem krajevnem središču na Goričkem so na pobudo občanov kupili opremo za prvo pomoč, kar za tako odmaknjen kraj, ki je pozimi pogosto zaradi visokega snega odrezan od občinskega središča, ni brez pomena.

HRASTNIK — Hrastniška steklarna je v tem mesecu zaznamovala več pomembnih delovnih uspehov. Letni načrt proizvodnje in izvoza so steklarji izpolnili 11. decembra, 25. decembra pa so dosegli v izvozu vrednost dveh milijonov dolarjev in s tem presegli letni načrt za približno desetstisoč dolarjev. To je hkrati doslej največja prodaja steklarskih izdelkov tujim kupcem v več kot stoletni dejavnosti tega hrastniškega podjetja.

KOPER — Že nekaj let je cesta od Škofij do Sečovelj zaradi vedno bolj naraščajočega prometa kamen spotike in resnega obravnanja, kaj narediti, da bi se prometne razmere izboljšale. Zaradi sedanjih prometnih razmer je cesta čedalje večja ovira za rast gospodarstva in turizma. Zato bodo ustanovili poseben odbor, ki bo skušal poiskati različne vire denarja za zgraditev te ceste.

KOPER — Železniška proga Koper—Prešnica je precej pripomogla, da je promet v koprski luki lani močno narastel in da so presegli pri pretovarjanju milijon ton blaga. Skupno so lani prepeljali iz koprske luke ali pa tu naložili na ladje 1.097.453 ton različnega blaga.

KRANJ — Podjetje „Creina“ je v mestnem avtobusnem prometu uvedlo novost. Sprevodnike so zamenjale skrinjice poleg voznika, v katere potniki spustijo ustrezno število kovancev za vrednost 70 parov. Pet sprevodnikov, ki so tako razbremenjeni, bodo razporedili na druge avtobuse. Kot kažejo izkušnje prvih

dni, se glede poštenosti potnikov podjetje ne more pritoževati.

KRANJ — Na Gorenjskem utegne biti letošnja zimska turistična sezona ugodna. Letos prihaja mnogo več tujih turistov, poživljen je pa tudi domači zimski turizem. Največ organiziranih skupin turistov je iz držav Beneluxa, Italije, Zahodne Nemčije in Anglije.

KRVAVEC — 22. decembra je stekla voda po ceveh novega vodovoda, ki so ga zgradili lani. Doslej niso imeli vode, pa so si morali v hotelu, brunarici in depandansi ter po počitniških domovih pomagati s kapnico. Pozimi pa je kapnico zamenjala snežnica. Taljenje snega je bilo seveda drago. Sedanji izvir daje tri do štiri litre vode na sekundo, kar je več kot dovolj za potrebe. Voda je povsem čista, izvor pa tudi poleti ne usahne. Za vodovod so zajeli močan izvir v Brezoviškem grabnu, od koder črpajo vodo v 615 m višje ležeč rezervoar pri hotelu. Prihodnje leto nameravajo napeljati vodovod tudi do počitniških domov in hišic.

LAŠKO — Delavci pivovarne v Laškem so proslavili 03-letnico obstoja pivovarne. Po zaslugi sposobnih strokovnjakov in pravičnega občutka celotne skupnosti za napredek je danes pivovarna Laško sodoben in zaokrožen živilski obrat z letnim dosežkom 36 milijonov dinarjev. Pivovarna je letos proizvedla 230 tisoč hektolitrov piva, kar je za 45 tisoč hektolitrov več kot lani. Kljub modernizaciji in povečanju varilnih in zorilnih zmogljivosti za pivo pa količine niso prva skrb laških pivarjev, temveč kakovost piva. Sodobna in izvirna tehnologija v pripravi in zorenju, ki so jo v celoti uvedli že lani, omogoča pivovarni skozi vse leto koristno kakovost in tipičen okus, značilen za laško pivo.

LAŠKO — Pivovarna Laško je že doslej finančno podprla ureditev več pivnic piva. Letos pa nameravajo urediti lastne pivnice, kjer bodo točili samo piva, ki jih izdelujejo v Laškem.

LENDAVA — Telefonija med Lendavo in Mursko Soboto se je v zadnjem občutno izboljšala. Danes ni več problem dobiti skora ob vsakem času naročnika v Murski Soboti na prvi poziv. Kot smo izvedeli, je pošto podjetje na tem odseku vključilo dodatne visokofrekvenčne kable.

LENDAVA — Ljubljanski center za napredek trgovine je predvajal pred kratkim v Pomurju zanimiv film o sodobni trgovini s posebnim poudarkom na poslovanju samopostrežb. Film so z uspehom predvajali že v Ljutomeru in Lendavi, kjer si domači trgovski podjetji „Vesna“ in „Univerzal“ zelo prizadevata za razvoj sodobne trgovine.

LJUBELJ — Turistično podjetje „Kompas“ iz Ljubljane je odprlo na Ljubelju tako imenovani garni hotel, ki so ga začeli graditi na pomlad leta 1966. V hotelu je 72 postelj v eno in dvoposteljnih sobah. Sobe imajo sanitarije in kopalnico. V hotelu imajo tudi snack bar, kavarno in tristezno avtomatsko kegljišče. Ker je hotel tipa garni, kar pomeni, da ni restavracije, ampak samo zajtrkovalnica, bodo kavarno uporabljali tudi za serviranje zajtrka gostom. Z novim hotelom se je znatno izpopolnil turistični smučarski center na Ljubelju in Zelenici.

LJUBLJANA — Vodilna mednarodna znanstvena revija za področje fizike in kemije velemolekul „Die Makromolekulare Chemie“ je izkazala posebno priznanje znanstveniku, članu Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Antonu Peterlinu s tem, da mu je v celoti posvetila svojo novembrsko številko. Vseh 24 znanstvenih del, ki jih ta zvezek obsega, je posvečenih profesorju Peterlinu ob njegovi šestdesetletnici. Svoje znanstveno delo je začel že pred drugo svetovno vojno v tujini, tik pred vojno pa je prevzel katedro za fiziko Univerze v Ljubljani. Po vojni je ustanovil fizikalni inštitut oziroma sedanji Inštitut „Jozef Stefan“ ter ga uspešno vodil do leta 1959. Sedaj je direktor

Research Triangle Institute, North Carolina.

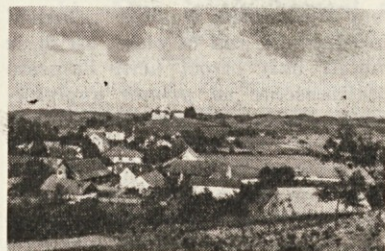
LJUBLJANA — Ljubljanski mestni svet je na seji sprejel odlok o občinskem prometnem davku na alkoholne pijače. Svet je precej podražil te pijače, da bi tako prišel do novih proračunskih dohodkov, ki mu jih povsod drugje primanjkuje. Po dolgotrajni razpravi so odborniki izglasovali tak odlok, ki nalaga nižje davke za zdrava naravna vina in žganja, zato pa huje obdavčenje umetne alkoholne pijače.

LJUBLJANA — Slovenska matica je izdala knjige: dr. Izidorja Cankarja „Leposlovje — Eseje — Kritiko“ I. del (v uredništvu prof. Koblarja), roman Alojza Rebule „V Sibilinem vetru“ in Karla Vorländerja „Zgodovino filozofije“ I. del v prevodu Primoža Simonitija. Prvi dve knjigi — izbor del dr. Izidorja Cankarja in Rebulov roman — predstavljata skupaj s publikacijo prof. Steleta „Slikarstvo v Sloveniji od 12. do srede 16. stoletja“ letošnjo redno zbirko Slovenske matice.

LJUBLJANA — Kot vse kaže, bodo letos proračunski dohodki Ljubljane in njenih občin približno za 2 odst. nižji od lanskih. Predvsem bodo prizadete ureditev novih sedanjih sosek, zimska služba, razsvetljava in podobno.

LJUBLJANA — Kmetijski inštitut Slovenije je na poljih Agrokombinata Emona preskusil nov kamionski trosilnik za gnojila. Centrifugalni trosilnik, ki ga pritrjuje na tovornjak, lahko napolni z več kot štirimi tonami

Bizeljsko

gnojila. Novi „metalec gnoja“ bo lahko naenkrat pognojil 4 hektarje zemlje.

LJUBLJANA — Moščanski odborniki nameravajo mestnemu svetu in mestnemu vodovodu predlagati, naj bi ta dva pretehtala možnosti za zvišanje vodarine, denar pa vložila v gradnjo novega vodovodnega omrežja. Vodovodne preglavice v občini Moste, zlasti v predelu zunaj mesta, so namreč zelo pereče.

LJUBLJANA — Ljubljanska „Družina“ poroča, da je jugoslovanska škofovska konferenca prosila vlado, naj bi bil božič državno priznan praznik. Vlada ni dala konferenci škofov nobene odgovora. Pač pa je napisala v „Delu“ Vida Hreščak, ki tedensko razlaga važne dogodke, tik pred prazniki naslednje: „Na svetu še zdaleč ne živijo sami katoliki. Celo v precejšnji manjšini so, pa vendar je v zraku in v mednarodni dejavnosti že čutiti približevanje božičnih praznikov. Teh navad se ne morejo otresti niti v deželah, ki uradno izpričujejo pripadnost materialistični ideologiji, pa je tako mogoče z začudenjem prebrati v tisku sporočilo, da veleposlaništvo te in te socialistične države v božičnih dneh ne bo sprejemalo strank, pa čeprav ne opravlja svojih diplomatskih nalog med prebivavstvom, ki bi bilo pretežno katoliško.“

LJUBLJANA — Par dni pred božičem je v Trstu umrl po dolgi bolezni, 74 let star, slovenski politik in publicist dr. Engelbert Besednjak. Pokojni je bil leta 1920 glavni urednik tržaške „Edinosti“, potem odbornik deželne zbornice, v letih od 1924 do 1929 je bil slovenski poslanec v rimskem parlamentu. Tam je v obrambo slovenskega jezika zalučal samemu Mussoliniju v obraz: „Gospod predsednik, rad bi videl, ali bi se hoteli vaši otroci učiti namesto italijanščine na primer angleščino?“. Pozneje je postal tajnik evropskega manjšinskega kongresa na Dunaju. Sodeloval je med obema vojnama s slovenskim voditeljem dr. Korošcem. Po vojni se je vrnil v Trst in tam ustanovil

proti „Katoliškemu glasu“ v Gorici tednik „Novi list“, ki se je zavzemal za sodelovanje katoličanov s komunisti in vodil progresivno usmerjeno krščansko socialno skupino Slovencev na Tržaškem. Da je „Novi list“ mogel izhajati, je prihajal denar zanj iz Slovenije.

LJUBLJANA — Decembra je umrla v Ljubljani slikarica Avgusta Šantel, stara čez 92 let. Rodila se je v Gorici. Oče je bil tam gimnazijski profesor. Učiteljšče je napravila v Gorici, umetnost je pa študirala na Dunaju. Potem je poučevala na Vrskem in v Slovenski Bistrici, nato na meščanski šoli v Pulju do konca prve svetovne vojne. Vmes je študirala v Münchnu umetno in dekorativno slikanje. Po vojni je učila najprej na Sušaku in nato do upokojitve v Mariboru. Kot upokojenka je živela v Ljubljani. Poleg nje sta se v slikarski umetnosti udejstvovala tudi njena starejša sestra Henrieta, kot portretistka, in brat Saša, ki je bil znan akademski slikar in grafik.

LJUBLJANA — Petletni načrt (1966—1970) za gradnjo stanovanj v Sloveniji predvideva 50.000 stanovanj. Leta 1966 je bilo zgrajenih 9636 novih stanovanj. Tudi letos se je gradnja stanovanj precej približala številki 10.000, kolikor bi jih morali zgraditi vsako leto, če naj bi predvideni načrt dosegli. Veliko pomanjkanje stanovanj je nastalo zaradi tega, ker se je v letih 1945 do 1960 zelo malo gradilo. Tako na primer je bilo leta 1955 zgrajenih v Sloveniji le 3310, leta 1957 pa 1937 stanovanj. Da bi rešili stanovanjsko krizo, bi morali zgraditi še najmanj 70.000 stanovanj. Največ takšnih, ki čakajo na primerno stanovanje, je med delavci z nižjimi osebnimi dohodki.

LJUBLJANA — Tajništvo za notranje zadeve v Ljubljani je objavilo poročilo o prometnih nesrečah na cestah v Sloveniji v letu 1968. Krvni davek je precej večji od prejšnjih let. Prometnih nesreč je bilo 7.760. Ubitih je bilo 468 ljudi. Hudo ranjenih je bilo 3.646, laže pa 4.904 ljudi. Mate-

rialne škode je za 34.461.250 dinarjev. Vzroki nesreč so največkrat prehitra vožnja, izsiljevanje prednosti, nepazljivost in alkohol.

LJUTOMER — Na letni konferenci občinske zveze kulturno prosvetnih društev v Ljutomeru so ugotovili, da so dobili lani okoli 40 odstotkov manj denarja kot predlanskem, čeprav so obseg izobraževanja močno povečali. Predlagali so, da bi iz republiških skladov za pospeševanje kulturnih dejavnosti odmerili v prihodnje večji delež tudi za kulturno prosvetna društva na podeželju.

MAČKOVCI — V Mačkovcih, ki na prvih obronkih Goričkega, so učenci osnovne šole s pomočjo učiteljev zgradili 25-metrsko smučarsko skakalnico. Zaradi bližine Murske Sobote nameravajo tu razviti zimsko rekreacijsko središče.

MARIBOR — Po tritedenski temeljiti pripravi so bili mariborski volivci poklicani, da so 15. dec. 1968 z referendumom odločali o samoprispevku za gradnjo prostorov mariborske bolnišnice, kopališča in pokritega bazena v Mariboru ter osnovnih šol v Zgornji Sv. Kungoti in Kamnici. Vpisanih volivcev je bilo 114.824. Glasovalo je 85.226 ali 74,2 odst. Izreklo se ni 25,8 odst. volivcev. Tako so Mariborčani povedali občinskim možem, da morajo javna poslopja graditi iz javnih sredstev in ne s samoprispevkom. Čemu pa ljudje plačujejo davke?

MARIBOR — Na Partizanski cesti so odprli novo bencinsko črpalko podjetja „Petrol“. Je ena največjih bencinskih črpalk v državi.

MARIBOR — Mariborska turistična zveza je izdala v nakladi 50.000 izvodov brošuro „Turistične informacije“. Brošura vsebuje vse podatke, ki zanimajo bodisi domačega, bodisi tujega turista.

MARIBOR — 18. dec. 1968 je v mariborski bolnišnici umrl mladinski pisatelj Oskar Hudales. Rodil se je leta 1905 v Žagi na

Tolminskem. Mati mu je bila Primorka, oče Savinjan. Mladost je preživel v Savinjski dolini, s katero je ostal kot pisatelj povezan vse življenje. Po poklicu je bil učitelj in je pred drugo svetovno vojno marsikaj lepega napisal mladini. Nemška Gestapo ga je leta 1941 preselila v Srbijo, kjer je dočakal konec vojne. V novi Jugoslaviji je bil član komunistične stranke.

MEŽICA — Pred kratkim je na Štalekarici, hribu nad Mežico, začela obratovati nova smučarska vlečnica. Ta bo veliko pripomogla k razvoju smučanja na Koroškem.

MURSKA SOBOTA — V soboški porodnišnici se je v prejšnjem letu rodilo 1420 otrok, kar je največ porodov doslej. V prejšnjih letih namreč število porodov ni bilo nikoli nad 1200.

MURSKA SOBOTA — Na soboškem občinskem zavodu za zaposlovanje so pohiteli z „bilanco“ lanskih zaposlitev naših delavcev v tujini. Iz teh podatkov je razvidno, da je odšlo lansko leto iz prenaseljenega Pomurja na delo v tujino skupaj 5424 oseb, od tega v Zvezo republiko Nemčijo 1360 delavcev (leta 1967 samo dve osebi). Sicer pa se je lani odločilo za sezonsko delo v tujini kar 43 odstotkov Pomurcev več kot lani.

NOVO MESTO — Na zadnji seji sveta za urbanizem so prišli na svetlo zanimivi pa tudi skrb vzbujajoči podatki. Leta 1964 je bilo zgrajenih 163 zasebnih hiš, naslednje leto 156, nato 314 in leta 1968 že 440 zasebnih hiš. Hkrati pa so leta 1964 zaznamovali 15 „črnih“ gradenj, leta 1965 97, 1966 že 76, leta 1967 kar 92 in leta 1968 70 črnih gradenj.

POSTOJNA — Hotelsko in gostinsko podjetje „Kras“, Postojna se je v skladu s svojimi načrti lotilo graditve treh novih paviljonov motela „Proteus“. Ta naložba denarja je smotrna zaradi vse večjih potreb po prenočitvenih zmogljivostih, saj prenočevanja v Postojni iz leta v leto naraščajo.

PORTOROŽ — Beograjsko podjetje Interplet je pred novim le-

tom v hotelu Riviera v Portorožu odprlo svoj boutique, v katerem prodajajo izvirna oblačila ter izdelke domače in umetne obrti. V prodajalni bo marsikateri gost našel predmete, ki jih bo kot praktične spominke in darila odnesel s seboj. Le kaj delajo slovenska podjetja?

RADOVLJICA — V radovljiški občini so dobili urbanistični program, ki je podlaga za nadaljnje urbanistično planiranje in razvoj proizvodnje v občini. Program je izdelal zavod za urbanizem na Bledu, sprejela pa občinska skupščina na zadnji seji. Pred tem je bil osnutek programa spomladi javno razgrnjen, tako, da so občani in organizacije lahko dali nanj svoje pripombe. Z novim urbanističnim programom bo konec gradbene zapore na Bledu in v Bohinju.

RAVNE NA KOROŠKEM — V decembru je bil v domu telesne kulture sejem smučarske opreme. Na tem sejmu, ki ga že nekaj let prireja tukajšnji smučarski klub, prodajajo in menjavajo rabljene in nove smuči, ter dodatno opremo. Najštevilnejši obiskovalci letošnjega sejma so bili šolarji.

RAVNE NA KOROŠKEM — Pred kratkim je na hribu pri domu telesne kulture začela obratovati smučarska vlečnica. Mnogi obiskovalci lahko zdaj kombinirajo smučanje s kopanjem v zimskem bazenu.

RUŠE — V Rušah so še pred zimo spravili pod streho nov stanovanjski blok z 9 stanovanji za upokoјence. Zgradili so ga s pomočjo kredita stanovanjskega sklada. Za prihodnje leto nameravajo zgraditi še podoben stanovanjski blok; s tem bi precej prispevali k ureditvi stanovanjskih problemov upokoјencev.

RUŠE — Podjetje Petrol bo začelo v kratkem graditi bencinsko črpalko. Zdaj se dogovarjajo s krajevno skupnostjo za ustrežno lokacijo, ki je predvidena pred vhomom v naselje, pri sedanjem križišču cest za središčem Ruš in tovarno dušika. Občani pri tem zlasti opozarjajo, naj pri črpalki za bencin in nafto ne pozabijo

Cerklje na Gorenjskem

vkopati tudi cisterne za kurilno olje.

SEVNICA — V sevniški občini še vedno živi 40 odstotkov prebivalcev od kmetijstva. Zato je občinska skupščina sklenila ustanoviti sklad za načrtno pomoč zasebnemu kmetijstvu, v katerega bo prispevala tudi industrija. Prihodnje leto bodo nekatere večje delovne organizacije prispevale v ta sklad 70 tisoč dinarjev, 150 tisoč dinarjev pa bo vložil kmetijski kombinat „Zasavje“ iz hranilnih vlog, s tem, da mu bo občina povrnila razliko v obrestni meri.

TREBNJE — S 1. januarjem se je trebanjski obrat Litostroja pripojil h Kemoopremi. S tem ukrepom so se strinjali zaposleni v obeh obratih. Novo podjetje bo imelo okoli 10 milijonov din celotnega dohodka v letu.

VELENJE — Pod stekleno streho v Velenju čaka kupce 3500 lončkov bohotnih ciklam najrazličnejših barvnih odtenkov. V velenjski vrtnariji so spoznali vrednost gojenja ciklam. Letos bodo gradili poseben rastlinjak za kakih 20.000 ciklam. Postati nameravajo specializirana vrtnarija za ciklame, za kar imajo vse pogoje in izkušnje.

ZAGORJE — Vse kaže, da bodo napore smučarskega društva v zagorski občini kmalu kronani z uspehom. V pičlem letu so opravili vsa potrebna dela za žičnico pri Kisovcu pri Zagorju: posekali so gozd in pripravili traso, ugradili temelje in postavili opornike ter nosilce za žičnico. Višinska razlika žičnice na „Marelo“ je okoli 1000 metrov, na vrhu pa so zelo lepi tereni za smuko.

Ljudje pod bičem

Upravitelj dvorazredne šole v Podbrezju je nadučitelj Viktor Žalar, značajan in idealen človek. Za pomoč v šoli mu je dodeljena učiteljica Silva Miklavc iz Ljubljane. Ta je zaročena z Blažem Bregarjem, sinom ljubljanskega veletrgovca, ki je študij prava obesil na klin in ki je po značaju koristolovec.

V Žalarju nezavedno raste misel na Silvo in ko odide ona na božične počitnice v Ljubljano, jo pogreša. To se mu sedaj dogaja prvič po smrti njegove zaročenke Marije.

Božični in Silvestrov večer preživi Žalar pri domačem starem župniku, s katerim tudi pomodrujeta o vojni, ki se bliža; začenja se leto 1940.

Učiteljica Silva se je že vrnila z božičnih počitnic in jutri se spet začne pouk.

Premišljeval je, kako je privlekla s seboj svoj kovček, ki je bil težak. Morda ga je pustila na kolo-dvoru v upanju, da ga jutri ali pojutrišnjem kdo, ki bo šel v Podnart po opravkih z vozom, pripelje k njej. Morda bi bilo prav, da bi šel dol in jo pozdravil. Toda ni se upal dvigniti. Jutri jo bo tako in tako videl.

Prizgal je luč in se spet nagnil nad načrt. Toda volja v njem je že uplahnila. Navadno se je nad tako nemočjo jezil in se skušal k delu prisiliti. Zdaj mu je bilo vseeno. Prijeten občutek, da se je samota umaknila, se je zlival z mislijo na šolo in na otroke.

Pustil je, da so se zadnje črte tuša posušile, nato je načrt porinil na omaro. Smešno, kako ga je njen prihod spravil iz ravnotežja.

Da, njena vrnitev s počitnic je obudila spomin na njen prihod v Podbrezje, njegovo prvo presenečenje in prvi sprehod z njo v Črepinjek. Prinesla je sicer s seboj dih mesta, ki ga ni ljubil, toda še nekaj, kar z mestom ni imelo nobene zveze. Bilo je

dihanje ženske krhkosti, ki jo je pogrešal vse od Marijine smrti, dihanje svetle stvarce, ki je odsevala nekaj blagega v to otrdelo samoto, v nered, med kupe razmetanih časopisov in revij. Bilo je tiho urejanje stvari, za katere se ni več brigal, postavljanje zakrnelih čustvovanj nazaj na svoja mesta.

Zakrnelih čustev. Moral si je priznati, da jih je pustil vnamar, da se jih je naravnost otepal. Čisto prav mu je povedala, da je Usodovec, trd, surov kmet, ki misli, da je vse v zemlji, v lepljivi prsti, ki rodi po zakonih, ki so v semenu, v drobnem kalčku. Po Marijini smrti je neusmiljeno trgjal pajčevino čustvovanj, zdelo se mu je, da jih ne potrebuje več. Bila so mu v breme, v strašno muko. Postajal je zemlja, trda ilovica, kmet-učitelj, ki je videl v rasti okoli sebe edino dopolnjenje. Vse drugo je bila samo sladka omama.

Ni je slišal priti po stopnicah, in ko je začel trkanje, je planil kvišku. Stala je pred vrati, s skodelico vroče kave na krožničku.

„Vrnila sem se, gospod Žalar,“ je rekla veselo. „In kave si gotovo še niste skuhal.“

Previdno je segel po krožniku, in ko ga je držal v rokah, se je nasmešnil.

„Počemu se trudite zavoljo mene, gospodična? Vem, da ste trudni. Vstopite, prosim.“

Bila je v copatah in njene tihe stopinje so zdrsnile mimo njega.

„V kabinetu imam zelo toplo,“ je rekel. „Gotovo ste se premrazili. Kovčka menda niste vlekli s seboj?“

„Nisem ga; pustila sem ga na kolodvoru.“

Stopal je pred njo, in ko se je ustavil pri vratih in jo spustil naprej, se je najprvo oprostil:

„Ne zamerite, gospodična. Strašen nered imam todle. Sedite na stol k pečici.“

Sedla je k nizki lončeni peči, sam se je potegnil nazaj k pisalni mizi, in ko je postavil krožniček na prostor, kjer ni bilo papirja, je potisnil senčnik pri svetilki navzdol. Silvin obraz je ostal izven močne luči.

„To je moje razmetano svetišče,“ se je zasmejal. „Ravno prej sem dopolnjeval svoj načrt za novo sušilnico.“

„Vsak delavni kabinet mora biti razmetan,“ je rekla prisrčno. „Toda zdaj pijte, gospod Žalar.“

Nesel je skodelico k ustom.

„Kako se vam je zdelo v Ljubljani? Da ne pozabim, iskrena vam hvala za razglednico. Dal sem jo v okvir, kakor vidite.“

Obrnil se je proti podstavku in Silva mu je sledila z očmi.

„Slika se mi je zdelo tako lepa in radi imate tega znanca,“ je rekla veselo.

„Zelo je lepa,“ je rekel. „In kako kaj gospod Bregar? Upam, da vas je čakal in vas rešil kovčka.“

„Lepo vas pozdravlja. Pustil bo študij prava in se prepisal na komercialno visoko šolo. Nikjer nima obstanka. Vse kaže, da bo moral za očetom prevzeti veletrgovino. Prej so mislili, da jo bo prevzel ženin Blaževe sestre, toda prišlo je do nekega preloma in Lea hodi zdaj z nekim zdravnikom.“

„Kjer je bogatija, so vedno kakšne sitnosti,“ je rekel mirno.

„In vi? Kar samotarili?“

„Z župnikom sva šahirala, in kadar sem bil sam, sem premišljeval. Človek ima vedno dovolj snovi. Nikoli je ne zmanjka.“

Previdno je polzela s pogledom po stvarih in iskala sliko, o kateri ji je pripovedoval Blaž. Ni je mogla najti. Gotovo je v okviru, ki ga ima pred seboj. Bilo ji je žal. Rada bi videla obraz nje, zavoljo katere se je tako zaprl.

„Tudi z Blažem sva mnogo razmišljala,“ je rekla medlo. „Boji se vojske in še na Silvestrovo je bil slabe volje. Govoril je o Finski, o ruskem napadu in o nevarnosti, ki vsak dan sproti narašča. Še mene je spravil v neko težko občutje. Tudi vi tako črno gledate v prihodnost?“

„Človek mora biti toliko močan, da sprejema dejstva, ki pridejo. Včasih se jim sicer lahko umakne, toda največkrat ne. Življenje je kakor zemlja. Zahteva ljubezen in potrpljenje in včasih tudi žrtve.“

Govoril je mirno in preudarno, kakor da vsako besedo posebej tehta. Pri tem se je s prsti dotikal krožnika in ga počasi prival od sebe.

„Vidim, da tudi vi mislite, da bi moglo priti najhujše,“ je rekla prizadeto.

Dvignil je glavo in jo gledal preko mize.

„Vi se pač bojite za svojo srečo, gospodična,“ je rekel usmiljeno. „Saj se mnogi bojijo. Nekaj strašno surovega je vojska. Vse vrednote, ki so v človeku, nenadoma zgube svojo ceno, vse postane brez pomena. Za ohranitev življenja se mnogi prodajo in zemlja s svojim iznakaženim obrazom postaja pokopališče teles in zlomljenih značajev. Oboje je strašno.“

Obmolnila je na stolu in gledala v tla. Neznani strah je prihajal vanjo in jo vezal.

„Človek se življenja ne sme nikoli bati, gospodična Silva,“ je rekel toplo. „Vedno je nekaj viharikov, v katere lahko gleda.“

Nič mu ni odgovorila, sedela je kakor pribita na stolu in s prsti oklepala zapestje.

„Nekoč sem tudi jaz mislil, da ob hudem udarcu življenje zgubi svoj pomen, da je sploh neumno živeti. To je bilo po tednih, ko je umrla Marija. Bilo mi je žal, da se ni hotela poročiti, in imel sem občutek, da bi nekaj nje vendar v sebi ohranil, če bi si mogel reči, da mi je bila žena. Tako sem ostal sam; mati mi je umrla dobro leto prej. Življenje je dobilo podobo črne globeli, globokega prepada, v katerem se tudi blesk drobne sladkosti zgubi in skrrije. In vendar je teklo naprej, razlika je bila le v tem, da je življenje nosilo mene in ne jaz njega. Ko sem pozneje premišljeval, sem prišel na to, da je v tem bila napaka. Človek mora nositi življenje, ne življenje človeka. Človek mu mora dajati obličje, silo, pridajati sladkosti in težnje, upanja in pričakovanja in...“

Šele zdaj je videl, da so ji prsti spustili zapestje in da je sklonjena naprej, da ji lepí vrat podrhteva kakor pri joku. Zmedel se je in se naglo nasmehnil.

„Veste, v mestu ljudje ujamejo vsako novico in

povečajo. Tu na deželi zvemo samo tiste, ki so šle že skozi rešeto.“

Bilo ga je sram, da se je izpovedal tej drobni stvarci, ki se boji bodočnosti, čeprav je bilo ganljivo gledati njeno napetost. Čutil se je ponižanega v svoji moči, v svoji ledeni nezavzetosti. Sklonil se je čez ograjo svojega obrambnega zidu in ji dajal roko. Tej mestni stvarci, ki se je bala življenja, ker ga ni znala živeti, ker so ji doslej vsi samo stregli in jo občudovali. In vendar se mu je smilila.

Počasi se je zravnavala, nato se je naslonila nazaj in njen obraz je utonil v blede presijanem polmraku.

„Ali je bila zelo lepa?“ je rekla tiho. Vprašanje ji je zdrsnilo z ustnic, kakor da ga je izrekla v nezavesti.

Začuden je gledal vanjo.

„Lepa?“ je rekel mirno. „Vprašanje je, kakšno lepoto zdaj mislite. Lahko je nekaj lepo na znotraj, čeprav je na zunaj videti zelo vsakdanje, lahko pa je lepo na zunaj, toda na znotraj prazno in votlo. Sicer pa... lahko jo pogledate na sliki.“

Vstal je, vzel sliko in jo ji pomolil preko mize. Za spoznanje je vzdignil senčnik pri luči.

Suh, podolgovat obraz z debelima kitama na prsih. Močan lok obrvi je dajal očem čudno globino in nasmešek polnih ustjen je bil razlit po celi sliki. Nekaj je sijalo z obraza, kar je bilo skrito za tolmunoma črnih oči — neznanska prostranost, ki je ni ničesar ograjevalo.

„Bila je zelo lepa,“ je dihnila.

Zdaj je vstala ona, stopila do mize in mu vrnila sliko.

„Bila je zelo lepa,“ je ponovila. Nato se je vrnila na stol.

„Umrla je enajstega oktobra leta devetnajststose-demintridesetega. Za jetiko.“

Žalarjev glas je bil vroče suh.

„Imela je samo še dušo.“

Postavil je sliko nazaj in spet nagnil senčnik.

„Tači ljudje mnogo trpijo,“ je rekel pritajeno.

„Župnik jo je imel zelo rad.“

Ničesar mu ni znala odgovoriti. Z zaprtimi očmi je slonela nazaj in molk, ki je stopil med njiju, je nazadnje podrl Žalar z navadnimi besedami:

„Jutri, gospodična, bom rekel Ožbovcu, da vam pripelje kovček s kolodvora. Morda imate kaj v njem, kar boste kmalu potrebovali. Šola se spet pričinja.“

„Da,“ je rekla še vedno z zaprtimi očmi. „Šola se pričinja.“

Čez čas je vstala in ni je poskušal zadrževati.

„Trudni ste, kajne? Toda skodelico s krožničkom vam do vaših vrat zanesem jaz.“

Ujel je njene prste, ki jih je že imela na krožničku.

„Vsaj nekaj mi pustite, da naredim v zahvalo,“ je rekel.

Prižgal je luč na hodniku in stopal poleg nje. Pri vratih ji je vrnil skodelico, in ko ji je voščil lahko noč, se je vračal navzgor.

Jutri bo šola. Da, človek mora življenje nositi.

Mora ga držati, včasih trdo za goltanec, včasih kot otroka v naročju.

Kakor nekoč Marijo, ko je hotela v breg, pa ji je sredi poti zmanjkalo sape in se je bal, da se bo zadušila.

Aprilski dnevi so prinesli skrb. Nemška vojska je koračila proti Franciji. Ljudje so postajali zaskrbljeni. V Žalarju je pomlad zbudila tudi misel na Silvo. Ko je šel v Črepinjek, ji je nabral šopek telohov, toda pred šolo jih je vrgel čez ograjo. Silva je bila vendar Blaževa.

V PUSTEM aprilskem dežju so plahutale novice kakor črne peruti. Prihajala so prva poročila o prisilnih taboriščih, kamor Nemci in Rusi zapirajo svoje nasprotnike, poročila o talcih, ki s svojimi življenji plačujejo delovanje tistih, ki jih niti ne poznajo, poročila o bliskoviti vojni, ki pozna samo hitre udarce in neprestan marš.

Življenje je iz dneva v dan postajalo bolj in bolj negotovo, in ko je nato v maju prišla novica, da so Nemci čez Belgijo in Holandsko udarili na Francosko, so celo mirni ljudje v Podbrezjah pričeli hlatasti za novicami, ki so jih s strahom podžigali tisti, ki so bili v prvi vojni.

V nedeljo po maši so možakarji obkolili Žalarja in bodli vanj z vprašanji, na katera jim ni vedel dati pravega odgovora. Skušal je miriti, toda bil je sam potreben miru. Dogodki so prehiteli čas in to se mu je zdelo nevarno. Strahotni valjar, ki je mečkal človeško mravljišče, se je pomikal svojo pot naprej. Móra je bila tukaj, zaglavila se je v ljudeh in vsaka beseda je bila samo tipanje v prazno. Pod cerkvijo in za cerkvijo, tja daleč do gora je ležala zemlja v zelenju in cvetju in modro nebo se je pritiskalo k njej z drobnimi, nežnimi oblaki. Bilo je naravnost čudno, da je vojska na svetu sploh mogla biti, da je mogel nekdo z železom cefrati ta sladki mir, razcvela drevesa in zeleno morje njiv, prijetno šumenje čebel in veseli polet ptičev.

„Če bi kdaj prišlo tudi sém, bo zemlja šla k vragu,“ je znil Podržaj, ki je v prvi vojski na Doberdobo ostal živ. „Graben pri grabnu, vsak osmojen in črn. Rebra hiš bodo ostala, skednje bo ogenj požrl, ljudi pa...“

„Dosti bi bilo mrtvih,“ je golednil Ožbovc.

„Brez mrtvih vojne sploh ni,“ je rekel Podržaj. „In na tarči smo. Preklete, malo za Tržičem imaš že Nemca, na Jezerskem čez vidi, in če greš do Rateč, vidiš na italijansko stran. Od vseh strani smo stisnjeni, in če do česa pride, saj ne veš, na katero stran bi gledal. Ko smo bili na Doberdobo...“

Žalar je odhajal. Strašna neumnost je bilo tole govorjenje in vendarle se je dotikalo resnice. Ničesar nisi mogel storiti in vendar bi moral. Toda kaj?

Ko je pred dobrim tednom v Podnartu na žagi naročal žaganje za šolo, se je vračal nazaj kakor

pijan. Župnik je imel prav: za vsem, kar se je zdaj dogajalo, je bilo še nekaj. Nekaj delavcev na žagi je vrtalo vanj zavoljo velikega štrajka v kranjskih tovarnah.

„Z orožniki so šli nad štrajkarje,“ je znil eden. „Siromak pri nas še čeljusti ne sme razmakniti, takoj mu stopita na prste far in žandar. Zato pa so vojske. Navlekli so nam zdaj Bosancev, ki so pripravljeni delati za dva dinarja na uro, in že vnaprej domačemu delavcu zaprli usta, da ne bi govoril o višji mezdi. Če vendar kaj zineš, ti pokažejo vrata in pri drugih že prihaja tisti, ki bo delal za polovico tistega, kar si ti zaslužil. Kapital, to je tisti hudič, ki kuha vojske. Kar se tega tiče, je v Nemčiji drugače. Tam ima delavec dostojno mesto. Ste že kdaj slišali o štrajkih v Nemčiji ali Rusiji? Tam vedo, kaj delavec pomeni, ne kakor pri nas, ko je vsak zakon samo zato, da delavcu maši gobec.“

„Brez kapitala bi se vse ustavilo,“ je rekel Žalar. „Trebalo ga je pač pametno upravljati.“

„Mora biti, vem,“ je hlatalnil govornik. „Toda mora biti v delavskih rokah. Iz naših rok se ustvarja.“

Cela gruča je pritrjevala. S smolnatimi rokami so stali pred njim in se porogljivo nasmihali.

„Preveč je gospode, ki jo moramo rediti, to je tisti hudič,“ je rekel eden. „Vsak bi samo sedel in gonil tiste, ki garajo. Pride čas, ko se najbolj mirnen človek vsega naveliča in udari. In če delavec udari, se preklete pozna, kamor pade njegova pest.“

Da, župnik je imel prav, za krvavo zarjo, ki jo vojska razpenja čez nebo, nekdo uživa in čaka.

Ko je prišel domov, je videl, da ga je učiteljica že prehitela. Sedela je v uti, in ko ga je videla prihajati, je vstala in s časopisom v roki stopila na vrt.

„Ali ste že brali, gospod Žalar? Nemci prodirajo in Francozi se umikajo.“

Ni ji odgovoril, stopal je proti njej s čudnim hladom v očeh. Kako smešno je bilo slišati govorjenje o vojski iz ust te krhke stvarce!

Ponudila mu je časopis.

Vzel ga je, toda niti prelistal ga ni. Skušal se je nasmehni in v istem hipu je z neznansko togoto zmečkal velike zaplate papirja v surovo kepo.

„Počemu to berete, gospodična? Počemu berete?“

Glas mu je bil votel, naveličan in truden. Gledal je v njene splašene oči, v hitro utripanje njenih velikih trepalnic.

„Mislila sem, da boste...“

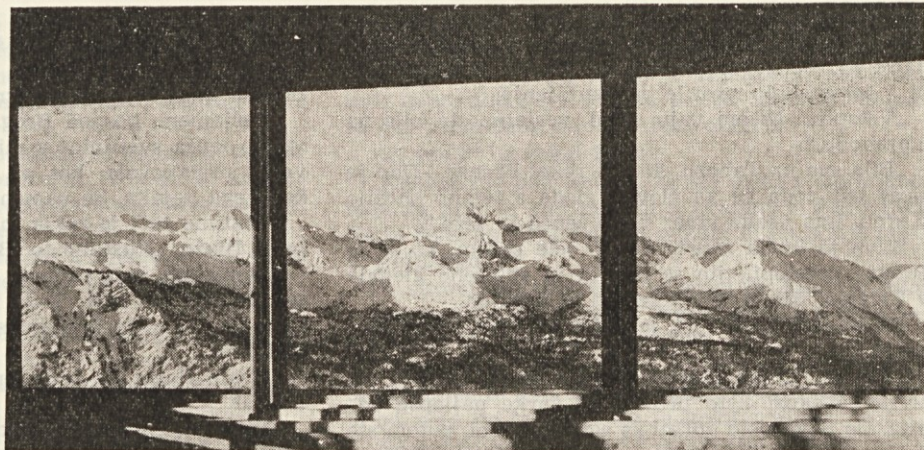
Jecljala je od začudenja.

„Nič niste mislili, Silva,“ je rekel naglo. „Samo bojite se, gospod Bregar vas je zmedel in vas s svojim govorjenjem žene v živčnost. Počakajte še ta dva meseca, potem bodo počitnice. In nato — zavoljo mene lahko govorita samo o vojski, o pobijanju, o strahu in obupu. Toda zdaj...“

Ustrašil se je samega sebe. Silvin obraz je bil zardel, zdelo se mu je, da bi znala planiti v jok.

„Toda zdaj sem na neki način za vas odgovoren,“ je rekel počasi.

„Nisem vedela, da ste slabe volje,“ je dahnila.

Se je držal kepo papirja v roki. Ni je imel kam vreči.

„Oprostite,“ je rekel mrtvo. Obrnil se je in z velikimi koraki odšel po stopnicah. Vrata na hodnik so bila odprta. Vrgel je kepo v pleteni koš, ki je stal na hodniku, in nato z divjo jezo odvezoval kravato, ki ga je dušila.

Ko je hodil po sobi in se umirjal, si je moral priznati, da se je v zadnjih mesecih spremenil in da vzrok temu ni samo v novicah niti ne v odgovornosti, ki jo čuti do učiteljice kot predstojnik. Sprememba tiči globlje.

Hotel je videti, kaj počne učiteljica zdaj. Stopil je na hodnik in odšel v razred, ki je gledal na doleno stran vrta. Uta je bila prazna. Nato je ujel blesk njene bluze. Silva je odhajala čez Pretnarjevo dvorišče proti Gobovcem.

Nedelja, je pomislil. Seveda, gospod Bregar bo verjetno prišel z vlakom, ki pripelje v Podnart malo čez dvanajsto. Čakat ga gre.

Bilo mu je prav. Ko bi ostala še dlje na vrtu, bi moral mimo nje, ko bi odšel k Pavlinu na kosilo. Neprijetno srečanje.

Slišal ju je priti, ko je že sedel v kabinetu in bral tretjo knjigo Reymontovih Kmetov. Bregarjev glas je bil kratek, odrezav in v njegovo govorjenje je ropotala posoda.

Trdno se je zaklel, da ne pojde dol, in zelo verjetno je, da tudi onih dveh ne bo k njemu. Nimajo si več kaj povedati. Posebno z Bregarjem ne. Njegova paničnost mu že do ogabnosti preseda. Ničesar trdnega ni v njem in...

Zmedel se je bil. Da, tudi to je poleg tega. Ne zna ceniti tega, kar ima, kar bo nekoč njegova lastnina. V neko odrešenje mu je bila misel na velike počitnice. Silva bo odšla, spet bo ostal sam in praznino, ki bo nastala, bo na hitro zatrpal z delom, s knjigami in z gorskimi turami. Posebno z zadnjimi. Če se v resnici kaj kuha, bodo ture na obmejne gore kmalu prepovedane.

Čez dolgo je bilo od spodaj čuti samo šumenje besedi, molk, Blaževo hojo in spet govorjenje. Nato ju je videl odhajati. Šla sta proti Taboru.

Gledal je za njima, dokler nista izginila. In še vedno je gledal, s knjigo v roki, prst potisnjen med strani, ki jih je bral. Ko se je vrnil na svoje mesto, je knjigo zaprl in jo porinil nazaj v omaro. Volja do branja ga je minila.

Spremembe v sebi si ni želel. Zdelo se mu je otročja, na neki način naravnost poniževalna. To nehoteno trganje od čvrsto zasidrane preteklosti ga je sililo k omlednemu premišljanju, ki ni imelo nobenega pomena. Iskanje podobnosti med Marijo in Silvo, napihnjeno govorjenje o odgovornosti — vse to je samo prikrito opravičevanje za spremembo, ki jo v sebi mora priznati. Iti v Črepinjek po šopek kurjic kot osemnajstletni fante, tega si pač ne more šteti v čast. Morda je bila prava sreča, da je srečal župnika in razumel njegov pogled. Ob pravem času še je zagnal tisto cvetje čez ograjo. Cvet, ki ga je pozabil v gumbnici, ji je pač moral dati. Neumnost je v tem, da ga ni dal z nevoljo. V resnici je bil vesel svoje pozabljivosti, vesel, da je mogel cvet vzeti iz gumbnice in ga ji pokloniti kakor mestni škric. Prosim, gospodična. Izvolite ga sprejeti!

Bil je divji sam nase, toda ko je zdaj razčlenjal svojo spremembo, si je vendarle moral priznati, da je smešen ne zavoljo dejanj, ki jih je že storil, temveč zavoljo bednega upanja v nekaj, kar se ne more zgoditi. Če bi šopek sel iskat Bregar, bi ga mu ne bilo treba vreči čez ograjo in dejanje bi bilo ljubko, ožarjeno s posebnim pomenom.

Na silo se je pognal iz bednega toka misli in odšel na vrt. Hodil je med gredicami, mimogrede pullil plevelčke, in ko se je ob ograji vračal nazaj, jih je vrgel v cementno korito. Ko je šel mimo ute, se je domislil spet v kepo zmečkanega časopisa in poparjen se je obrnil proti vratom.

Po dobrih dveh urah sta se vrnila, in ko ju je zaslišal spodaj na hodniku, si je iskreno želel, da ne bi prišla k njemu. Želja se mu ni izpolnila. Koraki so bili že na stopnicah in poslušal jih je s stisnjenimi ustnicami.

Ko jima je odpiral, si je nadel masko vzvišene mirnosti. Hotel je pokazati, da mu življenje nudi

vse, kar potrebuje, in da je s tem docela zadovoljen. Toda ko je ujel Silvin obraz, mu maska vendarle ni več dobro pristajala. Silvine oči so očitale in v istem hipu prosile za usmiljenje.

„Vstopita! Nisem vaju slišal, verjetno sta bila na izprehodu.“

„Bila sva na Taboru, da,“ je rekel Bregar. „Dan je sicer lep, toda če ga človek gleda s temno slutnjo v srcu, ima vsaka stvar neko senco in težo.“

Silva je imela zaprte oči in šele potem, ko se je Bregar prestopil, jih je odprla in splašeno gledala v Žalarja. Bil je videti teman in utrujen.

Ko so sedeli pri mizi, je Žalar šele odgovoril Bregarju.

„Človek, dragi gospod Bregar, mora gledati na življenje skozi tisto prizmo, ki žarke najlepše odbija. Če tega niste dolžni že samemu sebi, potem ste dolžni to delati zavoljo gospodične Silve. Samote ne prenaša vsak kakor jaz in vaši obiski bi ji morali prinašati več kakor samo skrb.“

Niti ni mislil svoje misli tako prozorno povedati, toda ta meščan v paradni sivi obleki, z zlato iglo v vozlu kravate, se mu je v tem hipu uprl. Ni mogel prenesti njegovih bolešno zategnenih ustnic.

„Čujte, gospod Žalar, menda ne mislite, da je mogoče skrbem ubežati že samo s tem, da gledate življenje skozi najlepšo prizmo? Zavoljo tega je skrb še vedno na istem mestu, prav tako velika in prav tako neizprosna.“

„Gotovo,“ je rekel mirno. „Toda proti skrbi greš lahko po dvojni poti: s fatalizmom, v katerem ni niti kaplje upanja, in s pogumom, v katerem je upanje tudi za druge. Mislim namreč, da smo tudi drugim ljudem nekaj dolžni. Danes,“ počasi je obračal pogled proti Silvi, „sem v kepo zmečkal časopis, ki mi ga je hotela pokazati gospodična Silva. Mor-da je bila v tem neka surovost, toda zakaj bi se v tej samoti mučila s tem, kako daleč so že prišli Nemci in kako daleč so se umaknili Francozi?“

„Povedala mi je,“ je rekel togo Bregar. „Ne razumem, kaj bi bilo napačnega v tem, da sledi dogodkom?“

Silvina rdečica je zbegala Žalarja, ustrašil se je misli, ki jo je hotel povedati, toda umakniti se ni hotel.

„Napačnega? Ne trdim, da je to napačno, imam le občutek, da bitje, ki je ustvarjeno za izžarevanje dobrote, za tehnično surovih odnosov, da... da...“

Zapletel se je bil, toda misel je moral izpeljati kljub velikim Silvinim očem, ki so visele na njem.

„... da tako bitje zgublja na ženskosti, da se trga v njej tkivo nežnosti, ki more biti včasih edini jez moški brezobzirnosti, surovosti in zagrinosti.“

V istem hipu se mu je zdelo, da bi tega ne smel reči, da je hipotetično govoril njej in ne njemu. Silvine oči so se nenadoma zaprle in v obraz je bila škrlatno rdeča.

„Dragi gospod Žalar,“ je rekel posmehljivo Bregar, „čas od nekdanj se je močno spremenil. Zdi se mi, da ne hodite z njim. Ženska ni več tisto, kar je bila nekoč. Videti je, da bi jo vi še vedno imeli radi le za svetilnico v hiši, ki mirno gori. Ste pač zaprti na deželi in kar gledate od blizu in dobro poznate,

je kmečko življenje. Čas vas prehiteva, vi pa še vedno v stari lupini. V španski revoluciji so se dekleta borila kot vojaki, živela so med moškimi, bila so moškim enakopravna.“

„Verjamem, gospod Bregar. A zame osebno je še vedno lepša svetilnica z mirno lučjo, ki bi me vsak večer pričakovala, kot pa je krvava lisa na bluzi ženskega vojaka. Se vam ne zdi?“

„Pustimo to!“ je rekla medlo Silva. Obrnila se je proti Blažu. „Pustimo to, Blaž!“

Skomizgnil je z rameni; zdaj so govorili, ker so pač morali govoriti. Toda vsem trem so se besede zatikale, in ko je Bregar vstal, se je Žalar v resnici oddahnil.

„Hvala Bogu, da bodo kmalu počitnice,“ je rekel Bregar.

„Tudi jaz jih težko čakam,“ je dejal Žalar. Ni upal pogledati v Silvin obraz.

„In jese ni bo že bogve kaj,“ je rekel Bregar.

„V jeseni pač vse dozori,“ se je nasmehnil Žalar. „Zemljini sadovi in človek.“

Bregar ga je samo pogledal.

Čez slabo uro ju je videl, ko sta odhajala. Silva ga je spremljala na vlak. Vdano je koračila poleg njega.

Žalar je s prstom vlekkel po okenskem okviru in gledal za njima.

Pričele so se poletne počitnice. Žalar je ostal spet sam. Enkrat samkrat ga je prišla Silva iz Ljubljane obiskat. Za božične počitnice pa je to leto prišel Bregar v Podbrezje. Na sveti večer so bili vsi trije skupaj in Blaž je ponudil Žalarju, da se kot dobri prijatelji tikajo.

POMLAD je prinesla, kar je Blaž Bregar že dolgo pričakoval. Pristop Jugoslavije k Trojni zvezi je bil dejansko sod smodnika, h kateremu je bila že pritaknjena goreča vrstica. Žalar je vedel, da so pri Radovljici protitankovski jarki, ki se vlečejo čez polje, in da so v betonskih bunkerjih vojaki, ki dolgočaseni čakajo na povelja. Oddelki vojaštva so marširali proti Jezerskem. Toda vse je že spčetka kazalo, da se mobilizacija zatika. Nered je bil preveč viden, konji z Gorenjskega so z vojaki vred odhajali na jug in v vojašnice na Bohinjski Beli so prihajali vojaki z juga. Žalar je vsak dan sproti čakal na poziv, toda poziva ni bilo. Silva je čakala na Blaževo pismo, toda tudi Blaž je molčal.

Marec je postal usoden. Vojaški udar v Beogradu je polnil strani časopisov, zabobnela so stara gesla o nekdanji slavi in časti, oglašali so se prostovoljci, največ študenti, toda v ljudeh je misel na vojno že dozorela. Vedeli so, da Nemci preloma ne bodo pozrili.

V aprilu so udarili. Jugoslovanska vojska je podirala mostove, zmedene novice so plahale sem in tja, govorice o peti koloni so bile čedalje bolj trdne, prihajale so novice o sabotažah, o pobegu oficirjev in o podlem zadržanju nekaterih političnih skupin, ki da so izrabile težki čas v svoje namene.

Žalar je videl, da se je tragedija končala skoraj v istem hipu, ko se je pričela. Vojaki so se umikali z mej in prvi so prinesli novice, da so na Bledu Italijani. Zasedli bodo ozemlje do Save, onstran Save bodo zasedali Nemci.

Podbrezje bodo torej nemške, je pomislil. Vendar novice ni mogel takoj preveriti. Vojaki, ki so prihajali z Jezerskega, so trdili, da bodo Nemci zasedli vse ozemlje do Ljubljane.

Silva je vsak dan prihajala k njemu. Čutil je, da prihaja po oporo, toda trenutno je bil sam brez trdnih tal.

„Ali misliš, da bi se Blažu v Ljubljani moglo kaj zgoditi?“

„Bodi brez skrbi, Silva! On bo zadnji, ki bi nesel glavo na prodaj.“

Na dan, preden so prišli prvi Nemci, se mu je naključilo, da je govoril z oficirjem, ki je bil že v civilu in je hotel priti do brata v Radovljici. Povabil ga je v šolo. Ko sta sedela v kabinetu — Žalar nalašč ni hotel poklicati Silve — je oficir privlekel iz žepa perišče listkov.

„Gospod učitelj, to sem pobiral po cesti in po polju vse od Jezerskega. Če le enega pogledate, boste videli, kje smo. Sicer so parole različno formulirane, toda v bistvu je besedilo povsod enako. Dodajte misel, da so Nemci in Rusi v zvezi, in si boste na jasnem.“

Žalar je segel v kup umazanih listkov in bral:

„Vojaki! Odmečite orožje! Ne borite se proti Nemcem, ker je brez pomena. Vsakega slovenskega življenja je škoda. — KP Slovenije.“

„To je bilo po cestah, pravite?“

„Povsod. Vse je bilo minirano. Odkrito povedano, tudi med vojaki. Prihajali so zaboji z municijo, ki je niso mogli uporabljati, v nekaterih zabojih je bilo kamenje. Napihnjeni nacionalizem je na položaju uplahnil celo tistim, ki so ga bili vsa leta polni in so imeli vojaški udar za čudovito spretnost. Mo-

rala je padala iz dneva v dan in za dezertjerji sploh nihče ni gledal. V prvih praskah smo imeli na Jezerskem dva mrtva, in ko je zmanjkalo neko noč tudi dveh oficirjev, smo se pričeli umikati. Vojaki so bili prepričani, da beže tudi oficirji.“

„In zdaj?“ je rekel Žalar.

„Končano je pač. Sam bi se rad vrnil v Ljubljano, toda še prej bi rad govoril z bratom v Radovljici. Ne bi želel na slepo udariti nekam in nazadnje pasti v ujetništvo.“

Po skromnem prigrizku je odšel in Žalar je ostal s kupom umazanih listov. Nenadoma je z jezo segel vanje in jih pometal po tleh.

Drugi dan so prišli Nemci. V šolo sta se prikazala le dva in še ta dva šele popoldne. Pregledala sta šolo od vrha do tal in Žalar je hodil z njima.

„Sprechen Sie deutsch?“ je vprašal starejši.

„Jawohl!“ je rekel kratko Žalar.

„Keine Soldaten da?“

„Da waren überhaupt keine Soldaten,“ je rekel Žalar mrzlo.

Nato sta se poslovila. Gledal je za njima, ko sta sedela na motorno kolo in se odpeljala. Nekaj težkega, mučnega je vstajalo v njem, čutil se je ponižanega, pritisnjenega k tlom, in ko je pogledal na vrt, se mu je zazdel brez pomena.

Potrkal je pri Silvi in, ko mu je prišla odpirat, so ji bile velike oči še vedno plašne.

„Kaj misliš, da bi mogla storiti?“

„Trenutno prav nič, Silva.“

Potem mu je prišlo na misel, da so bili Nemci skoraj gotovo tudi v župnišču in da morda župnik ve kaj več.

„Stopil bom k župniku, Silva. Morda so njemu kaj povedali.“

„Pojdi, Viktor!“

Nekaj prosečega, vdanega je bilo v njenem glasu. Vedel je, da vse pričakuje od nje.

Zimska idila

Župnika je dobil spodaj pri sestri v kuhinji. Na prvi pogled je videl, da je prav tako potr t kakor on. „Dejstva so tukaj, moj dragi,“ je rekel čudno skrhano. „Trenutno jih nihče več ne obrne.“

Kuharica je jokala.

„Morda je boljše, če stopiva gor,“ je rekel mrtvo. Ze po stopnicah grede ga je Žalar vprašal, če so se oglasili Nemci tudi pri njem.

„Prišli so trije. Dva sta govorila še dosti pametno, tretji je bil strupen. Ko sem hotel povedati, da so v Podbrezju mirni ljudje, preprosti kmetje in bajtarji, se je strupeni takoj zadr l vame:

„Potbresje — nichts mehr. Wir sind nach Hause gekommen. Von heute ist hier Birkendorf. Verstanden? Z bikom se ne moreš bosti.“

Župniku se je glas tresel.

„Birkendorf. Ali sploh morete izreči to ime, ne da bi prej pljunili?“

Kar je Žalar mogel izvedeti, je bilo precej isto, kar je že sam vedel. Nekaj Nemcev je ostalo na orožniški postaji, vse ostalo se pomika naprej. Vse kaže, da proti Bledu. Edina novica zanj je bila, da je bilo z Nemci tudi nekaj Italijanov, ki so popravili razstreljeni most na Bistrici. Toda tudi ti so odšli naprej.

„Kako je z Ljubljano, gospod župnik? Veste kaj več?“

„Določenega nič, toda skoraj vse novice so edine v tem, da so tam Italijani. Vse kaže, da so nas prezrezali kot črva.“

Nato mu je Žalar postregel z novico o lističih. Župniku se je povesila ustnica. Šele čez čas je siknil: „Kakor sem mislil. V življenju se mi je vedno najbolj studil človek, ki je izrablj al stisko svojega bližnjega v svoje namene.“

Pričel je hoditi po sobi, se za hip ustavljal ob oknu in se spet vračal.

„Kaj mislita vidva?“

„Čakati,“ je rekel Žalar. „Čakati in opazovati. Če se pokaže nevarnost, se bo treba na neki način umakniti.“

„Kam, človek božji?“ je skoraj kriknil župnik.

„V Ljubljano. Čutim odgovornost za učiteljico. Gospod Bregar ima tam trgovino in vilo, Silvina sestra je tam in . . .“

„Ali je gospod Bregar poslal kakšno poročilo?“ ga je naglo vprašal.

„Do zdaj še ničesar,“ je rekel Žalar.

„Zelo lep patron!“ je rekel župnik zamolklo.

Ko se je Žalar vračal, je bil skoraj bolj potr t kot prej.

Podbrezje — Birkendorf.

Silva ga je pričakovala na vrtu. Smilila se mu je v svoji zbezanosti in zbral je vse moči, da se je nasmehnil.

„Tako strašno bedna si videti, Silva. Vse se bo uredilo. Verjemi mi. Odgovoren sem zate in vsak korak, ki ga bova naredila, moram natančno premisliti.“

V onemoglem strahu se je nenadoma naslonila nanj. Stiskal je ustnice in jo rahlo božal po laseh.

„Zdaj je čas viharikov, Silva, čas samotnih ljudi. Treba je hoditi in dvigati noge tudi v blatu kakor

Kačur. Pomisli, Podbrezje so zdaj Birkendorf. Vse je strašno umazano, do ogabnosti zverženo, toda človek mora ostati pri sebi.“

Dvignila je obraz k njemu. Velike solze so ji stale na licih.

„Saj te razumem, Viktor. Tudi zaupam ti, najbolj tebi.“

Mislil je sicer, da ji zavoljo Blaža ne bo rekel besede, toda župnikova opazka mu je pogrela razočaranje.

„Zavoljo Blaža naj te nič ne skrbi! On je vedno zagovarjal . . .“

„Gibčen borovec,“ mu je vzela besedo. „Vem, toda saj me razumeš Viktor. Če bi se mu vendar kaj zgodilo . . .“

„Neumno je pač, da ne pošlje nobenega obvestila. Sicer je pa tudi tako, Silva. Vsak čaka, da se razmere vsaj toliko uredi, da se bo videlo čez podrtijo.“

„Tisto imaš prav,“ je rekla vdano. „Dim se ni še niti razkadil.“

„In zdaj pojdiva v moj kabinet. Ne smeš ostajati preveč sama, to je najboljše zdravilo.“

Vdano mu je sledila.

„Imaš tudi ti ta občutek, da vse, kar je najino, dejansko ni več v najini posesti?“ je rekel, ko sta sedla.

Začudeno ga je pogledala.

„Tudi,“ je rekla. „In to smešno občutje ponižanja, ki ga sama vendar nisva zakrivila. Saj ti ne vem prav povedati, Viktor — občutek, da si se boril za osebno lastnino in si borbo zgubil in tisto, kar je bilo prej tvoje, je zdaj v tuji pesti.“

„Poteptan narodni ponos pričinja govoriti, Silva. Človek se spominja povork in kričanja, oboževali smo slavno preteklost in kar nanjo pripenjali upe na bodočnost, ne da bi prej pošteno pogledali, če je stara tkanina še trdna. Toda povem ti, mnogo je bilo samo zunanjega, samo obešenega na trhle kulise. Poglej!“

Sklonil se je in pobral listek, ki je še ostal na tleh pri njegovem stolu.

„Pri nekaterih občutka narodnega občestva sploh ni bilo več. Postajali so breznarodni. Karta, ki so jo ti ljudje vrgli v zmedo, je bila zelo umazana.“

Z očmi je švigala po tiskanih besedah.

„Kje si to dobil?“

„Metali so listke povsod. Poglej samo kratico — KP! To je nekaj, kar nima obraza, kar se lahko zrine povsod, tudi pod plašč skrbi za človeško življenje. Škoda je vsakega slovenskega življenja — to geslo je bilo v zmedi najlepša muzika za slehernega, ki se je za življenje bal.“

Govoričila sta do trde teme in oba sta čutila isto: drugega ne moreta storiti. Ko jo je pospremil po stopnicah, je skrbno pogledal glavna in stranska vrata, če so zaklenjena.

„Silva,“ je rekel naglo. „Če bi kdo ponoči trkal na vhodna vrata, pridi najprej k meni. Sama ne ho-di odpirat! Vrata v moje stanovanje ne bodo zaklenjena.“

Plašno se je nasmehnila.

Nato se je vračal. Šola je postala velik votel pro-

stor, še nikoli mu niso koraki tako bobneli kakor tokrat.

Ljudska šola v Podbrezjah.

Kadar se bo spet začela, ne bo več imela tega naslova. Zdelo se mu je, da že vidi novo tablo nad vhodom: Volksschule Birkendorf.

AVTO se je ustavil ob starem župnijskem skednju, ki ga niso več uporabljali. Kakor hitro je župnik, ki je pri oknu molil brevir, videl dve zavrnanosti, ki sta gledali proti župnišču, je vedel, da je prišla njegova ura. Imel je že sporočilo, da so vzeli župnika na Bledu in v Ribnem in včeraj odpeljali župnika iz Kovorja. Vlačijo jih v Begunje, tudi to je že vedel.

Počasi je potegnil zeleni trak nazaj med svilen lista brevirja in zaprl knjigo. Treba bo pač oditi, vzvišeno oditi, da ne bosta mislila, da je pri petinšestdesetih letih postal otrok, ki ima za vsako reč solze v očeh.

Videl ju je, ko sta šla proti župnišču. Del je brevir na mizo in odšel proti stopnicam. Ni hotel, da bi jima odprla sestra. Kar takoj naj si pogledajo v oči!

Čudno presunljivo je zazvonil zvonec in sestra je stopila iz kuhinje.

„Tam ostani,“ je siknil. „Kaže, da so prišli pome.“

Bela v obraz je obstala med vrati in župnik je odpiral.

„Guten Tag, meine Herren. Bitte schön!“ Njunih dvignjenih, stegnjenih rok ni imel k mari.

„Sind Sie Pfarrer hier?“ je vprašal eden hladno.

„Jawohl,“ je rekel trdno.

„Sie müssen mit uns gehen.“

„Sie meinen also, ich bin arretiert?“ je rekel smehljaje.

„So etwas,“ je rekel mlajši.

Župnik se je obrnil in pričel stopati nazaj po stopnicah. Oficirja sta mu sledila. Zdaj so vsi trije stali v veliki, sončni sobi. Majsko sonce jo je preplavljalo.

„Kaj smem vzeti s seboj?“ je vprašal in s starimi očmi polzel po predmetih.

„Seife, Handtuch, Rasierapparat...“

Komaj da ga je poslušal. Vzel je aktovko iz omarice in pričel nakladati. Vzel je srajco, nekaj robcev, brevir, in ko je stal in premišljeval, so se mu oči ustavile na mizici, kjer sta z Žalarjem vedno igrala šah. Vrečica s figurami je stala tam.

„Darf ich Schach auch mitnehmen?“ je vprašal toplo.

„Sie spielen Schach?“ se je začudil mlajši.

„Sehr gerne. Ein Spiel, das dem Leben gleicht. Entweder siegen oder verlieren. Nur ein kleiner Fehler, nur ein falscher Zug — und Position geht verloren.“

Rahlo se je nasmehnil, in kakor da je mladi oficir uganil njegovo misel, je surovo dejal:

„Bei uns gibts nur siegen.“

„Eine große Frage,“ je rekel župnik. „Alles kommt vor, ich habe schon mehrmals verloren.“

„Sie plappern zuviel,“ je rekel starejši. „Aber Schach können Sie mitnehmen.“

Župnik je držal aktovko in vrečico v roki, in ko je z mirnimi očmi še vedno polzel po prostoru, je mladi oficir grobo vprašal:

„Sind Sie jetzt fertig?“

„Jawohl,“ je rekel kratko in prvi stopil proti vratom. Sestra v veži je čakala in jokala, toda hotel se je držati tudi sedaj.

„Neža, ti ostani v župnišču, dokler te ne postavijo na cesto. Če te poženejo, pojdi k Bleku. Tam boš lahko ostala. Sicer pa se morda kmalu vrnem.“

„Deutsch sprechen!“ je siknil mlajši.

Zdaj je v starem župniku zavrelo.

„Sie versteht nicht deutsch,“ je rekel jedko. „Ich gebe Ehre jeder Sprache, weil alle vom unseren lieben Gott sind. Für meine Muttersprache habe ich aber Ehre und Liebe, mein junger Herr.“

„Verschwinden!“ je siknil.

Stopili so na sonce, in ko so koračili proti avtomobilu, je župnik dvignil roko in naredil križ čez vas. In v istem hipu je bil vesel, da v cerkvi že dva dni ni pustil nobene posvečene hostije. Zdaj bo vas brez župnika in brez Boga. Brez zadnjega težko, brez prvega...?

Nekateri prav lahko, se mu je utrnilo, ko je zlezal v avto. Nato so se odpeljali.

Pol ure po bratovem odhodu, je bila kuharica vsa objokana v šoli. Trkala je pri Silvi, in ko je Silva prišla na vrata, je takoj videla, da se je nekaj zgodilo.

„Radi bi govorili z gospodom učiteljem, kajne?“ je plašno zjecljala. „Se je gospodu župniku kaj zgodilo?“

„Nemci so ga vzeli,“ je hlipnila.

Takoj sta odšli k Žalarju, ki je novico sprejel z mrkim, začudenim obrazom.

„Vzeli so ga torej?“ je ponavljal, in ko ga je Silva gledala, kako hitro in divje je koračil po sobi, se je stiskala vase. Nenadoma je obstal in spačeno govoril proti oknu.

„Pfarramt Birkendorf, Volksschule Birkendorf, Birkendorf, Birkendorf — hudič jih vzemi, še ugnezdili se niso dobro in že začenjajo!“

„Tisto igro, ki sta jo vedno vidva igrala, je vzel s seboj,“ je tiho goltnila kuharica.

Silva je videla, da se Viktorjev vrat trdo premika in da mu brada štrli proti oknu, kakor bi bila iz kamna.

Vedela je, da Žalar joka. Še nikoli ga ni videla, še misliti si ni mogla, da bi to tršasto telo moglo jokati, da bi moglo na zunaj pokazati, kar čuti znotraj. Zdaj so tudi njej prišle solze v oči. Kuharica je zmedena vstala in se poslovila.

„Hvala, Neža, da ste prišli povedat,“ je slovnil Žalar. Silva jo je pospremila na hodnik. Ko se je vrnila, je Žalar še vedno srepel v okno. Stala je za njim, gledala v njegov hrbet in z vso silo zadrževala glasen jok, ki ga je imela že v grlu.

„Viktor, ne morem... gledati, če ti... jokaš.“

(Se bo nadaljevalo)

ci Slovenci Slovenci Slovenci SI
 ovenci Slovenci Slovenci Sloven
 ci Slovenci Slovenci Slovenci Slo
 ve Slovenci Slovenci Slovenci Slo
 Slovenci Slovenci Slovenci Slove
 nd Slovenci Slovenci Slovenci SI
 ovenci Slovenci Slovenci Sloven
 ci Slovenci Slovenci Slovenci Slo
 venci Slovenci Slovenci Slovenci

DO Evropi

Anglija

V cerkvi sv. Jožefa v Castlefordu je bil 26. decembra krščen Br-carjev Tonček. Na sliki pred cerk-vijo so srečni starši in botri s svojim obetajočim naraščajem. Br-carjevi družini iskreno čestitamo, malemu Tončku pa želimo zdravja in božjega blagoslova.

Mariborski škof dr. Maksimi-ljan Držečnik želi srečno in bla-goslovljeno novo leto 1969 vsem Slovencem v Veliki Britaniji.

Avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ. — Zima je naše sloven-ske vrste v Linzu zelo razredčila. Vsi delavci, ki so delali po stav-biščih in na cestah, so odšli do-mov. Zadnji so nas zapustili sre-di decembra. Za božič so pa od-šli tudi skoraj vsi drugi domov. Podjetja so namreč zaradi praz-nikov dala svojim delavcem do-pust od 19. decembra pa do 7. januarja. Zato nas je bilo med prazniki pri božjih službah bolj

malo. Saj nas bi bilo lahko več, če bi prišli tudi vsi tisti, ki so že dlje tu. Mogoče je res, da ima-jo opravičljive razloge, če ne pride-jo. Spet pa je res, da se brez žrtev nikamor ne pride, in to se-veda velja tudi za našo skupnost. Je pa nekaj res zvestih, zavednih Slovencev, ki jim ni nobena žrtev prevelika in redno prihajajo k naši službi božji.

V nedeljo, 29. decembra, smo imeli božičnico. Vsi navzoči so sodelovali s petjem. Otroci so nam še posebej zapeli nekaj bo-žičnih pesmi in deklamirali, Grandovčeva Darinka nam je na harmoniko zaigrala nekaj pesmi. Na koncu so bili vsi otroci obda-rovani. Odrasli smo se pa ob čaju z rumom pogreli in se porazgo-vorili. Mislim, da nikomur, ki si je vzel čas, da je prišel na božič-nico, ni bilo žal truda in časa.

V nedeljo, 5. januarja, so nas otroci presenetili v cerkvi s pet-jem. Prav lepo so se čuli nežni otroški glasovi ves čas med ma-šo. Organistu g. Zoretu — ta me-sec praznuje 20-letnico organisto-vanja — ki je otroke naučil peti, se lepo zahvaljujemo in mu že-limo, da bi še naprej požrtvoval-no skrbel za slovensko petje pri nas.

Slovenska božja služba je vsa-ko nedeljo ob devetih v uršulin-ski cerkvi.

SALZBURŠKA

SALZBURG. — Sredi decembra smo se spet zbrali. Po maši smo v dvorani najprej poslušali mag-netofonski trak, ki ga je posnel naš rojak iz Freilassinga ob sre-čanju v Schleedorfu. Nato nam je naš misijonar pokazal diapoziti-ve iz Dolomitov in centralnih Alp. Je takoj videti, da je navdu-šen hribolazec. Če se je kdo dol-gočasil ob slikah, naj mu oprost. G. Zver je nato predlagal, da bi napravili zbirko misijonarju za potne stroške, in res je vsak po svojih močeh dal. Misijonar se vsem darovavcem lepo zahvalju-je, a pravi, da je zanj najlepši dar, če pridejo Slovenci k božji službi in žive s Cerkvijo.

HALLEIN. — Zadnjo nedeljo pred božičem smo se zbrali, kar nas je ostalo tu. Po maši smo se

sešli na našem običajnem kraju in poslušali božične pesmi s plošč, pa tudi sami smo kakšno zraven zapeli. Bližina božiča nas je spravi-la v razpoloženje. Teden dni prej smo dobili v Halleinu 6 no-vih zvonov, ki so tudi ta večer ubrano zvonili. Na sveti večer so pa iz našega kraja prenašali po Evroviziji polnočnico. Zakaj prav iz Halleina? Letos je 150 let po-teklo, odkar je bila prvič zapeta pesem „Sveta noč“. Komponist Gruber uživa zadnji zemski po-čitek med nami. Evropske televi-zijske postaje so se mu s tem prenosom zahvalile za pesem, ki se je udomačila med vsemi na-rodni.

PREDARLSKA

Na drugo adventno nedeljo je avstrijsko Katoliško delavsko gi-

Na miklavževanju v Dornbirnu. (Foto H. Burtšcher, Vandans)

banje na Predarlskem povabilo sezonske delavce iz Jugoslavije k miklavževanju v mestno dvorano v Dornbirnu. Pred prireditvijo je bila maša v župni cerkvi. Dvora-na za miklavževanje je bila lepo okrašena. Tajnik omenjene kato-liške organizacije Rauch je med drugimi pozdravil tudi sloven-skega dušnega pastirja p. Štefana in hrvaškega g. Kopića ter 15 hr-vaških študentov teologije, ki štu-dirajo v Innsbrucku in ki so pri-pravili program tega večera.

Kot glavna točka programa je bila opereta o Miklavžu, njej pa je sledilo obdarovanje, igranje in petje domačih melodij.

Miklavževanje je ostalo vsem našim delavcem in delavkam v

najlepšem spominu in hvaležni so Katoliškemu delavskemu gibanju na Predarlškem za to prireditve.

Belgija

LIEGE-LIMBURG

Nismo še poročali, da je pomladi leta 1968 g. Arh Andrej iz Liege-a sklenil zakonsko zvezo z vdovo gospo Marijo Trtanj iz Li-ke. Tokrat mu moremo že čestitati k rojstvu brhkega sina, ki se bo imenoval Jožef. Bog daj srečo! Prav tako nismo še poročali o rojstvu v družini g. Škrubaja Ivana iz Zwartberga. Dobili so hčerko, ki je ob sprejemu v Cerkev dobila ime Marija. Toplo čestitamo!

Imamo pa tudi bolj žalostne novice: G. Sedej Janez iz Eisdena se je težko poškodoval pri padcu na ledu. Želimo mu, da bi se čimprej mogel vrniti iz bolnice na svoj dom.

V decembru je bilo življenje naše skupnosti v Limburgu lepo razgibano. „Slovenska skupnost“ iz Genka je miklavževala v začetku meseca. To je bil lep družinski praznik, ki je razveselil starejše in mlade.

V nedeljo pred božičem pa je mladina, ki obiskuje slovensko šolo v Zwartbergu, nastopila z bogatim božičnim programom. Otroci in odrasli so lepo podali dvodejanko „Sveti večer na meji“, zapeli so venec narodnih in božičnih. Čeprav je čas pred božičem v flamski šoli čas izpitov in čeprav je bila igra precej zahtevna, se je naša mladina skrbno pripravila za nastop. Starši so s ponosom gledali na svoje otroke, ki so tako lepo igrali, deklamirali in prepevali.

Z istim programom je v nedeljo po božiču nastopila tudi mladina, ki obiskuje slovensko šolo v Eisdenu. Tudi tu napor mladine niso bili zaman. Lepo so igrali in peli ob spremljavi mladega Poldeta Cvrle in želi zaslužno priznanje staršev in prijateljev. Na tem večeru je nastopil tudi Slomškov mešani zbor z božično pesmijo ter ukrajinski me-

šani zbor v narodni noši z narodno in božično pesmijo. Ukrajinci radi pridejo med nas, ker g. Vili Rogel, g. Jože Globevnik in g. Milan Globokar često sodelujejo pri njihovem zboru. Prav je tako! V slogi in medsebojni pomoči je življenje in napredek. Med odmorom je „Slomšek“ navzoče pogostil s čajem in prigrizkom. Za zaključek je sv. Miklavž obdaril mlado in staro. Lepo je bilo.

Slovenski šoli v Eisdenu in Zwartbergu želimo tudi v prihodnje bogatih uspehov. Prosimo za resno sodelovanje vseh staršev.

Nimamo poročil o miklavževanju društva sv. Barbare, a slišimo, da so otroci tudi tam prav lepo prepevali.

Francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sèvres, Paris 6° (métro: Sèvres-Babylone).

Slovenska pisarna (7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, métro: Charles-Michels, telefon 250-89-93) je odprta vsak torek in vsak četrtek popoldne.

Poročili so se: Karel Cör iz Grada v Prekmurju in Sonja Feuš, rojena v Cezanjevcih pri Ljutomeru, Mate Kuvek iz Muča pri Splitu in Jožica Grm iz Dobropolja. Želimo obilo sreče!

Krščena sta bila Vida Posega,

Poroka Karla Matejčič in Nade Fontanot v Parizu.

hčerka Franca Posega in Valerije Kovač, ter Igor Rus, sin Janeza Rusa in Magdalene Lojk.

NEVERS

Krščena je bila Irena Vrečko, hčerka Alojzija Vrečko in Marije Narad.

PAS-DE-CALAIS

Prazniki so za nami. Sv. Barbaro so rudarji praznovali z udeležbo pri maši za žive in mrtve člane rudarskega Društva sv. Barbare. Tudi tradicionalne zakuske v prijetnem prijateljskem vzdušju ni manjkalo.

Miklavževanje je zbralo zlasti naš najmanjši živelj 15. decembra v dvorano Mlinar. Domači župnik je v kratkih orisih omenil dve letošnji pomembni obletnici: 100-letnico smrti Friderika Barage in 50-letnico smrti Ivana Cankarja. 150-letnico pesmi „Sveta noč“ so v lepem prizoru prikazali otroci slovenskega tečaja. Opere-

S poročnega slavja Karla Cöra in Sonje Feuš (Pariz).

ta „Kovačev študent“ je osvojila publiko, čeprav je bila podana v skrajšani obliki. Orkester Rebol nas vedno preseneti z našo lepo narodno pesmijo, letos je bil venčku narodnih dodan tudi komični kuplet „Župan“, ki ga je ob spremljavi istega orkestra dovršeno zapel Franci Rebol. Miklavž je tudi letos bogato obdaril naše najmlajše. Zahvala v imenu mladine vsem, ki ste pripomogli k tako lepemu večeru!

Božič nas je zbral okrog jastic. Polnočnice so bile izredno dobro obiskane, pa tudi obhajilna miza. V Bruay-en-Artois je cerkveni pevski zbor na božični dan nastopil že svoje 43. leto, kar povečuje z lepim ubranim petjem božjo službo, 14-letni Andrej Polin je njegov organist.

V Lievinu je bila za Slovence in Francoze skupna polnočnica. Družina Rebol nam je s svojim orkestrom pripravila v polni cerkvi nepozabne trenutke. Požrtvovalnemu organistu Antonu Rebolu res topla zahvala.

Naša skromna kapela Marije Pomagaj v Méricourt-Mines je bila premajhna, da bi sprejela vse rojake, ki so prišli k polnočnici. Zato smo v polni dvorani poljskega patronaža ob lepem petju zbora obhajali službo božjo res zelo slovesno. Iskrena zahvala pevskega zboru, ki brez organista tako lepo spremlja mašo.

22. decembra je bila krščena v Méricourt-Mines Monika Razložnik, v Lille pa je bila isti dan krščena Brigita Licul.

Isti dan je bilo zelo prisrčno in lepo srečanje naših rojakov v

Lille Roubaix, Tourcoing in Armentieres pri duhovni obnovi za božič.

Zakrament sv. zakona sta si dala Kristijan Brunal in Marija Alojzija Per 7. decembra v Bruay-en-Artois. Naše iskrene čestitke.

V boljšo domovino je Gospod poklical 11. junija Gerarda Filipiča, ki je umrl star šele 25 let ob prometni nesreči v Parizu.

9. decembra je po dveletni težki bolezni odšel po plačilo Janez Naveršnik v 76. letu starosti. Zvest bravec Naše luči in član Društva sv. Barbare je izredno lepo vzgojil svoje otroke: z besedo, še bolj pa z zgledom. Pogreb, ki se je vršil 11. decembra, je pokazal, kako so pokojnika cenili tudi domačini. Zapušča ženo, sina in dve hčerki.

V Winglesu smo 20. decembra položili k večnemu počitku Frančiško Kregar, roj. Jeraj, v visoki starosti 83 let. Bolehala je že od smrti svojega moža, ki je umrl pred dvema letoma. Zahvala gre zlasti rojakinjam sosedam, ki so ji poleg domačih tako lepo stregle v zadnji bolezni.

V Sallaumines je 26. decembra umrl 70-letni Mihael Martinčič za težko rudarsko boleznijo silikozo, za katero je bolehal že več let. Tih, dober po značaju, je bil skrben mož in oče svoji družini. Pokopan je bil na mestnem pokopališču.

Vsem domačim sožalje, pokojnikom pa večni pokoj.

Iz domovine je prišla vest, da je 23. novembra v bolnici na Gorniku umrl župnik Franc Gornik

v 73. letu starosti. Pokojni je bil Belokranjec. Rodil se je 21. novembra 1895 v Gabrovcu pri Metliki. Gimnazijo je končal v Zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. Bil je 3 leta v vojski. Po končanih bogoslovnih študijih je bil 29. junija 1922 posvečen v duhovnika. Bil je kaplan v Breznici in Komendi. Postal je prvi izseljenski duhovnik v severni Franciji. Ustanovil je zlasti pevske zборе in v ta namen kupil več harmonijev. Tako je napravil službo božjo v domačem jeziku lepo in privlačno. Ostal je žal le eno leto. Zaradi domotožja se je vrnil domov, kjer je kaplanoval v Mengšu in tri leta na Bledu. Leta 1932 je postal kaplan in nato župnik v Begunjah na Gorenjskem, od koder je bil ob okupaciji izgnan na Hrvaško. V zagrebški nadškofiji je kot izgnanec služil v Paternacu in v Čadjevici. V začetku leta 1947 je prišel zopet domov in prevzel odgovorno mesto blejskega župnika. Ker je govoril več jezikov, je mogel na tem mestu storiti veliko dobrega. Bil je inteligenten, umirjen, družaben, zato se je lahko povsod tako lepo uveljavil. Pred šestimi leti se je pojavil pri njem rak na pljučih, kateremu je sedaj podlegel. Kot upokojenec je živel nekaj časa v Lescah, nato pa v Radovljici. Na njegovo željo in na željo vernikov so ga ob izredni udeležbi blejskih faranov in duhovnih sobratov pokopali na blejskem pokopališču.

Izseljenci iz severne Francije smo mu globoko hvaležni za pionirsko delo med nami. Naj mu bo Bog sam za vse, kar je dobrega storil, veliko plačilo!

IZ VZHODNE LOTARINGIJE

Iz naše pisarne:

V zadnjih številkah Naše luči 1968 smo poročali toliko o rojaki, ki so nas zapustili, da smo vzkliknili: „Groza, koliko naših ljudi je mrtvih!“ Prišli so julij, avgust... do decembra. Smrt je šla mimo. V decembru pa se je zopet zaletela v naše vrste.

22. 12. so zvonovi žalostno zazvonili. Rojak Scholl Jakob, 52 let star, je umrl. Pokopan je bil v Freymingu.

Zlatoporočenca Kovač se vsem prijateljem in znancom zahvaljujeta za čestitke in darove ob njihovi zlati poroki.

Soler Henri, mož Vodenikove Franciške, je umrl 22. 12. Star je bil 56 let. Bil je cerkveno pokopan s sv. mašo na Hochwaldu.

23. 12. je umrl rojak Jakob Bregar. Rudarska bolezen ga je popolnoma izčrpala. Bil je večkrat previden s svetimi zakramenti. Cerkevno je bil pokopan na Hochwaldu.

23. 12. je tudi umrla žena našega rojaka Jožefa Jazbec v 74. letu. Bila je cerkveno pokopana.

28. 12. je umrl naš rojak Stanič Nikola, rojen 4. 9. 1898 v kraju Brebir-Vinodol. Večkrat je bil previden s svetimi zakramenti. Cerkevno je bil pokopan v Merlebachu.

30. 12. je umrl v Carling Jožef Kristovič, 55 let star. Cerkevno je bil pokopan v Carling.

2. 1. je umrla naša rojakinja Marija Biderman, poročena Schikler, 52 let stara. Bila je cerkveno pokopana v Merlebachu.

Vsem omenjenim želimo srečno večno domovino, sorodnikom pa izražamo krščansko sožalje.

V ta žalostna sporočila pa je posijalo sonce veselja, ko smo dobili vest, da je naš priljubljeni Albert Steržinar stopil pred oltar z nevesto Natalijo Pečovnik, hčerko ravnatelja v Lipici pri Sežani, 29. novembra preteklega leta. Alberta poznamo kot vestnega delavca, dokler je bil zaposlen pri rudniku, in pozneje kot izvrstnega vodja obenem z njegovo sestro Jolando v veliki, splošno znani trgovini-knjigarni v Forbachu. Po poroki je vozil Albert z avtom svojo mlado ženo že v hudi zimski čez Alpe, kjer sta v ledu in snegu in hudi megli vozila počasi, pa srečno nad strmimi prepadi po ozkih cestah prišla v Francijo in se ustavila v novem domu, v krasni novi stavbi v 8 route de Stiring-Schoeneck. Ne moremo jima boljšega želeti, kot da bi tako srečno potovala in nadaljevala življenjsko pot, ki je tako rada polna raznih nevarnosti. Vso srečo Vama želimo!

Božični in novoletni prazniki so bili mrzli, pa na splošno so srečno pretekli. Naša polnočnica v Hospice Ste. Elisabeth je bila tako obiskana kot že več let ne. Cerkevni zbor „Slomšek“ je pod

spretnim vodstvom g. dirigenta Sinkovec Emila, šolskega ravnatelja v Farébersviller Cité, s krasnimi božičnimi pesmimi ustvaril pravo božično razpoloženje v dušah naših rojakov, da so z veliko pobožnostjo skoro brez izjeme prejeli obhajilo. Petje je spremljal na harmoniju naš prijatelj g. Kratz Arthur, upokojeni šolski ravnatelj. Tudi vse druge svete maše v Merlebachu in po vseh naših kolonijah so bile lepo pripravljene, pristrčne in lepo obiskane. Vsa čast vam, dragi rojaki, prav nič niste zaostali za domačini, ki so v ogromni večini prejeli sv. obhajilo pri svoji polnočnici. Na splošno se je opazilo letos, da so v tej okolici v mnogo večjem številu kot zadnja leta opravili sv. spoved in prejeli sv. obhajilo. Verni rojaki, vztrajajte v dobrem! Tistim, ki stojé ob strani, pa iz srca želimo, da bi se pridružili vernim ljudem, šli preko raznih morebitnih napak do Kristususa, ki vas vabi, ki vas vse ljubi in zahteva v svojem nauku pravico, svobodo, usmiljenje za vas!

V nedeljo, 22. decembra, smo pohiteli v Farébersviller Cité, kjer je v društvenem domu te kolonije nastopil g. ravnatelj Sinkovec Emil s svojimi izurjenimi igralci in igravkami na odru s krasno komedijo Figarojeva ženitev. Naš g. Emil je izbral zelo posrečene igravce in igravke raznih narodnosti in da je veseloigro napravil še bolj zanimivo, je od časa do časa poslal na oder ljubke otročiče iz šole: poljske, španske, italijanske, alžirske otroke, ki so v lepih oblekah s plesnimi in pevsкими nastopi zelo povzdignili večer. Iz vsega srca moramo čestitati g. ravnatelju Emilu in vsem, ki so nastopili, ter se zahvaliti tudi g. županu iz Beninga, ki je tako lepo spremljal na klavirju vse pevske točke. Tako prijetno je bilo videti, kako so otročiči in vsi ostali igralci z veseljem rajali po igri okrog svojega dobrega šolskega ravnatelja. To so trenutki, ko tuji otročiči, igralci in igravke ne čutijo tujine. Vidiijo, da jih omenjeni šolski ravnatelj ceni, upošteva in jih vzgaja za medsebojno bratsko ljubezen. Le pogumno dalje! Vsem hoče poka-

Jolanda Magajna iz Kala nad Kanalom (umrla je 31. 1. 1968 v Združenih državah. Pred odhodom v ZDA je družina Magajna bivala v severni Franciji).

zati, da je Francija dobra mati za neštete narodnosti, ki žive v njenem okrilju.

Za praznike je podpisani prejel čez 50 razglednic in pisem, iz katerih se tako lepo zrcali dobro srce naših rojakov. Božje Dete naj Vam bogato poplača Vašo dobroto.

Še enkrat: mnogo poguma v letu 1969!

Vaš Stanko iz Merlebacha

Ravno zdaj smo izvedeli žalostno vest, da je v Aumetzu umrl rojak Požlep Janez. Mnogi moške se v inozemstvu odlikujejo na razne načine: v svoji stroki, pri športu, pri vrtnarstvu, pri glasbi in petju. Naš Janez Požlep iz Aumetza pa spada v vrsto tistih naših mož v tujini, ki so z dušo in telesom služili Cerkvi, v kateri jih je vzgojila njihova mati. Na stotine poti je naredil ta mož, da je pomagal duhovnikom — Slovencem, ne samo v Aumetzu, ampak daleč naokrog pri pastoraciji, pri skrbi za duhovnike in bogoslužje. Naj so prišli slovenski duhovniki iz Francije, Nemčije, Anglije, Amerike ali od kje drugod, njegova vrata so bila vedno velikodušno, dobrotno odprta, za vsakega je imel dobro besedo in dobro srce. To smo vedno čutili vsi, zato smo mu tudi vsi hvaležni za krasen zgled. V cerkvi smo Te našli, pri Mariji v Habsterdicku smo Te dobili, v Lourdes smo Te videli klečati, pri bolnikih si delil tolažbo, doma pa si bil dober mož svoji ženi, kateri izražamo globoko sožalje. — Stanko iz Merlebacha.

AUMETZ. — Miklavževanje. Miklavž je prišel letos k nam v nedeljo, 15. decembra. Otroci in odrasli so se ga veselili. Dvorana v Hotel des ouvriers je bila nabito polna. Obdaroval je okoli 80 otrok in skoraj toliko ali pa še več upokojevcev oziroma odraslih. Videti je torej, da nas ima Miklavž vedno bolj rad, mi pa Miklavža. Ze nekaj zadnjih let postaja program miklavževanja vedno bolj pester in obsežnejši. Kar predvsem poživl program, je nastop naših malčkov. Pod vodstvom Andreja Pišlarja so zapeli pesmi Barčica por morju plava, Rasti, rasti, rožmarin in Pastirica kravce pase pa še nekaj francoskih. Pevovodja jih je skrbno naučil in otroci so besede zelo lepo izgovarjali. Človek bi mislil, da so rojeni na slovenskih tleh. Res, slovenska pesem je lepa in še lepša, če pride iz otroških ust in na tujem.

Ob tej priložnosti smo na kratko proslavili 10-letnico bivanja našega župnika g. Dejaka med nami. Predsednik Delavskega društva g. Gorišek Martin se mu je zahvalil za potrpežljivo delo in mu izročil v imenu Slovencev v znak hvaležnosti darilo. G. Dejak se je zanj lepo zahvalil in povedal, da kljub temu da Slovenci umirajo, Društvo le živi in se še množi število članov.

Seveda ni manjkalo vse popolne slovenske glasbe in pesmi. Postregli so s kavo, piškoti in pristo slovensko potoico. Tudi druge pijače ni manjkalo.

Skrivnost božiča doživljamo doma in v cerkvi, v cerkvi pri polnočnici še posebej. Zato smo hoteli, da bi bila le-ta kolikor mogoče slovesna. In kaj slovesnost bolj poveča kakor lepo slovensko petje? Pripravljali smo se v ta namen in hodili na vaje. Pri polnočnici smo zapeli Gospod, usmili se, Svet in Jagnje božje. Postavili smo tudi jaslice.

† *Kunej Jože*: Umrli je 7. decembra v 77. letu starosti. Doma je bil iz Štajerske blizu Rajhenburga (sedanje Brestanice). Pokojni se je zadnja leta držal bolj doma, ker je bil skoraj slep, drugače pa je bil videti še močan in nihče si ni mislil, da nas bo

tako hitro zapustil. V zadnjem tednu se mu je zdravstveno stanje nanagloma poslabšalo in prišla je smrt. Ker so njega in njegove otroke v Aumetzu dobro poznali in jih cenijo, je prišlo k pogrebu veliko število ljudi. Pogreb je bil z mašo. Daroval jo je g. Dejak ob asistenci msgr. Grimsa in krajevnega župnika. — Pokojni naj počiva v miru. Iskreno sožalje družini!

† *Janez Požlep*: Umrli je na praznik sv. treh kraljev v 68. letu starosti. Par dni pred smrtjo so ga odpeljali v bolnico, toda tudi zdravniki mu niso mogli vrniti zdravja; bil je preslaboten. Kljub temu pa je bil do zadnjega pri zavesti. Svete zakramente je prejel na domu, še preden so ga

odpeljali v bolnico. Pokojni je bil doma iz Tevč pri Laškem. Prišel je v Francijo leta 1925. Bil je vedno na Aumetzu in pri ljudeh je bil dobro poznan in močno spoštovan. Z ženo Jožefo (Zefko) sta živela mirno življenje, le bolezen se je pri njiju večkrat oglašila. — Pokojnika smo pokopali 8. januarja. Mašo je daroval g. Dejak. Msgr. Grims ni mogel priti. — Izrekamo iskreno sožalje gospe Zefki. Janezova duša pa naj v miru počiva!

DONCOURT M & M. — Čestitamo Lebanovi družini, ki je v novembru dobila tretjega sinčka, Krištofa. Vso srečo!

SAN NICOLAS EN FORET. — Na sveti dan je prišel med nas g. Dejak in krstil malega Edvarda, sina Franca Krapeža in Albine Kastelec. Naj raste mali fantek v starosti in milosti!

TUCQUEGNIEUX-MARINE. — Božič, jaslice, silvestrovanje in novoletno objemanje — vse to je

zdej za nami. Letos sem preživel te prijetne čase v neki gorski vasi srednje Francije. To seveda ni važno, zanimivo pa je to, kar sem tam videl in slišal. Vas šteje 1.600 prebivavcev. Od vseh teh je prišlo za božič — reci, beri in piši — 7 odraslih in nekaj otrok v tamkajšnje župnijske cerkev. „Ker ni navada in ker se drug drugega bojijo,“ so mi rekli. Kar vesel sem bil, ko sem se vrnil v naš rudarsko-industrijski kraj, saj gre tu vsako nedeljo sedemkrat sedem odraslih k sv. maši, o praznikih pa še več. Kaj se res bližamo času, ko bo rudar učil kmetu moliti in ko bodo črni misijonarji izpreobračali bele v Evropi?

Pa še nekaj me je tam neprijetno zadelo. Ko sem zagledal moža, popolnoma slepega reveža, sem mu priskočil na pomoč. On se je pa zadril name: „Pusti me in ne brigaj se zame, si bom že sam pomagal!“ Najprej sem osupnil, potem sem si pa to njegovo početje razlagal na dva načina. Mož mi morda ni zaupal, ker ga je mogoče že kdaj kak nepridiprav kam zvodil, ali pa je bil toliko samozavesten in ponosen, da je odklanjal vsako tujo pomoč.

Glede skrajno pičlega obiska cerkve sem pozabil omeniti, da ne gre za kako slovensko službo božjo, ker tam tujcev ni, glede slepega se mi pa zdi vredno pripomniti, da moramo kljub takim čudnim doživljanjem še naprej radi pomagati bližnjemu, če je v potrebi.

To sem napisal, ker posebnih novic tukaj ni, spada pa vendar semkaj, ker je to doživel Tikenjčan. J. J.

Italija

SLOVENIK

POROČILO O FINANCAH — Ker Cerkev v Sloveniji danes ne more graditi slovenskega zavoda v Rimu, so se slovenski škofje obrnili na rojake po svetu, naj ga oni zgradijo. Do 31. decembra 1968 je blagajniška knjiga za gradnjo Slovenika zaznamovala 129.842 USA dolarjev dohodkov, izdatkov pa 93.579 dolarjev.

Posamezni kontinenti, dežele in kraji so darovali: USA 70.039, Rim 34.276, Kanada 5.918, Avstralija 3.391, Gorica 3.153, Avstrija 2.389, Anglija 2.019, Trst 1.929, ostala Italija 1.897, Slovenija 1.810, Nemčija 743, Svica 724, Francija 716, Argentina 410, Belgija 278, Venezuela, Bolivija, Brazilija 138, Afrika 12.

Izdatki pa so bili: nakup zemljišča 88.710 davki 3.596, arhitekt 565, kritje primanjkljaja za šolsko leto 1967/68 za vzdrževanje 7 študentov-duhovnikov v Sloveniku 381, razno (tiskovine, postnina itd.) 327.

V rimskem predmestju je za bodoči Slovenik kupljenih malo več kot 5 hektarjev zemlje.

Pot do cilja pri zbiranju denarja je še dolga. Ob zaključku leta je bilo v gradbenem fondu komaj 36.263 dolarjev, kar je komaj približno 10 odstotkov stroškov gradnje. Kljub temu bodo letos položili vogelni kamen in z gradnjo začeli.

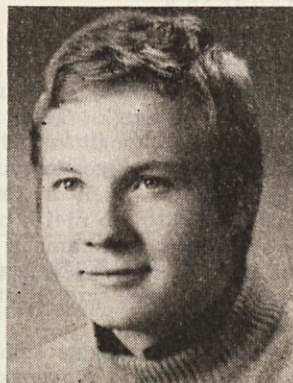
Nemčija

HESSEN

V Frankfurtu je bil 15. decembra krščen Andrej Erjavec, sin Maksa in Irene Kuhar. Botra je bila ga. Hercog Marija. Veselje, sreča in zdravje naj ga spremlja v življenju!

Bodočnost zahteva izučenih poklicev. Na to mislijo tudi slovenski starši v Nemčiji in poskrbijo za poklicno izobrazbo svojih otrok. Možnosti so dane, škoda bi jih bilo zamuditi. Tako so mislili Papeževi

Od leve na desno: Papež Ivan, rojen v Beljaku, se je v Oberhausen izučil za avtomobilskega mehanika. — Vrabec Viktor, rojen v Zagorju ob Savi, je tri leta obiskoval poklicno šolo v Konstanzu. Danes je električar. — Perko Stanko, rojen v Ljubljani, se je izučil v Göppingenu za gradbenega risarja.

WÜRTEMBERG

Krsti: V Esslingenu sta prinesla h krstu svojo hčerko Silvo Podjavoršek Albert in Katarina. Silva je 4. otrok v družini. To bo življenja v otroški sobi! — V Sondelfingenu sta dobila prvorojenka Brigito Baumgärtner Milan in Marija, v Untertürkheimu prvorojenka Klavdijo Kordeš Mirko in Ana, v Berkheimu pa prvorojenka Andrejčka Bračko Martin in Frančiška. Staršem želimo mnogo veselja z malčki!

Poroke: 20. decembra sta stopila pred oltar v župni cerkvi Stuttgart-Untertürkheim Jožef Horvat od Sv. Jurija na Bregu pri Zagrebu in Leopoldina Škof iz Trbovelj. V Ravensburgu sta se pa poročila Prelesnik Vinko, doma v Nemški vasi pri Ribnici, in Jančar Antonija, doma v vasi Sele pri Šmarju-Sap. Obema paroma tople čestitke!

Smrt: V zadnjem mesecu smo imeli eno smrt. Pobrala nam je 7. decembra Romana Žusta iz Žirov, v starosti 35 let. Kdo ga ni poznal? Kjer je bila vesela družba, povsod je bil zraven. Kljub temu pa ga ni bilo nikdar videti med razposajenci, pijanci ali pretepači kakor že marsikoga drugega. Prišel je v Nemčijo že pred kakimi 10 leti, delal najprej v Porurju, kmalu pa se je preselil v Stuttgart. Že nekako pred letom je začel tožiti, da se ne čuti nič prav zdravega, in res se je večkrat za nekaj tednov izgubil v

Kraner Mirko iz Vojnika in Ogrižek Anica iz Zlatoličja na poročni dan. Oba sta na delu v Aalenu v Nemčiji. Vsem znancem po svetu pošiljata tople pozdrave.

kako bolnico, a se potem zopet pojavil med prijatelji v upanju, da se mu bo končno obrnilo na bolje. Toda zelenkasta barva na njegovem obrazu se je marsikomu zdelo sumljiva in nazadnje je smrt naredila konec njegovemu upanju.

Bil pa ni le vesele narave, ampak tudi dobrega srca. Njegovo ime ste enkrat že srečali tudi v Naši luči: v zvezi s tragično smrtjo Jožeta Lapuha iz Krškega, ki se je bil v noči pred 6. decembrom 1965 z avtom ponesrečil. Takrat smo poročali, da se je Roman Žust najbolj žrtvoval z delom in

starši v Bottropu, tako Vrabčevi v Konstanzu in tako Perkova mama v Saalachu. Danes imajo njihovi sinovi svoje poklice. Izpitate so vsi napravili z odličnim uspehom.

denarjem, da so ponesrečenca lahko prepeljali v domovino. Kdo bi bil takrat mislil, da bomo skoraj točno tri leta pozneje morali poročati o njegovi smrti! Smrtna kosa res nič ne izbira, nič ne gleda na starost in ni potrebna samo prametna nesreča, kadar gre za smrt mladega človeka.

Prepeljali so tudi njega v domovino v spremstvu žalujoče matere, ki je bila ob žalostnem sporočilu prihitela v Stuttgart. — Bog daj njegovi blagi duši večni pokoj!

Polnočnica v Wernau: Sveti večer je družinski praznik, zato ga želijo tudi naši delavci in delavke praznovati pri svojih doma. Letos jih je šlo prav veliko za božič v domovino. Tisti pa, ki so ostali tukaj, so imeli priliko, da se udeležijo slovenske polnočnice v cerkvi sv. Mihaela v Wernau. In res jih je lepo število prišlo praznovat spominsko uro Kristusovega rojstva, kjer smo peli lepe božične pesmi.

Štefanovanje v Esslingenu: Na praznik sv. Štefana je bilo po maši v Esslingenu skioptično predavanje o slovenski Primorski pod Italijo. Barvasti diapozitivi so nam predstavili kraje in lepote Režije, Beneške Slovenije, Goriške in Tržaške. Zvedeli pa so tudi za probleme, ki že stoletja tarejo tamkajšnje naše rojake. Ob misli na velike bitke na soški fronti, predvsem na doberdobski planoti, v katerih so prelili kri desetisoči slovenskih vojakov, so se nam ti kraji še bolj priljubili.

Po predavanju se je razvil živahen družabni večer, da smo se kar težko ločili.

BAVARSKA

Prazniki so za nami. Večina naših sezonskih delavcev je bila za božič doma, saj je to najlepši družinski praznik. Tisti pa, ki domov niso mogli zaradi dela (delajo največ v gostinstvu in po bolnicah), so prišli k slovenski božični maši in po njej k božičnici s tombolo, ugankami in pesmi. Počutili smo se kot družina in vsaj v neki meri smo občutili slovenski božič.

Pri dekliški uri v decembru smo se pogovarjali o slovenskih ad-

ventnih in božičnih navadah, v januarju pa o problemu družine. Te ure so zanimive in le želeti je, da bi vedno več naših deklet prihajalo k njim. Tako se bodo spoznale med seboj in si bodo v tujini v medsebojno oporo.

Pred nami je debatna ura, fantovski večer, skioptično predavanje in pustna prireditev. O vsem tem drugič.

Krščena sta bila Zoltan Jožef Sekereš in Jože Filo. Obema fantkoma želimo vse dobro v življenju, staršem pa naše čestitke!

Nizozemska

Družinski večeri v decembru, kjer se rojaki zbirajo v prijetni domačnosti, so našim društvom v Holandiji prešli že v navado. Povabljeni so člani in prijatelji. Na jedilnem listu so navadno domače klobase, kislo zelje in pijača po želji vsakega. Za razvedrilo pa skrbijo posrečene igre in muzika.

Letos pa je odbor Društva sv. Barbare iz Lindenheuvela svojim članom pripravil izredno prijetno presenečenje. Na našem večeru je nastopil mladinski pevski zbor nadvse požrtvovalnega učitelja g. Viliija Fraats. Zapel nam je vrsto božičnih pesmi, katere so navzoči sprejemali z navdušenim ploskanjem. Navdušenje je prišlo do svojega viška, ko so otroci na pamet zapeli tudi dve slovenski: „Rajske strune“ in „Glej, zvezdice božje“. To je bil res nepozaben večer. Ko smo se čudili dovršenosti zborovskega nastopa, smo zvedeli, da se otroci vadijo vsak dan. Občudovanja vredna je požrtvovalnost njihovega pevovodje.

A čakalo nas je novo presenečenje. Komaj so se otroci poslovili, je nastopila harmonija iz Lindenheuvela in sodelovala pri zabavnih igrah, ki jih je spretno vodil g. Stane Reberšek.

Ob tej priložnosti je predsednik g. Anton Kropivšek izrekel priznanje rojaku g. Blažu Podbevšku za 40-letno zvestobo društvu ter mu izročil zlat društveni znak. Slavljencu je harmonija gromko zaigrala priložnostno

zdravico. Navzoči pa so mu toпло čestitali.

Tak je bil torej družinski večer v Lindenheuvelu. Dokazuje nam, kako Holandci visoko cenijo Slovence v tem kraju. Poznajo jih kot zelo solidne ljudi. Ohranimo ta sloves tudi vnaprej!

Prav živahen je bil letos družinski večer tudi v Hoensbroeku. Udeležba je bila skoro popolna. Navzoč je bil tudi predsednik Zveze slov. društev g. Anton Robek s soprogo go. Cilko. Člani in gostje so bili tudi dobro postreženi. Za priboljšek pa je predsednikova žena ga. Minka Resnik napekla še dobrih potic. G. Markon Franc in njegov poljski prijatelj, g. Ložnik Pepe, g. Selič Franc in g. Robek Anton so poskrbeli za domačo muziko. Razpoloženje je bilo tako prijetno, da je vsem bilo žal, ko je prišel čas ločitve.

Obe prireditvi dokazujeta, da je tudi v manjših skupinah mogoče marsikaj doseči, če med člani vladata sloga, razumevanje in smisel za požrtvovalnost. Obema društvoma toпло čestitamo in želimo novih uspehov v letu 1969.

Ge. Mavrič iz Lindenheuvela, ki je v bolnici, želimo skorajšnje okrevanje. — Veseli smo, da se je g. Mihael Železnik, naš uradnik iz Heerlerheide, ki se je krajši čas mudil v bolnici, mogel že udeležiti naše polnočnice. Bog ga živi!

V Hoensbroeku je bila tudi letos polnočnica. Maševal in pridigal je g. Ilc Anton iz Bruslja, „Zvon“ pa je tudi letos prav lepo prepeval božične pesmi. Če gledamo na preteklo leto, moramo biti kar zadovoljni z delavnostjo naše skupnosti v Holandiji. Skušajmo se živeti v nove čase in razmere, obnovimo smisel za požrtvovalnost, sloga in odgovornost, pa nas bo leto 1969 vodilo k novim uspehom. Bog daj srečo!

Švedska

Poroke:

Stockholm. 21. decembra sta se poročila v katoliški stolni cerkvi sv. Erika v Stockholmu g. Lud-

vik Mak iz Javorja pri Litiji in gdč. Marija Majal iz Cigonce pri Slov. Bistrici.

Hälsingborg. 22. decembra sta si podelila zakrament sv. zakona v tukajšnji katoliški cerkvi g. Viktor Grmovšek iz Velike Loke in gdč. Cvetka Škrjanc iz znane Škrjančeve družine v Gunnarstorpu pri Bjuvu. Priči sta bila g. Alojz Hrovat iz Hälsingborga in g. Rudolf Kranjc iz Bjuva.

Vsem novoporočencem iskreno čestitamo!

Krsti:

Hälsingborg. 22. decembra je prejel krstno milost v katoliški cerkvi Marjan Švab, sin Marjana, doma iz Zazida, in Terezije, roj. Vogrin, doma iz Sp. Ivanjev pri Negovi. Botra je bila gdč. Ivanka Vogrin iz Augsburga v Nemčiji. Malemu Marjanu in staršem želimo mnogo sreče in zadovoljstva.

Veselice:

Göteborg. V soboto, 28. decembra, je bila na Kortedalih že napovedana veselica. Kolikor smo zvedeli, je dobro uspela in so bili vsi, ki so se je udeležili, zadovoljni in veseli. Zasluga za to gre predvsem organizatorjem, ki jim moramo na tem mestu čestitati. Obiska pa bi bilo lahko malo več, ker je dvorana velika. Upoštevati je seveda treba, da je sedaj zima, slaba pot in skoro sama noč. V takih okoliščinah ljudje bolj od daleč le težko pridejo.

Slišati je, da bo okrog pusta spet veselica. Takrat bo dan že daljši in vreme boljše, pa bo obisk gotovo večji.

Landskrona. Zadnjega decembra je bilo v Asmundtorpu silvestrovanje kot vsako leto. Tudi tam je bilo veselo in lepo, kot smo zvedeli. Prav je tako. Saj v tej veliki in raztegnjeni deželi, kjer so naši ljudje tako daleč narazen razpršeni, so veselice, poleg sv. maše, edina priložnost, da se dobijo skupaj.

Ob tej priložnosti moramo pohvaliti slovenske muzikante iz Hälsingborga, ki so vedno pripravljeni iti igrat kamorkoli, tudi če je daleč. Tako z domačo godbo pripomorejo, da se ljudje čutijo še bolj doma. Čestitamo!

Švica

Versko življenje Slovencev v Švici postaja vedno bolj živahno, odkar imamo svojega dušnega pastirja. Njegov delokrog obsega celo Švico. Tako imamo preko njega vedno več medsebojne zveze. Šele sedaj vidimo, kako smo razkropljeni po celi državi. Delo dušnega pastirja bo naporno in bo vzelo veliko časa, preden nas bo lahko vse spoznal in obiskal.

Največja skupina se nahaja v Amriswilu, kjer jih dela v tovarni ESCO in Trippel cela skupina, nekaj deklet pa dela pri privatnih družinah. Za Amriswilom pa sledi mesto Zürich. Tukaj smo Slovenci raztreseni po celem mestu v različnih službah. Naša dekleta in fante najdemo v Winterthuru, St. Gallenu (vse po privatnih družinah in gostiščih). Večinoma so dekleta zaposlena po konfekcijskih tovarnah v Rheinecku, Diepodsau, Widnau, Appenzelu. Po celi Švici sem in tja naletimo na slovenske izobražence: zdravnike, inženirje, tehnike, bolniške medicinske sestre in strežnice po bolnicah. Smo v preko 120 mestih in naseljih. Želimo doseči čimbolj popolen seznam naših rojakov v Švici, zato so vsi naprošeni, da svoje podatke in točen naslov pošljejo našemu dušnemu pastirju p. Fidelisu Kranerju, Kapuzinerheim, Seebacherstr. 15, 8052 Zürich, kjer je tudi sedež slovenske misije.

Prav je, da pošljejo naši ljudje svojemu dušnemu pastirju svoj novi naslov tudi takrat, ko menjajo stanovanje, da bodo lahko obveščeni o vsem potrebnem. Od časa do časa boste prejeli razna sporočila.

Kje in kdaj bo slovenska nedeljska maša? Vsako 1. nedeljo v mesecu bo v Zürichu ob 16. uri v cerkvi Francoske misije na Hottingerstr. 30. Se ena sv. maša bo vsako 3. nedeljo tudi ob 16. uri v kapeli Kapuzinerheima v Seebachu, kamor vozi tramvaj števil. 14.

Vsako 2. nedeljo v mesecu bo sv. maša ob 10. uri v kapeli pod župnijsko cerkvijo v Amriswilu in popoldne ob 16. uri v župnijski cerkvi v Heerbrugu za področje

Pri krstu Edvarda Kus iz Meilena (Zürich).

Rheinthalu ob avstrijski meji. Predvidena je v bližnji bodočnosti eno nedeljo na mesec sv. maša v Stäfi, St. Gallen Appenzell, Winterthur in še drugod.

V Zürichu smo imeli tudi dva krsta. V cerkvi Francoske misije je bila krščena Sabina Šadl. Oče Anton je iz Cankove v Prekmurju in mati ga. Marija, roj. Sovič, od Sv. Miklavža pri Ormožu. Botra pri krstu pa je bila Ema Sovič.

V isti cerkvi je bil krščen Stanislav Edvard Kus. Oče Stanko Nikolaj je iz Pristave ob Krki, mati ga. Marija, roj. Širok, pa iz Dvora pri Polhovem Gradcu. Botrovala pa sta g. Anton in ga. Jožica Pegan. Čestitamo!

1. decembra nas je obiskal v Zürichu s svojimi darili tudi sv. Miklavž v spremstvu parkeljna. Parkelj je naredil precej strahu našim malim. Pustil pa je malčke pri miru, ker so sv. Miklavžu obljubili, da bodo vedno pridni. Ni pa prizanesel odraslim in nekatere je na povelje sv. Miklavža pograbil in z njimi odšel. Tako je bilo precej joka in smeha. Miklavževanje bi še lepše uspelo, če bi imeli na razpolago večji prostor.

Ognjišče

je najboljša slovenska mladinska revija.
Ali jo že imate?

naša

lučka

Hišni škrtatje

V tistih časih, ko ljudje niso imeli drugih pripomočkov za delo kot metle in krtače, otepače in krpe, drva in pesek, koso in grablje, mila za ognjišča in premog za peči, da, takrat ni bilo nikoli vse dodelano ne v hiši ne na kmetiji in vsak dan je bil prekratek. Resda so bili dnevi takrat prav tako dolgi kot dandanes, toda tudi takrat so imeli ljudje le po dvoje rok za delo.

Imeli pa so imenitne pomočnike, svoje hišne škrate! Ti hišni

škratje pa so bili različnih postav. Bili so vaška dekleta s kitami, spletične s čipkastimi čepci, kuharice v snežno belih predpasnikih, kuharji v kuharskih čakah, pestunje v rožnatih in modrih oblekah, vrtnarji v slamnikih, strežaji v rdečih golenicah, krpačice z lesenimi jajci za krpanje, perice s spodrecanimi krili, likarice z likalniki in grebljicami.

To so samo nekateri, a bilo jih je še dosti več, toliko, da si jih sploh predstavljati ne morete. Bili so mladi in stari, nekateri so vse dni prepevali, drugi godrnjali, eni so imeli čudovito spretno roko, drugim je vse padalo iz rok.

Pa ne le to: dosti jih je bilo, ki so z neverjetno ljubeznijo in zvestobo služili leta in leta, drugi spet so begali od hiše do hiše kot ptiči z drevesa na drevo.

Kot se spodobi, so hišni škratje dobivali za svoje delo plačilo, eni več, drugi manj srebrnikov, ki so jih spuščali v svoje hranilnike ali pa si kupovali zanje, kar so potrebovali. Ob novem letu in za rojstne dneve pa so dobivali še kakšna darila.

Marsikak hišni gospodar pa je le s težavo zbral denar za plačilo, posebno če je bilo za mizo dosti lačnih ust ali če se je z ženo postaral ali zbolel in je moral potem večidel denarja znositi

zdravnikom ali lekarnarjem. Toda bili so tudi taki hišni škratje, ki so ostajali pri hiši brez plačila in sploh niso bili več hišni škrate, marveč člani družine in so si z drugimi družinskimi člani delili dobro in hudo.

Na svetu pa se je brez prestanka množilo število ljudi in vsak hišni škrtat bi moral imeti po deset ali dvajset rok, če bi hotel vsem ustreči. Novih hišnih škratev pa ni bilo, narobe, bilo jih je vse manj in manj. Ljudje so začeli premišljati, s čim naj zamenjajo hišne škrate. Tolikanj so premišljali, da se jim je začelo iz glav že kaditi. Potem so odšli v svoje delavnice in tovarne in se lotili težavnega, novega dela — izdelali so si plinske in električne kuhalnike, sesavce za prah, mešalnike, ki mečkajo, gnetejo ali stepajo jedi, meljejo kavo, stiskajo sadje, lonce na parno in sikajoče kotle, navijalne stroje, pralne stroje, električne likalnike, kosilnice, škroplilnice, drobilnice...

Skoraj ni bilo dneva, da ne bi iznašli kaj novega. Bilo je zares čudovito!

„Tako, zdaj imamo pa strojne škrate namesto domačih škratev,“ so pravili ljudje in si meli roke.

„Takšen sesavec vrška ves prah in se nikoli ne utruji!“

„Takle praživec ti sprazi kavo, da je zlato rjava. Še kuhati nam

Oglejmo si Slovenijo!

Slovenske pokrajine se med seboj močno razlikujejo, saj se stikajo na slovenskih tleh Alpe, Kras, Primorje in Panonska nižina.

Tisoči turistov in planincev se vzpenjajo poleti na Julijske in Kamniške Alpe, Karavanke in na Pohorje. Tudi pozimi jih vabijo bela smučišča.

Globoke doline segajo ponekod daleč med najvišje gore. Najlepše med njimi so Trenta, Vrata in Logarska dolina.

Vanje padajo mogočni slapovi. Najbolj znani so Peričnik, Savica in slap Savinje.

Bistre vode se zbirajo v jezerih. Med njimi so znamenita zlasti Blejsko in Bohinjsko jezero ter Triglavsko jezero.

Visoka gorovja prehajajo v hribovita predgorja in kotline (Ljubljanska, Celjska), kjer leže mesta in vasi. V predgorju izvirajo na več krajih topli in zdravilni vrelci. Daleč naokrog so znane Rimske in Dolenjske Toplice, Rogaška Slatina in Radenci.

Kras je poln podzemeljskih jam. Svetovno znane so Postojnska jama in Škocjanske jame. Po kraških poljih tečejo

vode ponikalnice. Kadar zapade sneg, so kraške planote izvrstna smučišča.

Obala Jadranskega morja od Miljskega polotoka do izliva Dragonje pripada Sloveniji. Ob morju so letovišča, kopališča in pristanišča.

V notranjosti Slovenije je svet nizek, najprej gričevnat, nato raven. Po gričevju na Dolenjskem, v Halozah in Slovenskih goricah so vinogradi.

Ravnine — Prekmurje, Dravsko in Krško polje, Bela krajina — pokrivajo polja in so gosto naseljene.

Drava v Muro in Sava s Krko in Kolpo valita svoje vodnje proti Donavi.

je ni več treba, ker tudi za to poskrbi stroj!"

„Mešalnik zamesi testo bolje kot najboljša kuharica, pa ga niti pohvaliti ni treba!"

„Kaj šele pralni stroj! Desetkrat prej opere kot perica in ni nikoli slabe volje!"

Ljudje niso mogli svojih novih strojnih škrtov prehvaliti. Toda neko pomanjkljivost so ti škrtje vendarle imeli. Služili so ljudem samo, če so ljudje služili tudi njim. Treba jih je bilo vključevati in izključevati, pa še kdaj pa kdaj poseči vmes, da so stregli, kakor je bilo treba. Sami niso storili strojni škrtatje ničesar!

Pa še nekaj: imeli niso lastne glave, ki bi znala misliti, niti ne topllega in sočutnega srca. Takih strojev niso mogli izumiti niti najpametnejši mojstri!

Ne en stroj še ni mogel posušiti otroških solz, osuši jih lahko le mati ali kak dober hišni škrt. Pa tudi stroja, ki bi ovil vrat s toplim šalom, še ni nihče izumil. Samo mati ali kak dober hišni škrt zna rahlo in toplo oviti vrat, kadar zaboli otroka grlo. Še dosti, dosti opravkov je ostalo, ki jih ne morejo opravljati strojni škrtatje, ampak samo dobri domači škrtatje, ker samo tak škrt ve, kaj pomenijo ljubezen, skrb, veselje in žalost.

Srčno želim tudi vam, ki so

vam namenjene te zgodbe, da se vam le prikaže kdaj tudi kak dober domač škrt, tak škrt, da vsa hiša zasije in zapoje, kadar stopi čez prag...

Jella Lepman

Strah ima velike oči

LISICA IN VOLK STA SE ODPRAVILA KOKOŠI KRAST. USTAVILA STA SE ZA GRMOM, NEDALEČ OD KMETIJE. PA JE LISICA PREDLAGALA VOLKU, NAJ GRE GLEDAT, KAJ DELAJO NA DVORIŠČU PURANI, GOSAKI, KOKOŠI IN PETELINČEK.

RADOVEDNI PURAN, KI GA JE NEMIR SPLAŠIL IZ SPANJA, KLIČE RACKE:

„POJDIMO GLEDAT! POJDIMO GLEDAT!"

JEZNO GA ZAVRNE GOSAK: „RAJE PRIDITE POMAGAT! RAJE PRIDITE POMAGAT!"

KOKOŠI PA SE DERO VSEVPREK:

„GREMO SE VOJSKOVAT! GREMO SE VOJSKOVAT!"

ZAGNALI SO TAK VIK IN KRIK, DA JO JE VOLK UCVRL ČEZ DRN IN STRN, ZA NJIM PA JE ZBEŽALA ŠE LISICA. PETELINČEK, KI JE GLEDAL ZA NJIMA, KAKO BRUSITA PETE, SE JE NATO OBRNIL K

SVOJIM VAROVANECM IN JIM ZAKLICAL:

„POJDIMO SPAT ŠE MI! POJDIMO SPAT ŠE MI!"

Po ljudski

Pogovorimo se!

Gotovo si že slišal kako basen, to je zgodbo, v kateri nastopajo živali. Ponovi jo tako, da jo pripoveduješ mlajšemu bratcu, sestrici ali sosedovemu otroku.

Naš jezik pozna celo vrsto primerjav z živalmi, npr.: lačen kakor volk, zviti kot lisica, boječ kot zajec... Ali poznaš še kakšno tako primero?

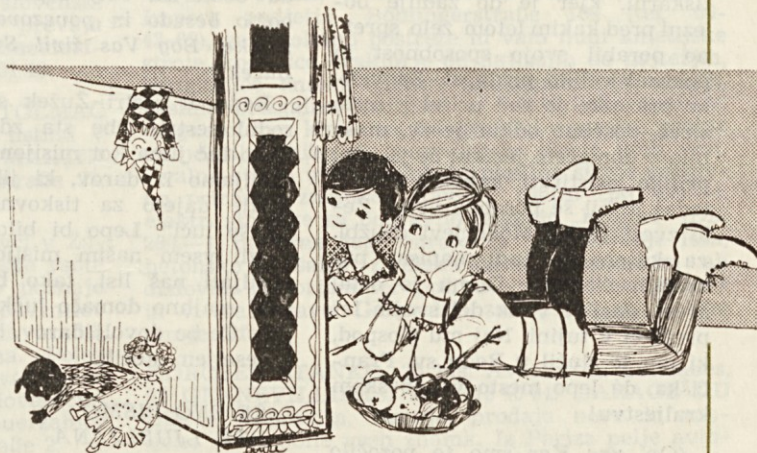
LUTKE

V lutkovnem gledališču ne nastopajo na odru živi ljudje, ampak iz blaga, papirja in lesa narejeni ljudje in živali. Te imenujemo lutke.

Ročne lutke premikajo posebni igralci, skriti za prizoriščem, tako da si jih nataknejo na roke kot rokavice.

Druge lutke, pravimo jim marionete, navežejo igralci na tanke vrvice in jih nad odrom skriti premikajo sem in tja.

Seveda tako ročne lutke kot marionete tudi mahajo z rokami, vrtijo glavo, se priklanjajo, poskakujejo in podobno. Ker igralci namesto njih tudi govore in pojejo, se nam zdi, kakor da bigovorile lutke same.

† Fr. Rajmund Šegula OFM

Na nenavaden način nas je zapustil br. Rajmund. Dne 8. jan. dopoldne je šel v generalno kurijo, kjer je tudi prejšnji dan obiskal nekatere sobrate. Ko pa se je okrog pol 12. ure dopoldne vračal s tramvajem v frančiškanski samostan pri Sv. Antonu na Merulanski cesti, je kar v njem sedé zaspal in se odpeljal v večnost. Mož, ki ni imel vse življenje opravka s policijo, ji je mrtev moral skoraj dva dni biti na razpolago, da je ugotovila vse potrebno in ga potem izročila samostanu.

11. januarja zjutraj ga je vsa samostanska družina sprejela v lepi cerkvi pri Sv. Antonu na Merulanski cesti, kjer je bila zanj sv. maša in obredi za rajnega. Tudi iz generalne hiše frančiškanov je prišlo večje število njegovih redovnih sobratov-patrov, vsi slovenski frančiškani, tudi številni hrvatski sobratje ter nekaj zastopnikov rimskih Slovencev, ki so pokojnega pozdravili ob njegovem odhodu na rimsko pokopališče. Zadnji pozdrav prav v grob mu je poslal p. Ciril Recek, vikar v generalni hiši frančiškanskega reda.

Alojzij (tako mu je bilo ime pred vstopom k frančiškanom) Šegula se je rodil 16. 6. 1896 na Homcu pri Kamniku. Osemnajstletni gorenjski fant je vstopil v Red sv. Frančiška, dokončal že zunaj začeto gimnazijo, potem vse življenje bil zelo delaven v tiskarni, kjer je do zadnje bolezni pred kakim letom zelo spretno porabil svojo sposobnost in pokazal veliko pridnost. Za velike praznike je rad prišel k maši streč, posebno odkar je sv. maša bila v domačem jeziku; če je imel priliko asistirati kakemu škofu, tedaj je bil še posebno vesel. Zelo zvest je bil Mohorjevi družbi, za katero je tudi napisal par krajših člankov. Dómu je ostal zvest, dasi je velik del svojih let preživel v tujini. Naj mu Gospod, ki mu je služil v Redu sv. Frančiška, dá lepo mesto v nebeškem kraljestvu!

(Op. ur.: Ker smo to poročilo prejeli šele med tiskom, ga nismo mogli objaviti pod „ITALIJO“.)

naši razgovori

PISMO IZ UGANDE

„Blagoslovljene božične praznike in miru polno novo leto 1969. Naj Vam Novorojeni da lepih idej pri pisanju in urejanju člankov v Naši luči. Ta list je res veliko vreden za povezavo slovenskih izseljencev posebno po Evropi, pa tudi po celem svetu. Za misijonarko v povsem tujem okolju je pa sploh neprecenljiva pomena. Naj se Vam iskreno zahvalim za tako redno pošiljanje tega lista. Mnogo lepih misli in vzpodbud sem dobila ob branju člankov. Sr. M. Agnes Žužek.“

„Veste, ko Vašega lista ne bi prejerala, ne bi vedela, kaj se dogaja med Slovenci v Evropi, tako sem pa o tem obveščena. Bog Vam naj povrne to dobroto, saj se dobro zavedam, koliko list stane. Obenem naj Vam tudi voščim za božične praznike in za novo leto 1969: naj Vam Bog podeli blagoslova pri Vašem delu, da boste še bolj uspešno širili božjo besedo in povezovali naše rojake. Bog Vas živi! Sr. Silva Žužek.“

Redovni sestri Žužek sta tudi rodni sestri. Obe sta zdravnici. Našo luč jima kot misijonarkama pošiljamo iz darov, ki jih dobri ljudje dajejo za tiskovni sklad „Naše luči“. Lepo bi bilo, ko bi mogli vsem našim misijonarjem pošiljati naš list, tako bi imeli vsaj majhno domačo lučko v tujini. Če bo dovolj darov, bomo to z veseljem storili.

ŠE ENO PISMO RTV LJUBLJANA

Ne vem, če ste opazili v božični številki Družine pismo nekega

študenta filozofije na odgovor generalnega direktorja RTV Milana Merčuna, ki radikalno zavrača želje številnih slovenskih vernikov, da bi RTV Ljubljana prenašala tudi verske oddaje. Naj izpišem nekaj stavkov, ker se mi zde res odlični:

Če bi mi v restavraciji servirali neslan krompir, češ: „Kaj nas brigajo želje gostov!“, nikoli več ne bi prestopil praga te restavracije. Saj so še druge restavracije, kjer ne kuhajo samo neslanih diet.

Drugače pa je glede televizijskega programa. Trenutno še nimamo izbire in smo primorani, „pojesti, kar nam pač servirajo“. Ne zdi se mi pa ravno humano izkoriščati to našo popolno odvisnost, češ: Kaj nas briga vaše družinsko življenje! Nehoté se sprašujem, čemu sploh plačujemo naročnino, če televizijski program ni namenjen ravno olepševanju in bogatjenju družinskega oziroma zasebnega življenja? Čemu imamo televizor v stanovanju, če ne zaradi tega, ker lahko ustreže našim številnim željam? Ali smo mi zaradi RTV ali pa RTV zaradi nas? Ali morajo gledavci svojo miselnost uravnavati po željah RTV ali pa se mora RTV program ravnati po željah gledavcev? Če smo mi zaradi RTV in če moramo gledavci svojo miselnost prilagajati željam RTV, potem mora RTV plačevati gledavcem naročnino in ne obratno. — B. S., A.

ZAHVALA

Že pred nekaj dnevi sem prejela Vašo ljubeznivo pošiljko, ki sem je bila neizrečno vesela in se Vam zanj tudi iskreno zahvaljujem. Zelo ste me presenetili, saj nisem imela pojma, da imam tudi tako daleč od doma priložnost, poslušati slovensko mašo in tako še tesneje sodelovati pri službi božji. Napravili ste mi mnogo dobrega. — M. G., M.

ZAHVALA IZ BELGIJE

„Zahvaljujem se vsem prijateljem in znancem, ki so me obiskali v moji bolezni v bolnici ali na domu. Priručna jim hvala! Lipovšek Elizabeta.“

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece. Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani.

razno

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šiling (2 bfr, 0,20 NF, 0,15 DM ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v znakmah pristojbino za dvoje pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševalcem ne posreduje.

JANKOVIČ, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprišežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

**SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-
PREVODI**, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač Milena GRATZA, 8 München, Menzingerstr. 195, tel. 8 12 18 20.

PREVAJALSKA PISARNA V NEMČIJI. Slovenške in srbohrvaške dokumente prevaja, piše prošnje in organizira tečaje nemškega jezika dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstr. 21, tel. 54 13 702.

Sodnijsko pooblaščen **PREVAJAVEC** za slovenski in srbo-hrvatski jezik MILAN ZAGORC prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, tel. 69 31 43.

Slovensko-hrvatski sodnijsko-občinski **TOLMAČ** prevaja vse vrste dokumentov in razne listine v nemščino in obratno hitro in zanesljivo. MARTIN SAPOTNIK, 413 Moers-Meerbeck, Luisenstraße 23, Rhld.

POVRNITEV DAVKOV V NEMČIJI. Delavci v Zahodni Nemčiji pustijo letno državi milijonske vsote denarja, ker ne poznajo ali pa pre malo poznajo davčne ugodnosti. Sestavljam vloge za povrnitev preveč plačanih davkov pri vseh finančnih uradih Zahodne Nemčije in Zahodnega Berlina. Poleg tega sem vam na razpolago pri vseh zadevah glede odškodnine in državljanstva. Pišite v slovenščini ali nemščini na naslov: Verein der Lohnsteuerzahler Essen e. V., 43 ESSEN, Adolf-Schmidt-Straße 2.

IŠČEM BRATA. Zadnjikrat mi je pisal pred tremi leti iz Toronta (Kanada). Zelo bom hvaležen vsa-

komur, ki bi mi o njem karkoli sporočil. Star je 24 let, piše se Ivan Coha. Pisma pošljite prosim, na upravo Naše luči pod številko 3.

SLOVENKA, stara 37 let, bivajoča v Nemčiji, želi spoznati poštenega, resnega moškega do 45 let, ki se želi vrniti v domovino. Ločeni so izključeni. Naslov posreduje uprava Naše luči pod zgoraj navedenimi pogoji pod številko 4.

SLOVENEK, dipl.-ing., (34 let, 172 cm), že dalj časa v Nemčiji, želi spoznati sebi primerno verno slovensko dekle za ustvaritev skupnega nadaljnega življenja. Naslov posreduje uprava Naše luči pod zgoraj navedenimi pogoji pod številko 5.

SLOVENEK, star 32 let, z lastnim domov in dobro službo, želi spoznati postavno dekle, staro do 30 let. Slika zaželeno v prvem pismu. Naslov posreduje uprava Naše luči pod zgoraj navedenimi pogoji pod številko 6.

DEKLE IZ KOROŠKE (22 let, 165 cm), že dalj časa v Nemčiji, želi spoznati inteligentnega, vernega fanta. Naslov posreduje uprava Naše luči pod zgoraj navedenimi pogoji pod številko 7.

SLOVENEK, star 31 let, nealkoholik, bi želel spoznati pošteno in verno slovensko dekle, staro od 24 do 32 let za ustanovitev družine. Naslov posreduje uprava Naše luči pod zgoraj navedenimi pogoji pod številko 8.

HOTELSKA STREŽAJKA DOBI SLUŽBO V RIMU. Uprava hotelov „BLED“ in „DANIJELA“ išče takoj strežnico z večletno prakso in znanjem tujih jezikov. Prednost imajo tiste, ki so končale hotelško šolo. Ponudbe s točnim opisom delovnih dob in sliko poslati na LEVSTIK Vinko, Hotel „BLED“, Via S. Croce in Gerusalemme 40, ROMA 00185, Italija.

Ali ste letos že plačali
naročnino za

NAŠO LUČ?

VIPAVC JOŽE, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje, Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postreže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škropilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinjske stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in pletilne stroje svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), elektr. strojčke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalce z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželeno naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje Pfaff.

KOROŠEC STANKO, 20 bis, Avenue de Colombes, 92 GENNEVILLIERS. Tel. 473 40 04. GARAGE DU LUTH. Popravilja, kupuje, prodaja nove in rabljene avtomobile vseh znamk. Iz Pariza pelje avtobus 139. Port de Clichy do „kraja“ zadnje postaje. DELO JE GARANTIRANO IN POSOJILLO ZA NAKUP RAZNIH VOZIL.

za pa kosilu (ali pa večerji)

Pravljica. Nekoč je bil direktor. Če ni umrl, je še danes direktor.

Mlad sodnik reče črnobrademu obtožencu:

„Vaša vest je menda prav tako črna kot Vaša brada.“

„Če je brada zrcalo vesti, je Vi sploh nimate.“

„Grobar je edini človek na svetu, za katerega mi je vseeno, ali je moj prijatelj ali sovražnik. V vsakem primeru me bo spravil v grob.“

Zidarski mojster je gledal, kako delavec mirno sloni na zidu hiše, ki ga gradi njegovo podjete. Mojstra je to tako razjezilo, da mu je pri priči izplačal enotedensko mezdo in ga odpustil.

Ko je srečal delovodjo, mu je to tudi povedal. Ta pa je vzkipeł: „Kaj pa norite, saj ta sploh ni delal pri nas!“

„Bral sem v časopisu, da Vaše podjetje išče blagajnika.“

„Da, iščemo dva blagajnika.“

„Kako pa to, da dva?“

„Bivšega in bodočega.“

„Ali mislite, da prinese poroka na petek nesrečo?“

„Ne vem, zakaj naj bi bil ravno petek izjema.“

Tomažek je razbil vazo in mama ga je natepla. Dolgo se je jokala. Ko je vendarle nehal, je mama rekla:

„No, pa si le nehal.“

„Bom še jokal čez nekaj časa, sedaj samo malo počivam.“

Ko je poštenjak prišel do stolčka, se je začel okoriščati z ljudskim imetjem; bilo ga je sram, da bi bil izjema.

Učiteljica: „Janez, kdo ti je pa včeraj napisal nalogo?“

Janez: „Ne vem, gospodična, sem šel prej spat.“

„Vsakogar, ki pravi, da daje alkohol moč, bi sklofotal. Seveda če bi imel toliko moči, da bi prišel iz jarka.“

„Ali si za pol litra?“

„Ne pijem, sem popoln abstinent. Alkohol mi škodi.“

„Kako pa veš, da ti škodi, če ne piješ?“

„Ali so vašega moža že kdaj preiskali zaradi sladkorja?“

„Zaradi sladkorja še ne, pač pa enkrat zaradi srebrnih žlic.“

„Obisk smo dobili.“

„Kako pa to veš?“

„Slišim mamo, ki se smeje očetovim šalam.“

Mojster vajencu, ki je pravkar zaključil učno dobo: „Tako, Tone, odslej ne boš več pometal ti, ampak boste pometali vi.“

„Zvedel sem, da neki bokсар dvori moji ženi. Tako rad bi mu nekaj gorkih povedal.“

„In zakaj mu jih ne poveš?“

„Ker nima telefona.“

Po nekaj uvodnih besedah je ravnatelj podjetja takole pozval svoje goste: „Zdaj pa, prosim, naj si vsak naroči tisto, česar si najbolj želi. Zase bom naročil možgane.“

„Prosim, kje pa je stara šola?“

„To ve vsak tepec.“

„Prav zato sem vas vprašal.“

Otrok gre k sosedu in reče: „Očka prosi, če bi nam vrnili tisto knjigo, ki smo si jo lani sposodili od vas in smo vam jo potem vrnili, ker se nismo spomnili, da ste si jo predlanskim že vi sposodili od nas.“

„Ugani, kaj sem ti dobrega skuhal, možiček!“

„Tončka, ne zahtevaj preveč! Še po kosilu mi nikoli ne uspe uganiti, kaj je bilo dobrega, kako naj uganem že pred kosilom.“

„Miha, zakaj se ti nos tako sveti?“

„Od samega veselja, da ga ne vtikam v vsako stvar kot ti.“

„Dokaži, da me imaš res rada!“

„Ali ni to zadosten dokaz, da se ne bom poročila s teboj, ampak z Boštjanom?“

„Ne razumem vas. Prej ste metali v igravca na odru paradiznike, sedaj mu pa ploskate.“

„Veste, še nekaj paradiznikov mi je ostalo, pa bi rad igravca s ploskanjem še enkrat privabil pred zastor.“

„Ni prav, Betka, da si odbila Janovega Jaka. Baje ima v Ameriki zelo bogatega strica.“

„Prav zato, teta. Bom rajši počakala, da pride ta stric na obisk.“

Žena: „Marš v kot, nesnaga!“

Mož: „Tako, ljubica!“

Žena: „Kdo pa sploh s teboj govori? Rekla sem psu.“

Med zakonci.

Ona: „Danes si pa strašno dinamičen in vitalen. Že trikrat si kihnil in dvakrat zazelal.“

„Gospod, na moj klobuk ste sedli.“

„Ne vznemirjajte se, me prav nič ne moti.“

Kaj vzbuja doma dobro (in slabo) voljo?

„Naše elektro gospodarstvo se modernizira. Zdaj imajo na Elesu že svoj elektronski računalnik.“

„Pa so že kaj pametnega izračunali z njim?“

„Baje so: da bi bila najbolj pametna oblika elektro gospodarstva taka, kot smo jo imeli po osvoboditvi leta petinštiridesetega...“

Pristaši stopanja na prste bi morali včasih stopiti tudi na lastne prste, drugače bodo dobili ploske noge.

Vsaka šola nekaj stane. Zato pri nas zavoljo varčnosti pridejo naprej predvsem ljudje brez šol.

Mercedesi so odlična vozila. Reforma se jim še čisto nič ne pozna.

V gostilni.
Gost: „Kosilo ste mi zaračunali trikrat več, kot je v ceniku!“
„Zal mi je, a cenik je še iz prejšnjega tedna.“

Kadar lisica pridiga, pazite se, kokoši!

Čist prašič se le težko zdebela.

Tisti, ki tke, ima eno srajco, kdor ne tke, jih ima več.

Kadar veliki zvonovi zvonijo, se mali ne slišijo.

V Ljubljani čez sedem let: „Trolejbus bo treba ukiniti, ker ni

več ekonomičen, avtobus daje preveč izpušnih plinov... kaj, ko bi se takoj odločili za naj sodobnejšo varianto — tramvaj?“

Plešemo, kot igrajo muzikantje, a tudi ti godejo po notah.

„Tovariš direktor, dovolite, da Vam Vaše podjetje proda prekrasno vilo za 200 dinarjev!“
„Starih ali novih?“

Krava razlaga teličkom: „Vidite, če bo stalež živine še naprej tako padal, nam bo kmalu ostal samo še minister za kmetijstvo.“

Zgodovinsko je, če se boriš proti krivici, kadar tebe tepe. Napredno je, če se kdo proti krivici bori tudi tedaj, ko ima koristi od nje.

Zgodovina je najboljša učiteljica, pa tudi najdražja.

Šolani Jugoslovani odhajajo v tujino, nešolani pa imajo dovolj dela doma.

Pravega genija spoznaš po tem, da je sposoben prepričati tepca, da je tepec.

Na zboru volivcev: „Tovarišice in tovariši! Samoprispevki nas spremljajo od zibelke do groba. Samoprispevki za porodnišnico, za otroški vrtec, za cesto, za elektriko, za bolnišnico, za pokopališče... Zato boste razumeli, da moramo uvesti tudi samoprispevek, iz katerega bomo financirali službo za zbiranje samoprispevkov!“

Naši odgovorni res na vsako vprašanje najdejo odgovor, a s tem še zdaleč nismo rešili vprašanja odgovornosti.

Naše ljudstvo prekipeva od revolucionarnosti. Ko pa prekipi, stopi v akcijo ljudska milica.

VPRASHANJE: V drugih državah cene premikajo le za odstotek ali dva navzgor. Če več, so že demonstracije ali še kaj hujšega. Pri nas smo pa pri podražitvah za 20, 50 ali 100 odstotkov kar tiho. Kako, da smo tako različni?

1. ODGOVOR: Zato, ker tam delavce izkoriščajo, pri nas pa se delavci samoupravno odločimo za podražitve.

2. ODGOVOR: Pri nas ni nobenih podražitev! Vedno gre le za usklajevanje cen ali za nove cene!

3. ODGOVOR: Ja, kdaj bomo pa potem delali, če naj za vsako podražitev demonstriramo!

4. ODGOVOR: Saj vpijemo — pa nas nihče ne sliši!

Iznajditelj: „Ta stroj vam namo domesti dvajset delavcev.“

Direktor tovarne: „Ne pride v poštev. Mi potrebujemo stroj, ki bi dvajset delavcev zaposlil.“

V organizacijah imamo sposobne ljudi, na cestah pa brezposelne.

Pri nas je še vedno tako, da teorijo božamo, prakso pa tepe-mo.

Mnogim manjka tisto, zaradi česar so, kar so.

Pri nas nimamo razredov v starem pomenu besede. Imamo le višji in nižji delavski razred.

Na seji: „Gotovo se še spominjate, da smo vas nekoč združili proti vaši volji. To je bila huda napaka, tovariši. Vašo voljo je treba spoštovati, zato vas bomo zdaj razcepili, pa če vam je prav ali ne!“

„KAJ PA TI S ČRNO TABLO? ZA KAJ PA TI ZBIRAJ SAMOPRISPEVKE?“

„NIČ NE ZBIRAM IN TUDI ČRNA NI. NA MOJI TABLI PIŠE, KAM JE ŠEL DENAR, KI GA VAM ZDAJ MANJKA.“

Po „Pavlihi“

NAŠA LUČ, mesečnik za Slovence na tujem. — Letnik 18. List ureja uredniški konzorcij. Odgov. urednik: dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu. — Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta. — Naročnina je za naročnike v Avstriji letno 45 šilingov, za naročnike izven Avstrije 110 belgijskih frankov, 10 francoskih frankov, 10 švicarskih frankov, 8 nizozemskih goldinarjev, 10 nemških mark, 1200 italijanskih lir, 16 angleških šilingov, 12 norveških kron, 10,50 švedskih kron, 3.— ameriške dolarje, 2,50 avstralskih dolarjev, 3.— kanadske dolarje. — Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava Naše luči. Uredništvo in uprava: Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9 (Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIJA — Ciril Lavrič, Röm.-kath. Pfarramt Haid, 4052 Ansfelden (O.—Ö.). — Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Janez Hafner, Theodor-Körner-Straße 111, 8010 Graz. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 0-47-62/3-34-62). — P. Štefan Kržišnik, Stift, 6422 Stams.

BELGIJA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liege. (Telefon 01/23-39-10). — Kazimir Gaberc, 19 Louis Empain, Marcinelle (Hainaut). (Telefon 07/36-77-54).

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad — Dr. Pavel Robič, via dei Colli 8, Roma.

FRANCIJA — Nace Čretnik, 4 rue S. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68). — Bogdan Makovec, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15. (Tel. 250-89-93). Stanislav Kavalarič, 7 rue Claude Debussy, 62 Liévin (Pas-de-Calais). — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz. — Stanko Grims, rue du Dauphiné, 57 Merlebach. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

NEMČIJA — Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Mathildestraße 18. (Telefon 62-6-76). — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonfeldstraße 36. (Telefon 29-13-05). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Telefon 06-21/2-85-00). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15/I. (Tel. 72-2-78). — Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel.: Stuttgart 35-31-77). — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, Schubertstraße 2/I, 8 München 15. (Telefon 53-64-53).

NIZOZEMSKA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11-31-54).

ŠVICA — P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebachstraße 15, 8052 Zürich, (Tel. Zürich 46-68-61).